

การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่
เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2568

การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่
เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไข่ไก่
เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Malaythong Nithaphone

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(อาจารย์ ดร.กอบลาภ อารีศรีสม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี อารีศรีสม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิณา นิลวงศ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.พุดิสสรค์ เครือคำ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล)

รองอธิการบดี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ชื่อผู้เขียน	Miss Malaythong Nithaphone
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.กอบลาภ อารีศรีสม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา: 1) สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) 2) การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร 3) เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ 4) ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่ในระบบฟาร์มเปิด มีการใช้ตาข่ายป้องกันสัตว์พาหะนำโรค แต่ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน พันธุ์ไก่ที่ใช้ส่วนใหญ่คือพันธุ์โรดไอแลนด์เรด ใช้อุปกรณ์ให้น้ำแบบนิปปี้ร่วมกับรางให้อาหารแบบร่อง โดยมีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยงและรายรับรายจ่าย ระบบการเลี้ยงที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นแบบนำเข้าไก่ครั้งเดียวและจำหน่ายหมดก่อนนำเข้าชุดใหม่ อาหารที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นอาหารสำเร็จรูปตามระยะการเจริญเติบโตของไก่ แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ส่วนใหญ่เป็นน้ำบาดาล มีการทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อในโรงเรือนและอุปกรณ์ก่อนนำลูกไก่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยง ด้านการดูแลสุขภาพไก่ พบว่า เกษตรกรให้วัคซีนไก่ไข่ครบตามกำหนด (ร้อยละ 100) และใช้ยาปฏิชีวนะตามความจำเป็น ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรจำหน่ายไข่ไก่หน้าฟาร์มและส่งให้ร้านค้า แต่ไม่ทราบเส้นทางการจำหน่ายต่อของผู้รับซื้อ การสนับสนุนด้านวิชาการ และการพัฒนาฟาร์มส่วนใหญ่มาจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และจังหวัดผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกษตรกรมีความรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) แต่มีความต้องการพัฒนาอาชีพในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.02) การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัญหาการเลี้ยงไก่ไข่พบว่าอยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหา (ค่าเฉลี่ย 2.07)

คำสำคัญ : เกษตรกร, สภาพการเลี้ยงไก่ไข่, การผลิตไข่ไก่เชิงพาณิชย์, การตลาดไข่ไก่, แนวทางการพัฒนาอาชีพ

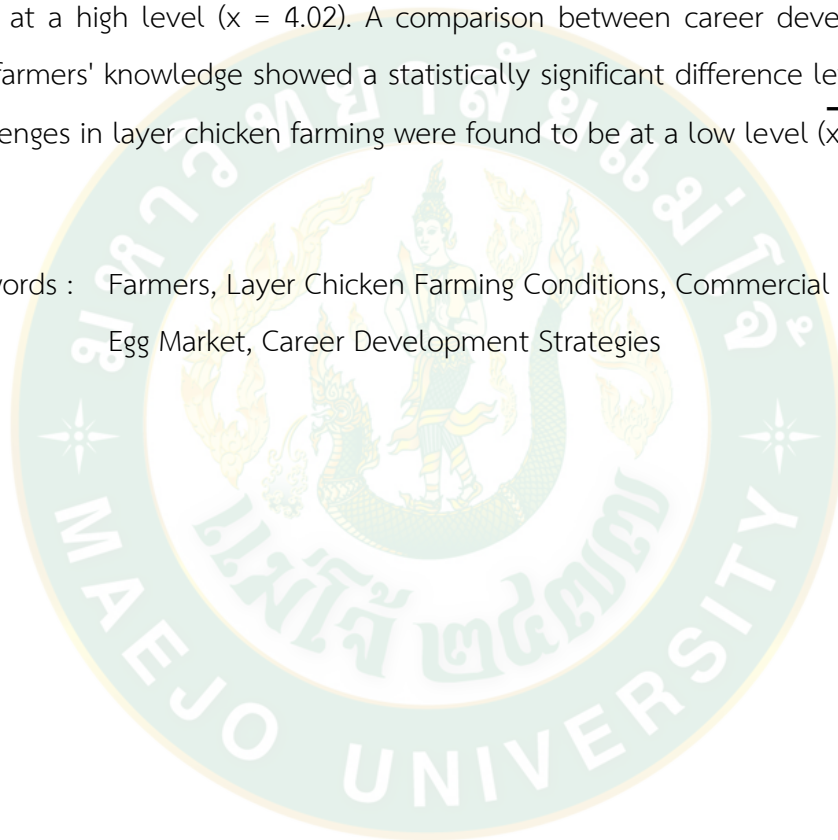
Title	THE PRODUCTION AND MARKETING OF CHICKEN EGGS, ALONG WITH CAREER ADVANCEMENT GUIDANCE FOR COMMERCAIL EGG FARMERS, IN LUANGPRABANG PROVINCE, LAO PDR
Author	Miss Malaythong Nithaphone
Degree	Master of Science in Resources Management and Development
Advisory Committee Chairperson	Dr. Koblap Areesrisom

ABSTRACT

This study aimed to examine: 1) the conditions of layer chicken farming, egg production, marketing, and the support received for the development of commercial layer farming as a profession among farmers in Luang Prabang Province, Lao People's Democratic Republic (Lao PDR); 2) the farmers' perceptions and needs for career development in commercial layer chicken farming; 3) a comparison between the perceived needs and awareness regarding commercial layer chicken farming; and 4) the problems encountered by commercial layer chicken farmers in Luang Prabang Province, Lao PDR. Data were collected using questionnaires from a sample of 30 farmers and analyzed by using descriptive statistics: frequency, percentage, minimum and maximum values, and standard deviation. The study found that most farmers operated open farming systems, using mesh screens to prevent disease-carrying animals; however, their farms had not yet been certified. The primary chicken breed used was Rhode Island Red. Farmers used nipple drinkers along with trough feeders. Record-keeping of farming activities and financial transactions were common. The predominant farming system was an "all-in, all-out" method, where chickens were brought in as a single batch and completely sold before introducing a new batch. Most farmers used commercial feed according to the chickens' growth stages. Groundwater was the primary water source for raising chickens, with routine cleaning and disinfection of farm facilities and equipment.

before introducing new chicks. All farmers (100%) administered vaccines to layer chickens as required and used antibiotics only when necessary. Farmers primarily sold eggs at the farm gate and to local retailers. However, they were unaware of the subsequent distribution routes of the buyers. The primary sources of technical support and farm development assistance were the district and provincial livestock offices. The analysis revealed that farmers had a moderate level of knowledge about layer chicken farming (mean score = 3.05), while their career development needs were at a high level ($\bar{x} = 4.02$). A comparison between career development needs and farmers' knowledge showed a statistically significant difference level at 0.05. The challenges in layer chicken farming were found to be at a low level ($\bar{x} = 2.07$)

Keywords : Farmers, Layer Chicken Farming Conditions, Commercial Egg Production, Egg Market, Career Development Strategies

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความอนุเคราะห์ ความกรุณา และความช่วยเหลือในด้านแนวคิด ประสบการณ์ และข้อมูลอันเป็นประโยชน์จากคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.กอบลาภ อารีศรีสม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เป็นอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.วีณา นิลวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี อารีศรีสม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ความรู้ทางวิชาการ เสียสละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร คณะผลิตกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้จนจบหลักสูตร รวมถึง เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัด แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ให้ความร่วมมือและสนองข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่มอบสถานที่ศึกษา และ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (Thailand International Cooperation Agency, TICA) กระทรวงการต่างประเทศ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนทุนการศึกษา ทำให้การศึกษาของข้าพเจ้าสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณ เพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกท่าน ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตลอดมา ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะครอบครัว ที่เป็นแรงบันดาลใจ มอบความรักและกำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีพลังในการศึกษาและค้นคว้าจนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้

Malaythong Nithaphone

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ขอบเขตด้านประชากร.....	3
ขอบเขตด้านพื้นที่.....	3
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	4
ขอบเขตด้านระยะเวลา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร.....	6
1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	6
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้.....	8
3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	11

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาทรัพยากรในชุมชน	14
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ	18
6. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาด.....	21
7. แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตไก่ไข่	30
8. มาตรฐานที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ ของ สปป. ลาว	49
9. ข้อมูลสภาพพื้นที่ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	56
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
11. ภาคสรุป	62
12. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
สถานที่ดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
ระยะเวลาในการวิจัย	69
บทที่ 4 ผลการวิจัย	70
ตอนที่ 1 สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไก่ไข่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยง ไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	70
1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวง พระบาง สปป.ลาว	70
2. สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว.....	78
3. การป้องกัน และการรักษาโรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	82
4. การผลิต และการตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	85

5. การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวง หลวงพระบาง สปป. ลาว	88
ตอนที่ 2 การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวง หลวงพระบาง สปป. ลาว.....	90
1. ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว	90
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ใน แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	113
ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว.....	117
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	129
สรุปผลการวิจัย.....	129
ตอนที่ 1 สภาพการเลี้ยง การผลิต และการตลาดไก่ไข่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ การเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	129
ตอนที่ 2 การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการผลิตไข่ไก่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ใน แขวงหลวงพระบาง	131
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	132
ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	133
อภิปรายผลการวิจัย.....	133
1. สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไก่ไข่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว.....	133
2. การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวง หลวงพระบาง สปป.ลาว	134
3. การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวง หลวงพระบาง สปป.ลาว.....	136
4. ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว.....	137

ข้อเสนอแนะ	139
บรรณานุกรม.....	141
ประวัติผู้วิจัย.....	149
ภาคผนวก.....	150
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย.....	151

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การแบ่งระดับคุณภาพไข่ไก่ด้วยค่าฮอก์ยูนิต (Haugh unit).....	45
ตารางที่ 2 มาตรฐานน้ำหนักไข่ไก่ของประเทศไทย	46
ตารางที่ 3 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	73
ตารางที่ 4 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรใน แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว	79
ตารางที่ 5 การป้องกันและการรักษาโรคไข่ไก่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ใน แขวงหลวงพระบาง	83
ตารางที่ 6 การผลิต และการตลาดไข่ไก่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว	86
ตารางที่ 7 การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่	89
ตารางที่ 8 ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวง หลวงพระบาง	91
ตารางที่ 9 ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่ และการตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	95
ตารางที่ 10 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ และการตลาดของไก่ไข่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	102
ตารางที่ 11 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ และการตลาดของไก่ไข่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	106
ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว.....	116
ตารางที่ 13 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว	117
ตารางที่ 14 ปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่ ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว.....	121

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้.....	10
ภาพที่ 2 แผนที่แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	57
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	64

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เป็นประเทศที่ยังคงอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยภาคเกษตรกรรมเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ (เทพดวงจันทร์ บุญธิเดช และคณะ, 2567) ทั้งนี้ ภาคเกษตรกรรมและป่าไม้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในด้านการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและการพัฒนาความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น การปรับปรุงเส้นทางคมนาคม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้า รวมถึงการสนับสนุนแหล่งเงินกู้จากสถาบันการเงิน เพื่อกระตุ้นการลงทุนในภาคเกษตร (Bouapao et al., 2016) นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรด้วยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาอุตสาหกรรมปศุสัตว์ ซึ่งรวมถึงการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ที่กำลังได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตไข่ไก่ในประเทศและลดการพึ่งพาการนำเข้า (Yami et al., 2024) ในขณะที่การเลี้ยงไก่ไข่ใน สปป.ลาว กำลังได้รับความสนใจจากภาครัฐและเกษตรกรในการพัฒนาศักยภาพการผลิต แต่ก็ยังมีความท้าทายที่ต้องเผชิญ เนื่องจากราคาผลิตภัณฑ์ที่ผันผวนจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งเกษตรกรในแขวงหลวงพระบางยังขาดความรู้ทางเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ไข่และการจัดการที่ทันสมัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจการ

แขวงหลวงพระบาง เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมในภาคเหนือของ สปป.ลาว โดยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็ว และประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกปี (Sisouvong et al., 2023) ในขณะเดียวกัน ภาคการเกษตรและปศุสัตว์ในแขวงนี้ก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งยังอยู่ในช่วงการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งในด้านเทคโนโลยี และการตลาด แม้ว่าจะมีโครงการต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น โครงการเลี้ยงไก่ไข่เพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน (Tabilin et al., 2025) แต่ก็ยังคงมีความท้าทาย ในการพัฒนาอาชีพนี้ให้มีความยั่งยืน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง รวมถึงแนวทางการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต และการตลาด จึงมีความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้เติบโตและยั่งยืน (สุวรรณี รววิชัย และ

คณะ, 2567) โดยการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้มีการประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน และวางแผนการพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางอาหารและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง จึงเป็นหัวใจสำคัญในการส่งเสริมการผลิตอาหารภายในประเทศ และการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ไข่และการตลาดที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญในการตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศ

ดังนั้น เพื่อตระหนักถึงความสำคัญและมุ่งพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตไข่ไก่ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเลี้ยงไก่ที่ดีจึงมีความจำเป็น ทั้งในด้านการลดโรคและเพิ่มอัตราการรอด ด้วยการส่งเสริมความรู้และแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการผลิตไข่ไก่ จำเป็นต้องมีกลยุทธ์ หลักวิชาการที่เหมาะสม และแนวทางพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่เป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการผลิตและการตลาดไข่ไก่ รวมถึงแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาการส่งเสริมทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

ประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบในการวิจัยเรื่อง การผลิต และการตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ดังนี้

1. สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว อยู่ระดับใด
3. การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีความแตกต่างกันเป็นอย่างไร
4. ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
4. เพื่อศึกษาปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาครั้งนี้จะเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว จำนวนทั้งหมด 30 ราย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา คือ เมืองที่มีฟาร์มไข่ไก่ และการผลิตไข่ไก่ใน 7 เมืองของแขวงหลวงพระบาง ซึ่งประกอบด้วย 1) เมืองหลวงพระบาง 2) เมืองน่าน 3) เมืองน้ำบัก 4) เมืองเชียงเงิน และ 5) เมืองปากอู 6) เมืองเวียงคำ และ 7) เมืองจอมเพชร

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาในประเด็นสภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพการผลิตไข่ไก่เชิงพาณิชย์รวมทั้งปัญหาการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยดังกล่าวใช้ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 12 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2567 จนถึง เดือน มีนาคม ปี พ.ศ. 2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว คาดว่าจะได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ประโยชน์เชิงวิชาการ ได้ทราบสภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพการผลิตไข่ไก่เชิงพาณิชย์ที่เหมาะสมสำหรับของเกษตรกร แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จะได้แนวทางนำไปพัฒนาการผลิตไข่ไก่และการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดไข่ไก่ อันจะช่วยให้ได้รายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่ในเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ หมายถึง ลักษณะและรูปแบบของการจัดการฟาร์มไก่ไข่เพื่อการผลิตไข่ ทั้งด้านระบบการเลี้ยงอาหาร สุขภาพสัตว์ สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีที่ใช้ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน

การผลิตไข่ไก่เชิงพาณิชย์ หมายถึง การผลิตไข่ไก่เพื่อการค้าของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง โดยมุ่งเน้นให้ได้ผลผลิตสูง มีคุณภาพดี และสามารถแข่งขันในตลาดได้ โดยมีกระบวนการเลี้ยงและการจัดการไข่ไก่อย่างเป็นระบบ

การตลาดไข่ไก่ หมายถึง กระบวนการจำหน่ายไข่ไก่จากเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง ไปสู่พ่อค้าคนกลางหรือผู้บริโภค โดยมุ่งเน้นคุณภาพไข่ไก่ และกลยุทธ์ด้านราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย

แนวทางการพัฒนาอาชีพ หมายถึง ความต้องการในการปรับปรุงทักษะและความรู้ เพื่อเพิ่ม
ศักยภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การวิจัยเรื่อง การผลิต การตลาด และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชียงพวนชัยในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าด้านแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาทรัพยากรในชุมชน
5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ
6. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาด
7. แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตไก่ไข่
8. มาตรฐานที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ ของ สปป.ลาว
9. ข้อมูลสภาพพื้นที่ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. ภาคสรุป
12. กรอบแนวคิด
13. สมมุติฐาน

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

Maslow (1954) ได้อธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการทั้งหมด 5 ชั้น ซึ่งความต้องการเหล่านี้จะเรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปจนถึงขั้นสูงสุด โดยมนุษย์จะมีความต้องการในขั้นต่ำสุดก่อน เมื่อได้รับการตอบสนองจนพอใจแล้ว ความต้องการในขั้นต่อไปก็จะเกิดขึ้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นต่ำสุดและ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เรียบง่าย ๆ ก็คือปัจจัยสี่

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองจนพอใจแล้ว ความต้องการความปลอดภัยจะเกิดขึ้น เป็นความต้องการที่จะมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belonging and love Needs) เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและความมั่นคงในการทำงานแล้วจะต้องการความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิด ผูกพัน ต้องการเพื่อน มีความต้องการเป็นเจ้าของและมีเจ้าของ การมีโอกาสเข้าสมาคมสังสรรค์กับผู้อื่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม

4. ความต้องการได้รับการนับถือยกย่อง (Esteem Needs) เมื่อความต้องการทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้ว คนเราจะต้องการสร้างสถานภาพของตัวเองให้สูงขึ้น มีความภูมิใจและสร้างการนับถือตนเอง ขึ้นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมั่นใจในตัวเองและความต้องการเกียรติยศ

5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุด คือต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุด ความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาทักษะความสามารถให้ถึงขีดสุด ความเป็นอิสระในการตัดสินใจและการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นและต้องการความสมบูรณ์ของชีวิต

ศศิณา ปาละสิงห์ (2547) ความต้องการคือแรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์ตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ถ้ามนุษย์ได้รับการตอบสนองที่เพียงพอ จะช่วยให้การทำงานสำเร็จและสร้างความพึงพอใจ ซึ่งสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน ความต้องการ หมายถึงความปรารถนาในการได้มาซึ่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผลักดันให้มนุษย์พยายามแสวงหาสิ่งนั้นเพื่อกลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว จะเกิดความต้องการใหม่ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

วิจิตร อาวะกุล (2551) กล่าวว่าความหมายความต้องการ เป็นภาวะที่บุคคลยังขาด หรือยังไม่ได้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านั้น ความต้องการนี้ หากยังไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเป็นที่พอใจตามสมควรแล้ว จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ การพัฒนาต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง

อำพล นามเชียงใต้ (2552) ให้นิยามความต้องการ คือ เรื่องที่อยากได้เป็นแรงจูงใจ อย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดความปรารถนาความมุ่งหวังที่มีต่อการพัฒนาตนเองไปยังสิ่งที่ตนพึงพอใจ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ชลอศรี แก้วสูงเนิน (2554) ให้ความหมายความต้องการ หมายถึง สิ่งที่ปรารถนาอยากให้เกิดขึ้น ที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงผลักดันที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่มุ่งใส่เป้าหมายที่วางไว้

บุญสม จันทร์เอี่ยม (2536) ได้กล่าวถึงความต้องการว่า คือ สภาพที่บุคคลขาดสิ่งใดสิ่ง หนึ่ง ในการดำรงชีวิต ร่างกายต้องการ เมื่ออินทรีย์มีสภาพขาดความสมดุล อินทรีย์ย่อมมีความต้องการ เพื่อความเจริญงอกงาม การสืบพันธุ์และสังคมต่อไป

ไสว เครือรัตนไพบุลย์ (2550) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง การปรารถนาความต้องการว่า เป็นกระบวนการที่เป็นทางการ ซึ่งกล่าวว่า ความต้องการ ผลผลิตหรือผลลัพธ์ในปัจจุบัน ซึ่งผลลัพธ์ หรือผลผลิตเป็นที่ต้องการ และจัดวางช่องว่างเหล่านั้น ตามลำดับความสำคัญ และเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุดที่สำคัญที่สุดเพื่อแก้ปัญหาหาก่อน

ผู้วิจัยสรุปความต้องการว่า ความต้องการหมายถึงแรงจูงใจหรือความปรารถนาที่กระตุ้นให้ มนุษย์แสวงหาสิ่งที่จะตอบสนองความต้องการเพื่อกลับสู่สมดุล เมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะ เกิดความต้องการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ความต้องการเกิดจากการขาดหรือไม่สมดุลทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ และการพัฒนาตนเอง ตัวอย่างแนวคิดที่สำคัญ เช่น ความต้องการเอาชนะ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการมี อำนาจมีคนนับหน้าถือตา เป็นที่ยอมรับในสังคม ต้องการเงินทองข้าวของเครื่องใช้ และความมั่นคงใน การดำรงชีวิต ดังนั้นมนุษย์จึงต้องขวนขวายให้ได้ ในสิ่งที่ตัวเองต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีวันที่จะหยุด นิ่ง ความต้องการจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันพฤติกรรมมนุษย์ในการบรรลุเป้าหมายและพัฒนา ตนเองในสังคม

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

2.1 ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ (The Perception) หมายถึง กระบวนการจัดการหรือตีความหมายของสิ่งที่บุคคล สัมผัสผ่านประสาทสัมผัสของตนเอง โดยการตีความจะอาศัยประสบการณ์ การเรียนรู้ ทักษะคิด และ ค่านิยมของแต่ละบุคคล เมื่อรับรู้เรื่องใดในลักษณะหนึ่ง ก็จะส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกใน ขณะนั้น

การรับรู้ คือกระบวนการที่มนุษย์นำข้อมูลจากความรู้สึกสัมผัส (Sensation) ซึ่งเป็นข้อมูลดิบ (Raw Data) จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส มาจำแนก แยกแยะ คัดเลือก และวิเคราะห์ผ่านกระบวนการทำงานของสมอง จากนั้นจึงแปลความหมายของข้อมูลให้เป็น สิ่งที่มีความหมาย เพื่อใช้ในการเรียนรู้ต่อไป (แสงเดือน ทวีสิน, 2545)

การรับรู้ คือกระบวนการที่บุคคลแต่ละคนเลือกสรร ประมวลผล จัดระเบียบ และตีความ ข้อมูลที่ได้รับ ก่อนตัดสินใจให้ความหมายแก่สิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อกระบวนการตัดสินใจ (Schiffman et al., 2007)

การรับรู้ คือการแปลความหมายของสิ่งเร้า ซึ่งการตอบสนองของร่างกายมนุษย์ต่อสิ่งเร้าจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิม ทำให้พฤติกรรมของแต่ละคนแตกต่างกัน โดยบุคคลมักเลือกรับรู้เฉพาะข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่ตรงกับความต้องการของตนเอง อย่างไรก็ตาม การรับรู้ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของกระบวนการรู้คิดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการ ค่านิยม ความคาดหวัง และปัจจัยอื่น ๆ (วิทยา พยัคฆ์บุตร และเสรี ชัดแจ้ง, 2564)

สุวรรณแสง (2542) กล่าวถึงความสำคัญของการรับรู้ในหนังสือ จิตวิทยาทั่วไป ว่า การรับรู้มีความสำคัญต่อเจตคติ อารมณ์ และแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อเกิดการรับรู้ ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ ซึ่งพัฒนาไปเป็นเจตคติ และนำไปสู่พฤติกรรมในที่สุด ดังนั้น เมื่อนมนุษย์รับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเกิดการตีความหมาย ส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึก ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ การรับรู้ยังนำไปสู่การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง ย่อมส่งผลต่อการรับรู้ในอนาคตเสมอ

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ (The Perception) คือกระบวนการที่บุคคลรับข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 แล้วนำมาประมวลผล ตีความ และให้ความหมาย โดยได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ การเรียนรู้ ทักษะ และค่านิยมของแต่ละบุคคล ซึ่งส่งผลต่ออารมณ์ เจตคติ และพฤติกรรมที่แสดงออก ทั้งนี้ การรับรู้มีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการตัดสินใจและการปรับตัวของบุคคลในสังคม

2.2 กระบวนการของการรับรู้

กระบวนการรับรู้ หมายถึง ขั้นตอนที่เกิดขึ้นโดยไม่ทันได้เตรียมตัว หรืออาจเกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ ซึ่งมักได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ การสะสมความรู้ และการถ่ายทอดทางสังคม บุคคลแต่ละคนให้ความสนใจต่อสิ่งรอบตัวแตกต่างกัน แม้ได้รับข้อมูลเดียวกัน แต่ผู้รับข้อมูลอาจรับรู้และตีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการรับรู้ ได้แก่ (พัชนี เขยจรรยา และคณะ, 2543)

1. แรงผลักดันหรือการโน้มน้าวใจ (Motives) โดยปกติคนเรามักมองเห็นหรือรับรู้สิ่งที่ต้องการเห็น และได้ยินสิ่งที่ต้องการได้ยิน เพื่อตอบสนองความปรารถนาของตนเอง
2. สภาพแวดล้อม (Environment) เช่น คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศ หรือสถานที่ จะตีความสารที่ได้รับนั้นต่างกัน
3. ประสบการณ์ดั้งเดิม (Past Experiences) แต่ละคนเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน มีประสบการณ์ชีวิตและการเข้าสังคมที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้เกิดการรับรู้ที่ต่างกัน
4. สภาพจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional) ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ คนเรามีสภาพจิตใจและอารมณ์ที่ต่างกัน ก็จะมีมุมมองที่จะรับรู้สารแตกต่างกัน

5. กรอบอ้างอิง (Frame of reference) การอบรมเลี้ยงดู การถ่ายทอดทางครอบครัว สังคม และศาสนา ส่งผลต่อทัศนคติ ความเชื่อ และมุมมองที่แตกต่างกันในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ

กระบวนการของการรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่คาบเกี่ยวระหว่างความรู้สึก ความเข้าใจ การเรียนรู้ การคิด การตัดสินใจและเป็นการแสดงพฤติกรรม (สมภพ สุขกลัด, 2542)

ภาพที่ 1 กระบวนการรับรู้

เซอร์เมอร์ฮอร์น และคณะ (Schermerhorn et al., 2005) ได้กล่าวถึงการรับรู้ว่ามีลำดับขั้นของกระบวนการที่นำไปสู่การรับรู้โดยแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการพิจารณาและคัดเลือกข้อมูล (Attention and Selection) เนื่องจากสภาพแวดล้อมรอบตัวเต็มไปด้วยข้อมูล (Information) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) ที่บุคคลรับรู้ผ่านประสาทสัมผัส บุคคลจึงต้องเลือกที่จะรับรู้ (Selective Screening) โดยการคัดเลือกข้อมูลบางส่วนและเพิกเฉยต่อข้อมูลอื่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากจิตใต้สำนึก

2. ขั้นตอนการจัดระบบข้อมูล (Organization) หลังจากพิจารณาเลือกข้อมูลแล้ว บุคคลจะทำการจัดระบบข้อมูลโดยใช้แบบแผนการจัดระบบข้อมูล (Schemas) ซึ่งช่วยในการทำความเข้าใจและตีความข้อมูลที่ได้รับ

3. ขั้นตอนการตีความข้อมูล (Interpretation) เป็นการให้เหตุผลต่อข้อมูลที่ได้รับ การคัดเลือกและจัดระเบียบแล้ว แม้ว่าบุคคลอาจเลือกรับรู้สิ่งเดียวกันและมีระบบจัดการข้อมูลแบบเดียวกัน แต่แต่ละคนอาจตีความข้อมูลนั้นแตกต่างกันไป

4. ขั้นตอนการนำข้อมูลที่รับรู้มาใช้ (Retrieval) เป็นกระบวนการที่บุคคลดึงข้อมูลที่รับรู้และถูกจัดเก็บไว้ในความทรงจำ (Memory) ออกมาใช้หรือแสดงออกเป็นพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ

โดยสรุปกระบวนการรับรู้ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม ความเชื่อ การเลี้ยงดู และสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ส่งผ่านประสาทสัมผัสของแต่ละคน ซึ่งทำให้การรับรู้ของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

3.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2560) ได้ให้ความหมายว่า การส่งเสริมการเกษตร คือกระบวนการให้การศึกษาอบรม เพื่อบริการความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเกษตร เพื่อการบริการแก่บุคคลเป้าหมายที่เป็นเกษตรกร ครอบครัว และชุมชนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ให้เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกษตรกรช่วยเหลือตนเองได้ สามารถพัฒนาการผลิตและชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน

พุดิสสรรค์ เครือคำ (2564) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตร (Agricultural Extension) เป็น กระบวนการให้การศึกษา การถ่ายทอดความรู้วิทยาการแผนใหม่ด้านการเกษตร ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าวิจัย โดยนักวิชาการหรือนักวิจัยในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการให้คำแนะนำ การบริการความรู้ และประสบการณ์ด้านการเกษตรให้แก่บุคคลเป้าหมาย ซึ่งหมายถึงเกษตรกร และครอบครัว เกษตรกรให้ยอมรับ และสามารถนำไปปฏิบัติจริงในไร่นาของตนเองได้อย่างถูกต้อง เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพิ่มรายได้และปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนให้ดีขึ้น

ทำนอง สิงคาลวนิช (2514: 4-6) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นการเผยแพร่บริการความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเกษตรไปสู่เกษตรกร ตลอดจนการให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ เกษตรกรสามารถนำไปพิจารณาและปฏิบัติส่งผลให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มรายได้

Swanson (1984: 12) ได้กล่าวว่า "การส่งเสริมการเกษตร" เป็นกระบวนการทางการศึกษา พื้นฐานสำคัญ เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) การปฏิบัติ (Practices) และทัศนคติ (Attitude) ของคนในชนบท โดยมุ่งพัฒนาผลผลิต และพัฒนารายได้ เศรษฐกิจ และชุมชนในชนบท เพื่อให้อยู่ดีกินดีในสภาวะแวดล้อมที่ดีขึ้น

Mosher (1978: 14) ได้ให้ความหมายของ "การส่งเสริมการเกษตร" ว่าเป็นการทำงานของชาวชนบท โดยวิธีการศึกษานอกโรงเรียนตามแนวทางที่เขาให้ความสนใจและต้องการ เพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของครอบครัวชาวชนบท เพื่อสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาชุมชนในชนบท

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร คือ กระบวนการพัฒนาความรู้และถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ที่เหมาะสม และประสบการณ์ใหม่ ๆ ไปสู่การเกษตรแก่เกษตรกรและชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มผลผลิต ปรับปรุงรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาชุมชนชนบทผ่านการเปลี่ยนแปลงในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความสนใจและความต้องการของเกษตรกรเอง

3.2 ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ ขอจติ (2545) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกร โดยการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมไปสู่เกษตรกร ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรได้ โดยสามารถสร้างรายได้ พัฒนาสถานะเศรษฐกิจ สังคมชนบท และครอบครัวเกษตรกรให้มีสภาพที่ดีได้ ดังนั้นความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญหลายด้าน ดังนี้

1. การเกษตรเป็นพื้นฐานของการผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรของโลก การเกษตรจะเป็นแหล่งสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศ
2. การพัฒนาความรู้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการผลิต
3. การพัฒนาสถานะเศรษฐกิจของเกษตรกรและครอบครัว ตลอดจนชุมชนและประเทศไทย ผลของการส่งเสริมการเกษตรก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การพัฒนาชีวิตเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกร ถือว่ามีหมายสำคัญเนื่องจากเกษตรกรและครอบครัวจะเป็นเป้าหมายของการพัฒนาในชนบท
5. การพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดเหมาะสม และคุ้มค่ากับการผลิต
6. การพัฒนาประเทศ หากประเทศที่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้รับการพัฒนาที่ดีจะส่งผลให้เกิดสถานะเศรษฐกิจ สังคมที่ดี มีความมั่นคง ส่งผลให้ประเทศมีความเจริญมั่นคง

ดังนั้นการพัฒนาเกษตรจึงเป็นพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นของการพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสังคมของชาติ และหากจะต้องพัฒนาอย่างจริงจังจำเป็นต้องมุ่งพัฒนา เน้นเกษตรอุตสาหกรรม (Agroindustry) เพิ่มรายได้อย่างแท้จริง แต่การพัฒนาการเกษตรย่อมอาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อพัฒนาผลผลิตสูงสุดทั้งปริมาณและคุณภาพ โดยจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าดังกล่าวแล้ว จำเป็นต้องมีการนำไปถ่ายทอดและส่งเสริมแก่เกษตรกรในการนำไปปฏิบัติซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตรคือ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมของเกษตรกรผ่านการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้ ซึ่งช่วยส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางอาหารและสนับสนุนเศรษฐกิจระดับประเทศ พัฒนาความรู้และทักษะของเกษตรกรในการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรครอบครัว และชุมชนชนบท รวมทั้งส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาดและยั่งยืน

3.3 รูปแบบวิธีการส่งเสริม

วิธีการส่งเสริมการเกษตรการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับความรู้ใหม่หรือวิทยาการใหม่ ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีการส่งเสริม หรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลเป้าหมายอย่างเหมาะสม

วรทัศน์ อินทร์คัมพร (2546) ได้แบ่งวิธีการส่งเสริมออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

1. วิธีการส่งเสริมรายบุคคล (Individual Methods)

เป็นการส่งเสริมบุคคลเป้าหมายในครั้งหนึ่งเพียงคนเดียว เป็นวิธีการส่งเสริมที่ช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับได้มากและจะได้รับประโยชน์ มากหากบุคคลเป้าหมายเป็นผู้นำท้องถิ่นประธานกลุ่มต่าง ๆ การส่งเสริมรายบุคคล อาจใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1. การเยี่ยมเยียนที่บ้านหรือไร่ (Farm visits) เป็นการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกไปเยี่ยมเยียนบุคคลเป้าหมายถึงบ้าน หรือที่ไร่เกษตรกร
2. การติดต่อที่สำนักงาน (Office Calls) โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนัดหมายบุคคลเป้าหมายไปติดต่อที่สำนักงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อขอคำแนะนำ หรือเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ
3. การติดต่อทางจดหมาย (Letters) การเขียนจดหมายติดต่อกันก็เป็นอีกวิธีหนึ่งของการส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรอาจเขียนจดหมายไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมหรือนักวิชาการเกษตร ณ สำนักงานเพื่อขอคำแนะนำหรือถามปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร
4. การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone calls) การใช้โทรศัพท์ติดต่อสอบถามปัญหาหรือขอความช่วยเหลือต่าง ๆ นับว่าเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็ว

2. วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Methods)

วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มจะแตกต่างกับการส่งเสริมแบบรายบุคคล เนื่องจากต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องใช้เทคนิคการส่งเสริมเพื่อทำความเข้าใจ และถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายเป็นจำนวนมากมีความเข้าใจ อาจจะทำ กับกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มเยาวชน เป็นต้น การส่งเสริมแบบกลุ่มมีข้อดีคือ เข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา ส่วนข้อเสียคือ นักส่งเสริมอาจไม่สามารถสนใจให้บุคคล

3. วิธีการส่งเสริมมวลชน (Mass Methods)

วิธีการส่งเสริมแบบนี้ เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารไปสู่บุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมาก ๆ โดยไม่จำกัดจำนวน และไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใดสามารถแยกวิธีการส่งเสริมมวลชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. สิ่งพิมพ์ (Publications) ซึ่งสามารถแยกออกเป็น หนังสือพิมพ์ (Newspaper) บทความในหนังสือพิมพ์ แผ่นปลิวหรือใบปลิว (Leaflets) เอกสารเผยแพร่แบบเล่ม (Pamphlets) โบรชัวร์ (Brochure) บุกเล็ท (Booklet) หรือหนังสือพิมพ์ติดผนัง (Wall Newspapers)

2. นิทรรศการ (Exhibits) นิทรรศการ หมายถึง การจัดแสดงสิ่งของ อาจจะเป็นของจริง ของจำลอง เช่นวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สัตว์ พืช ฯลฯ หรือแสดงแนวความคิด ความเห็น มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความสนใจ ให้ความรู้ ความเข้าใจ อาจเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานหรือโฆษณาขายสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. วิทยุกระจายเสียง (Radio Programs) วิทยุกระจายเสียงทำหน้าที่คือเป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารและเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้เกิดความเปลี่ยนแปลง

4. รายการโทรทัศน์ (Television Programs) การจัดทำรายการโทรทัศน์คล้ายกับวิทยุกระจายเสียงเพียงแต่เพิ่มส่วนรับรู้ในการมองเห็นเข้าไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

5. ภาพยนตร์ (Films) มีใช้กันแพร่หลายในอดีต ส่วนปัจจุบันมักนิยมใช้เทปโทรทัศน์หรือวีดิทัศน์ (Video Tape) เนื่องจากการผลิตภาพยนตร์ต้องใช้ต้นทุนสูง

6. การประกวด (Contest) การประกวดหรือการแข่งขันในด้านใดด้านหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจ และความตื่นเต้นให้กับผู้ร่วมงานตลอดทั้งผู้ชมด้วย ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การประกวดพืช ประกวดสัตว์ หรือการประกวดแข่งขันอื่นๆ เป็นวิธีการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน

7. การรณรงค์ (Campaigns) การรณรงค์ เป็นการประสานการใช้วิธีการส่งเสริมหลาย อย่างร่วมกันตามแผน และกำหนดที่วางไว้ มีความมุ่งหมายที่จะดึงดูดความสนใจของเกษตรกรหรือประชาชนมาয়ปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะที่กระทบคนหมู่มาก และวิธีที่จะแก้ปัญหาโดยปกติจะมีการวางแผนมาใช้เมื่อมีปัญหาสำคัญเกิดขึ้นกับประชาชนส่วนมาก และเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ โดยที่เกษตรกรไม่ต้องไปคิดปรับแก้กันตามลำพัง ด้วยวิธีการที่ต้องลงทุนลงแรงมากการรณรงค์ต้องอาศัยคนจำนวนมาก เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการรณรงค์มีเฉพาะงานชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ตัวอย่างการรณรงค์ด้านส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การรณรงค์การปราบตึกแตนป่าทั้งกำ การปราบหนูนาที่ระบาดอย่างชุกชุม การส่งเสริมการใช้ปุ๋ย การปลูกป่า เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาทรัพยากรในชุมชน

4.1 ความหมายของชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2551) ได้ให้อธิบายคำว่าชุมชนไว้ว่า ชุมชนมีหลายความหมาย หมายถึงกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ดังที่เรียกกันว่าหมู่บ้าน (ในชนบท) ชุมชนแออัด (ในเมือง) หรือหมายถึงกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันหรือห่างไกลกัน แต่สัมพันธ์กันด้วยความสนใจผลประโยชน์ หรือความเชื่อ เผ่าพันธุ์ อาชีพ ปัญหาเดียวกัน คล้ายกัน ร่วมกัน เช่น ชุมชนชาวคริสต์ชุมชนชาวจีน ชุมชน

ชาวประมง ชุมชนชาวเกย์ การรวมกลุ่มเป็นสมาคมต่างๆ ของคนอาชีพเดียวกันหรือมีความสนใจร่วมกัน ชุมชนต่างๆ มีความสัมพันธ์กันหรือปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบไม่เป็นทางการหรือตามธรรมชาติ

Biddle (1965) ได้ให้คำจำกัดความของชุมชนว่า การเป็นชุมชนนั้นไม่ได้ยึดติดตายตัวทางภูมิศาสตร์ ชุมชนสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากประสบการณ์หรือเป้าหมาย อาจมีการเคลื่อนไหวจากปัญหาที่ทำให้ผู้คนสนใจ ซึ่งอาจขยายตัวจากกลุ่มเล็กๆ ไปสู่คนกลุ่มใหญ่ที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบกว้างขึ้น และการเป็นชุมชนยังให้ความสำคัญกับปรัชญาประโยชน์สุขร่วมของท้องถิ่น (Sense of the local common good)

วรวิทย์ โรมรัตน์พันธ์ (2549) ได้กล่าวถึงและให้ความสำคัญในความสัมพันธ์ของประชาชนในชุมชน สังคม โดยท่านได้อธิบายไว้ในกฎหมายปกครองเกี่ยวกับลัทธิสหกรณ์ ที่จัดตั้งขึ้นเป็นชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งมีรากฐานอยู่บนความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม โดยที่ไม่ต้องมีรูปแบบการปกครองมาก และใช้หลักความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม โดยที่ไม่ต้องมีรูปแบบการปกครองมาก และ ใช้หลักความช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยสมัครใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เรียกว่า "สามัคคีธรรม"

ชัยนัต วรรณะภูติ (2536) กล่าวถึง "ชุมชน" หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจำนวนหนึ่งในพื้นที่แห่งหนึ่งเพื่ออาศัยทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนั้นในการดำรงชีวิต เนื่องจากคนกลุ่มดังกล่าวอาศัยอยู่ร่วมกันและใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต จึงมีการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีองค์กรหรือสถาบันของชุมชนและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ ชุมชนหมายถึง สังคมขนาดเล็กในชนบทที่ยังไม่พัฒนา หรือสังคมหมู่บ้านที่สมาชิกยังคงมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และสามารถรักษาแบบแผนการดำรงชีวิตบางส่วนได้ การตีความคำว่า "ชุมชน" ในระดับเดียวกับคำว่า "สังคมหมู่บ้าน" ช่วยให้เข้าใจความหมายในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน เนื่องจากคำว่า "หมู่บ้าน" สื่อถึงการกระจุกตัวของบ้านหรือครัวเรือนในพื้นที่หนึ่งหรือระบบนิเวศน์แห่งหนึ่ง และเป็นหน่วยสังคมขนาดเล็กที่สุดที่พัฒนาขึ้นตามธรรมชาติ ซึ่งต่อมาทางราชการอาจกำหนดให้เป็น "หมู่บ้าน" ในความหมายของทางการ

ความหมายของชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกันหรือมีความสัมพันธ์กันด้วยความสนใจหรือเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเกิดจากการพึ่งพาทรัพยากรและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม โดยเน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความสามัคคีและประโยชน์สุขร่วมกัน ทั้งนี้ ชุมชนมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น หมู่บ้านในชนบท ชุมชนเมือง หรือกลุ่มคนที่มีความเชื่อและอาชีพร่วมกัน โดยเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานที่ส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในสังคม

4.2 ความหมายของการพัฒนาชุมชน

วิช วิรัชนิภาวรรณ (2532) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนคือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณธรรมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยกระบวนการพัฒนาชุมชนเป็นวิธีการ (Means) เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทาง (Ends) ซึ่งจุดหมายปลายทางนั้นอาจแบ่งเป็นจุดหมายเบื้องต้นและจุดหมายปลายทางสูงสุด การพัฒนาชุมชนจึงมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการคิด ตัดสินใจ กระทำ และรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและชุมชน นอกจากนี้ ยังถือเป็นกระบวนการทำงานหรือกลยุทธ์หนึ่งที่มีจุดหมายปลายทางสูงสุดคือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและคุณธรรม

सानิตย์ บุญชู (2525) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยความร่วมมืออย่างจริงจังจากประชาชนเอง และควรเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนด้วยตนเอง แต่หากประชาชนยังไม่รู้จักริเริ่ม ก็ควรใช้ "เทคนิคกระตุ้นเตือน" เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มขึ้น ซึ่งทำให้เห็นว่า "ความร่วมมือของประชาชนกับงานพัฒนาชุมชน" เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ และจำเป็นต้องอาศัย "การกระตุ้นเตือน" เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในชุมชน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2532) ได้กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนคือ การเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพที่เป็นอยู่ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ เป็นการตั้งใจสร้างความเปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชน เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพส่วนประกอบต่าง ๆ ในชุมชน จากสภาพที่ไม่พึงปรารถนาไปสู่สภาพที่พึงปรารถนาอันเป็นเป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้ การพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงชุมชนโดยมีการวางแผน

การพัฒนาชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดนโยบายและแนวทางเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ กระบวนการพัฒนาชุมชนเชื่อมโยงกันเป็นระบบ โดยมีทั้งปัจจัยภายใน เช่น ปัญหา ความต้องการ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และกระแสสังคม ที่ส่งผลต่อการพัฒนา ตามแนวคิดของดิณ ปรัชญพฤทธิ (2538) ในหนังสือ "การบริหารการพัฒนา: ความหมาย เนื้อหา แนวทาง และปัญหา" ได้กล่าวว่า การบริหารการพัฒนาหมายถึง การจัดการความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมตามนโยบายขององค์กรที่มีอำนาจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่การบริหารเพื่อการพัฒนา (Administration of Development: A of D) มุ่งเน้นการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยตรง และการพัฒนาการบริหาร (Development of Administration: D of A) เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหาร

แนวความคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้งานพัฒนาชุมชนดำเนินไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานในการปฏิบัติ ซึ่ง นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2550) กล่าวไว้ดังนี้:

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) เป็นหัวใจสำคัญของงานพัฒนาชุมชน โดยยึดหลักการที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด ตัดสินใจ วางแผน ปฏิบัติงาน และบำรุงรักษาเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

2. การช่วยเหลือตนเอง (Aided Self - Help) เป็นหลักการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น โดยมีรัฐให้การสนับสนุนในส่วนที่เกินกำลังของประชาชนตามความเหมาะสม

3. ความคิดริเริ่มของประชาชน (Initiative) ในการทำงานกับประชาชนต้องยึดหลักการที่ว่าความคิดริเริ่มต้องมาจากประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งต้องใช้วิถีแห่งประชาธิปไตย และหาโอกาสกระตุ้นให้การศึกษาให้ประชาชนเกิดความคิดและแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น หมู่บ้าน

4. ความต้องการของชุมชน (Felt-Needs) การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต้องให้ประชาชนและองค์กรประชาชนคิดและตัดสินใจบนพื้นฐานความต้องการของท้องถิ่นเอง เพื่อให้เกิดความคิดที่ว่างานเป็นของประชาชน และ จะช่วยกันดูแลรักษาต่อไป

5. การศึกษาภาคชีวิต (Life - Long Education) การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น ถือเป็นกระบวนการให้การศึกษาภาคชีวิตแก่ประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคน พัฒนาท้องถิ่น การให้การศึกษา ต้องให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องกันไป ครอบคลุมทั้งบุคคลยังดำรงชีวิตอยู่ในชุมชน

ความหมายของการพัฒนาชุมชน สามารถสรุปได้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของชุมชนจากสภาพความเป็นอยู่เดิมไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นในทางที่ดีขึ้น โดยเน้นการพัฒนาคนให้มีความรู้ คุณภาพ และคุณธรรมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพื่อให้คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุข สะดวกสบาย และเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม จิตใจ และสติปัญญา ทั้งนี้ การพัฒนาชุมชนยังเป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาร่วมกันระหว่างภาครัฐ ท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

4.3 การจัดการพัฒนาทรัพยากรในชุมชน

กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์ (2560) กล่าวว่า การจัดการพัฒนาทรัพยากรในชุมชนหมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนได้รับพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีกระบวนการจัดการพัฒนาทรัพยากรในชุมชนโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องมีการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการ และศักยภาพของชุมชน เพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนา จากนั้นจึงจัดทำแผนการพัฒนาชุมชน โดยแผนการพัฒนาชุมชนควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ วิสัยทัศน์และเป้าหมายของการพัฒนาชุมชน แนวทางการพัฒนาที่จะดำเนินการกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการในการขับเคลื่อนการพัฒนา ระยะเวลา และงบประมาณในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการ ในขั้นตอนนี้ จำเป็นต้องดำเนินการตามแผนการพัฒนาชุมชน โดยอาจดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม ร่วมกับชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล ในขั้นตอนนี้ จำเป็นต้องประเมินผลการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จและความล้มเหลวของการพัฒนา เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การสรุปและแจ้งผล ในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องสรุปผลการพัฒนาชุมชน และแจ้งผลให้ชุมชนได้รับทราบ เพื่อสร้างความตระหนักรู้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่อไป

อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ได้สรุปไว้ว่า ลักษณะการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชนจำแนกได้ 2 ด้าน คือ 1) ด้านทรัพยากรน้ำโดยมีการใช้ประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภค การเกษตร การคมนาคม ตลาดน้ำ และการท่องเที่ยว และ 2) ด้านทรัพยากรดิน โดยมีการใช้ประโยชน์ในด้านตลาดน้ำและแหล่งการเรียนรู้ ส่วนกระบวนการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชน คือ 1) การออกแบบกติกาในการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชน 2) การใช้กติกาในการจัดการทรัพยากรร่วมของชุมชน และ 3) การจัดการและการพัฒนาองค์การของชุมชน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ

5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ

การพัฒนาอาชีพ (Career Development) คือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน ศักยภาพของบุคคล เพื่อกำหนดเส้นทางอาชีพที่เหมาะสม และวางแผนพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังรวมถึงการฝึกอบรม และเสริมสร้างประสบการณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้บุคคลสามารถก้าวหน้าในอาชีพ และมีโอกาสเติบโตในงานตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ ซึ่งจะช่วย

เพิ่มคุณภาพชีวิตในการทำงาน การพัฒนาอาชีพยังหมายถึงการประเมินศักยภาพของบุคคล และการให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสม เพื่อให้พนักงานมีโอกาสพัฒนาตนเอง และบรรลุเป้าหมายในอาชีพที่ปรารถนา ภายใต้เงื่อนไขที่ตนมีอยู่ในขณะที่ ปภาวดี ประจักษ์ศุภนิติ และกิงพร ทองใบ (2533) กล่าวว่า "การพัฒนาสายอาชีพ" หมายถึง กระบวนการที่มุ่งประเมินศักยภาพของบุคคล กำหนดเส้นทางอาชีพที่เหมาะสม และวางแผนการพัฒนา พร้อมทั้งจัดการฝึกอบรม และเสริมสร้างประสบการณ์ เพื่อเตรียมบุคคลให้พร้อมสำหรับความก้าวหน้าในสายงาน โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเอง ส่วนแนวคิดของ Gutteridge and Hutcheson (1990) ให้ความหมายว่า กระบวนการที่เกิดจากการประสานงานกันระหว่างการวางแผนอาชีพบุคคล (Career Planning) และการจัดการอาชีพขององค์กร (Career Management) จะส่งผลให้พนักงานเข้าใจตนเองมากขึ้น รวมถึงโอกาสก้าวหน้าในอาชีพในองค์กร ส่วน Dessler (1997) กล่าวถึงการพัฒนาอาชีพว่า หมายถึง ความก้าวหน้าหรือความเติบโตของพนักงานตามการเคลื่อนไหวของความสำเร็จในอาชีพตามช่วงเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาความสำเร็จในอาชีพเป็นผลจากกิจกรรมที่สำคัญสองอย่างคือ การวางแผนในอาชีพ (Career Planning) และการบริหารงานอาชีพ

ไมตรี สุนทรวรรณ (2557) อธิบายว่า การพัฒนาสายอาชีพช่วยส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความรู้สึกรับผิดชอบในวิชาชีพที่ตนดำรงอยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งยังสร้างความคาดหวังในความก้าวหน้าในอนาคต บุคลากรสามารถกำหนดทิศทางการทำงาน และวางแผนอนาคตของตนเองได้อย่างชัดเจน หนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) คือ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้สึกรับผิดชอบ และเห็นเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพของตน ซึ่งจะกระตุ้นให้พวกเขาตั้งใจพัฒนาที่แท้จริงออกมาได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น การพัฒนาสายอาชีพ (Career Development) จึงถือเป็นกระบวนการสำคัญที่ควรดำเนินการควบคู่ไปกับการฝึกอบรม เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงาน และสามารถพัฒนาเส้นทางอาชีพของตนให้สอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายขององค์กร ซึ่งมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การประเมินความสามารถรายบุคคล (Competency Gap Assessment)

การประเมินความสามารถรายบุคคล เป็นกระบวนการวิเคราะห์สมรรถนะของบุคลากร เพื่อระบุจุดแข็ง และจุดอ่อนของแต่ละคน โดยมุ่งเน้นการค้นหาค่าช่องว่าง (Gap) ระหว่างพฤติกรรมหรือทักษะที่บุคลากรมีอยู่ในปัจจุบัน (What we have) กับสิ่งที่องค์กรต้องการในอนาคต (What we need) หากพบทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาจุดอ่อนก่อน เพื่อเสริมสร้างทักษะ และความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบัน การพัฒนาเหล่านี้ควรกำหนดกรอบเวลาให้ชัดเจน เช่น ภายใน 1 ปี หรือ 2 ปี หากไม่สามารถพัฒนาทักษะที่เป็นจุดอ่อนได้ภายในเวลาที่กำหนด อาจพิจารณาปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับจุดแข็งของบุคลากรคนนั้นแทน

2. การจัดทำแผนการฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล (Individual Training and Development Plan)

ภายหลังจากการประเมินสมรรถนะแล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการจัดทำแผนฝึกอบรม และพัฒนาบุคคล เพื่อปิดช่องว่างที่เกิดจากจุดอ่อนที่ตรวจพบ การฝึกอบรมสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินความจำเป็นในการฝึกอบรม การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การดำเนินการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

3. การจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ (Career Path)

การวางแผนเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ เป็นการกำหนดแนวทางความเจริญเติบโตในหน้าที่การงานของบุคลากรในอนาคต ซึ่งช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพและทำให้บุคลากรเห็นแนวทางการพัฒนาตนเอง เพื่อเลื่อนตำแหน่งตามที่องค์กรได้กำหนดไว้ เป็นการเตรียมความพร้อมให้แต่ละคนสามารถเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้อย่างมีทิศทางในระยะยาว

4. การจัดทำแผนทดแทนตำแหน่งงาน (Succession Plan)

การวางแผนเพื่อหาผู้สืบทอดตำแหน่งล่วงหน้าไม่เพียงแต่เป็นการส่งเสริมกำลังใจให้แก่บุคลากรภายในองค์กร แต่ยังช่วยให้องค์กรสามารถประเมินความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรจะมีโอกาสในการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาทดแทนตำแหน่งสำคัญ โดยเฉพาะกรณีที่มีบุคลากรเกษียณหรือมีการเคลื่อนย้ายงานในตำแหน่งที่หาคนแทนได้ยาก นอกจากนี้แผนทดแทนตำแหน่งงานยังสามารถลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนบุคลากร และช่วยควบคุมปัญหาการเรียกร้องค่าตอบแทนจากบุคลากรที่มีความสามารถแต่ชอบเปลี่ยนงานตามเงื่อนไขที่ดีกว่า เพราะองค์กรแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการบริหารบุคลากรล่วงหน้าโดยไม่จำเป็นต้องยอมรับข้อเรียกร้องที่ไม่สมเหตุผล

5.2 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก

Ginzberg et al., (1991) ซึ่งประกอบด้วยนักวิจัยจากหลากหลายสาขา ได้แก่ นักเศรษฐศาสตร์ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา และนักจิตบำบัด ได้ทำการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นชายและหญิงชาวอเมริกัน และได้นำผลการวิจัยมาพัฒนาเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอาชีพ โดยเสนอแนวคิดหลักไว้ 1) การเลือกอาชีพเป็น กระบวนการ (Handle) ผลทางการเรียนมีผลต่อกระบวนการนี้ 2) กระบวนการเลือกอาชีพจะเป็นไปตามขั้นตอนและจะไม่ย้อนกลับ 3) การเลือกอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการ และ 4) ระยะเลือกอาชีพตามความเป็นจริง (Realistic Period) อายุ 17 ปีถึงวัยผู้ใหญ่ ระยะนี้การเลือกจะเป็น การประนีประนอมกัน (Compromise) ระหว่าง

องค์ประกอบที่เป็นจริง เช่น ข้อกำหนดของงาน หรือโอกาสในการศึกษา และองค์ประกอบส่วนบุคคล การพัฒนา การเลือกอาชีพในขั้นนี้แบ่งออกได้เป็น 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นสำรวจอาชีพ (Exploration Stage)

เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มค้นหาและทำความรู้จักกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นจากระยะก่อนหน้านี้ โดยอาจทดลองเรียนวิชาการและวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมถึงทดลองทำงานนอกเวลาเรียน โดยเน้นไปที่สิ่งที่ตนเองสนใจ

2. ขั้นรวบรวมความคิด (Crystallization Stage)

ในขั้นนี้ บุคคลจะคัดเลือกอาชีพที่ตนสนใจเหลือเพียง 2-3 ทางเลือก และเริ่มตัดสินใจด้วยข้อมูลที่สั่งสมมา โดยอาศัยทั้งความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจในตนเอง เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจ

3. ขั้นตัดสินใจเลือกอาชีพ (Specification Stage)

เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพเฉพาะเจาะจงเพียงหนึ่งอาชีพ พร้อมทั้งมุ่งพัฒนาทักษะและสะสมประสบการณ์ที่จำเป็น เพื่อเตรียมตัวเข้าสู่เส้นทางอาชีพที่เลือกไว้ โดยภาพรวมกระบวนการพัฒนาการด้านอาชีพตามแนวคิดของกินซ์เบิร์กตั้งแต่ระยะเพื่อผันจนถึงระยะเลือกอาชีพอย่างจริงจัง จะใช้ระยะเวลาประมาณ 10-15 ปี อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เน้นย้ำว่าขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเพียงแนวทางทั่วไป เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสภาพแวดล้อมความสามารถทางร่างกาย และสภาวะทางจิตใจ อีกทั้งโลกยุคใหม่ยังมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงการเกิดขึ้นของอาชีพใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

6. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาด

6.1 ความหมายของการส่งเสริมทางการตลาด

วิวัฒน์ จันทรกิจทอง และคณะ (2561) การส่งเสริมทางการตลาด เปรียบเสมือนเครื่องมือในการสื่อสาร มีวัตถุประสงค์ในการสร้างความพึงพอใจต่อสินค้าหรือบริการ หรือความคิด หรือต่อบุคคล โดยจงใจให้เกิดความต้องการ เพื่อเตือนความทรงจำ (Remind) ในผลิตภัณฑ์ โดยคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรม การซื้อ หรือเป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรม การซื้อ ในบางครั้งการติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขาย (Personal Selling) ทำการขาย และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน (Non Personal Selling) เครื่องมือในการติดต่อสื่อสารมีหลายประการ องค์การอาจใช้หนึ่งหรือหลายเครื่องมือ ซึ่งต้องใช้หลักการเลือกใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบประสมประสานกัน (Integrated Marketing

Communication หรือ IMC) โดยจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ คู่แข่งขัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันได้

นาริรัตน์ พิกเพื่องบุญ (2554) ส่งเสริมทางการตลาด หมายถึง การติดต่อสื่อสารข้อมูลระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยการสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมการซื้อ เป็นเสมือนเครื่องมือหรือกลยุทธ์ในการจูงใจหรือโน้มน้าวผู้ซื้อ เช่น การลด แลก แจก แถม การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ และกลยุทธ์อื่นๆ เพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภคหันมาสนใจและตัดสินใจเลือกสินค้า

YADAN Luo (2556) ส่งเสริมทางการตลาด หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลชักชวน เร่งเร้า จูงใจ ให้ลูกค้าเป้าหมายตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่เสนอขาย ซึ่งกิจกรรมใด ๆ จะประสบความสำเร็จได้จะประกอบไปด้วย 1) ต้องเรียกร้องความสนใจของกลุ่มเป้าหมายได้ 2) ต้องมีความเข้าใจตรงกันทั้งผู้ซื้อ และผู้ขาย และ 3) ต้องเร่งเร้าความต้องการของผู้ซื้อได้

Philip and Kotler (1994) ได้ให้ความหมายแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดไว้ว่า

1. แนวความคิดการส่งเสริมการตลาด ประกอบด้วย

- 1.1 การตลาดสำหรับคอตเลอร์ คือ การส่งมอบคุณภาพ บริการ และคุณค่าไปสู่ลูกค้า
- 1.2 หน้าที่ของนักการตลาด จึงหมายถึง การแปรความต้องการของผู้คนให้กลายเป็นโอกาสในการ สร้างผลกำไรให้กับธุรกิจ
- 1.3 นักการตลาดที่ดีจะต้องมีความเข้าใจลูกค้าอย่างลึกซึ้ง พยายามค้นหาข้อเสนอ สินค้า บริการ และข้อมูลข่าวสาร นำมาตอบสนองความต้องการของลูกค้าแต่ละรายได้อย่างถูกต้องที่ถูกต้องเวลา
- 1.4 จุดมุ่งหมายทางการตลาดคือ เพิ่มผลกำไรให้มากที่สุดในระยะยาว
- 1.5 การตลาดที่แท้จริงก็คือ การผลักดันกลยุทธ์ธุรกิจ ไม่นั้นขายเกินไป แต่ควรสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่

2. แนวความคิดหลักทางการตลาด (Core Marketing Concept) ประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดการผลิต (The Production Concept) เก่าแก่ที่สุด ผู้บริโภคนิยมสนใจตัวสินค้ามากกว่ารูปแบบสินค้าทั่วไป ราคาถูก ใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนา
- 2.2 แนวคิดผลิตภัณฑ์ (The Product Concept) ผู้บริโภคเน้น คุณภาพมากกว่าราคา ผู้ผลิตเองก็เน้นปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ บางครั้งมองข้ามความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภค
- 2.3 แนวคิดการขาย (The Selling Concept) เน้นการขายเชิงรุก (กระตุ้นการขาย) เช่น ลด แลก แจก แถม เพื่อให้ซื้อ ใ้กับสินค้าขายยาก (Unsought goods)
- 2.4 แนวคิดมุ่งตลาด (The Marketing Concept) มุ่งเน้นลูกค้าและแสวงหากำไรจาก ความพึงพอใจสูงสุดของลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ กว่าคู่แข่ง
- 2.5 แนวคิดทางด้านลูกค้า (The Customer Concept) เน้นความต้องการส่วนตัวเฉพาะของลูกค้าแต่ละราย สร้างคุณค่าสัญญาว่าลูกค้าได้รับสิ่งที่ดีที่สุดตลอดชีพ สร้างความภักดีต่อบริษัท

2.6 แนวคิดทางการตลาดเพื่อสังคม (The Societal Marketing Concept) ค้นหาความต้องการ ความสนใจของลูกค้าเป้าหมาย สร้างความพึงพอใจมากกว่าคู่แข่งโดยเน้นรักษาความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม รักษาความสมดุลระหว่างการทำกำไรของบริษัท

3. ทฤษฎียอดนิยมของวงการ Marketing ที่จะใช้วางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในแต่ละส่วนให้เข้ากันได้อย่างลงตัว ถูกคิดค้นโดย Philip Kotler และ E. Jerome McCarthy สองนักการตลาดชาวอเมริกัน โดย 4Ps ประกอบด้วย

3.1 Product หรือผลิตภัณฑ์ เป็นการวิเคราะห์ และกำหนดกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวสินค้าหรือ บริการของเรา

3.2. Price หรือราคา เป็นการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์การตั้งราคาของสินค้าในมุมมองของลูกค้า รวมถึงการเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

3.3 Place หรือช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ในด้านการจัดส่งสินค้าของเรา โดยยึดหลักความมีประสิทธิภาพ ความถูกต้อง ความปลอดภัย และความรวดเร็ว

3.4 Promotion หรือการส่งเสริมการตลาด เป็นการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ว่าจะกระตุ้นยอดขายของสินค้า

จากการทบทวนวรรณกรรมสรุปได้ว่า การตลาดหมายถึงกิจกรรมทางการซื้อ-ขายสินค้าและบริการของธุรกิจ รวมถึงการทำโฆษณา การขาย การส่งสินค้าให้ลูกค้า ทั้งลูกค้าทั่วไปและลูกค้าธุรกิจ การตลาดบางชนิด รวมถึงการตลาดผ่านคำแนะนำหรือการตลาดปากต่อปากผ่านตัวตนอื่นๆ นอกเหนือจากในบริษัท ทำให้สินค้าหรือบริการไปถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้าย หรือผู้ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การตอบสนองและความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งนักการตลาดต้องค้นหาความจำเป็น ความต้องการของผู้บริโภคให้ถูกต้อง จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคคนสุดท้าย ซึ่งจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนซื้อ-ขายขึ้นระหว่างผู้ซื้อ (ผู้บริโภคคนสุดท้าย หรือผู้ใช้) กับผู้ขาย (ผู้ผลิต หรือคนกลาง)

6.2 องค์ประกอบของการส่งเสริมการตลาด

สุรสิฐ อินตะ (2551) กล่าวถึงองค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) มีดังนี้ คือ

1. รูปแบบของผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค ให้ได้รับความพึงพอใจ เช่น มีคุณภาพ หรือรูปแบบตรงตามความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค เป็นต้น

2. ราคา (Price) หมายถึง การแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ระหว่างกัน โดยใช้เงินเป็นสื่อกลาง ซึ่งการกำหนดราคาจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสร้างกำไรในอัตราที่เหมาะสม

4. การส่งเสริมการจำหน่าย (Promotion) หมายถึง วิธีการบอกข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าให้ผู้บริโภคทราบ และกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้ออย่างรวดเร็ว ได้แก่ การโฆษณา (Advertising) เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ใบปลิว หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ ฯลฯ

Wirtz and Lovelock (2011) กล่าวว่า โดยทั่วไปส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) และสถานที่ (Place) หรือ 4P แต่ลักษณะของการบริการจะมีความพิเศษกว่าสินค้าปกติ จึงต้องมีการเพิ่ม P เข้าไปอีก 3 ตัวแปร ได้แก่ บุคลากร (People) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) และ กระบวนการ (Process)

ดังนั้น กล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด ประกอบด้วยตัวแปรที่สำคัญ 4 ประการ คือ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการจำหน่าย (Promotion) ซึ่งเป็นเครื่องมือการวางแผนทางการตลาด จะช่วยให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการประยุกต์ใช้ส่วนประสมทางการตลาด 4P ให้เหมาะสมและเป็นไปตามเป้าหมายของธุรกิจ

Kotler P. and Armstrong G. (2003) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติ และพฤติกรรมการใช้บริการ และเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์ ประกอบด้วย และประเภทของการตลาด เป็นการแบ่งตลาดออกเป็นกลุ่มของผู้ซื้อที่แตกต่างกัน โดยถือเกณฑ์ความจำเป็น ลักษณะ หรือพฤติกรรม ซึ่งต้องการผลิตภัณฑ์หรือส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน

1. การส่งเสริมการขาย ประกอบด้วยเครื่องมือที่ให่สิ่งจูงใจในระยะสั้น เพื่อกระตุ้นผู้บริโภคหรือร้านค้าให้ซื้อสินค้าและบริการมากขึ้น รวดเร็วขึ้น การส่งเสริมการขาย แบ่งเป็นการส่งเสริมการขาย

ขายมุ่งสู่ผู้บริโภค เช่น ลดราคา สนับสนุน การโฆษณา และตกแต่งสินค้าตัวอย่าง และการส่งเสริมการขายมุ่งสู่ธุรกิจพนักงานขาย เช่นการจัดงาน แสดงสินค้า แข่งขันการขาย และโฆษณาพิเศษต่างๆ ในการส่งเสริมการขาย บริษัทต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เลือกเครื่องมือพัฒนาโปรแกรม ทดสอบโปรแกรม ปฏิบัติควบคุม และประเมินผล

2. การประชาสัมพันธ์ เป็นโปรแกรมที่ออกแบบขึ้นเพื่อส่งเสริมและป้องกันภาพพจน์ของบริษัทหรือสินค้า ปัจจุบันมีบริษัทจำนวนมากนิยมใช้ประชาสัมพันธ์การตลาด เพื่อสนับสนุนฝ่ายการตลาดในการสร้างภาพพจน์ของสินค้า ประชาสัมพันธ์การตลาดมีบทบาททำให้สาธารณชนเกิดความรู้จักสินค้าได้อย่างน่าเชื่อถือ และใช้ต้นทุนต่ำกว่าการโฆษณา เครื่องมือสำคัญของการประชาสัมพันธ์คือการให้ข่าว เพื่อสังคมและสื่อ เพื่อการสร้างเอกลักษณ์ การพิจารณาจะใช้การประชาสัมพันธ์การตลาดเมื่อไร อย่างไร ฝ่ายบริหารต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ทางการตลาด เลือกข่าวสารและสื่อปฏิบัติตามแผนอย่างระมัดระวัง และประเมินผล

3. การรับประกันความพึงพอใจ มีความหมายโดยนัยว่า ผู้ขายมีความมั่นใจในคุณภาพสินค้าสูง ลูกค้าย่อมมั่นใจในตัวสินค้ามากด้วยว่า อย่างน้อยหากเกิดความเสียหาย หรือความไม่พึงพอใจประการใด ก็สามารถส่งคืนแก่บริษัทได้ นอกจากนี้การรับประกันในลักษณะนี้ยังเป็นสิ่งที่ล่อใจให้กลุ่มเป้าหมายที่กำลังเริ่มสนใจในสินค้า และบริการ ผันตัวเข้าเป็นลูกค้าประจำได้

4. การสื่อสารทางการตลาด หรือการโฆษณา นักการตลาดที่ดีจะไม่สื่อสารกับมวลชน หรือกลุ่มคนกว้างๆ ทุกคน ทุกอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย แต่จะเลือกสื่อสารแต่เฉพาะกับกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงเท่านั้น บ่อยครั้งที่ฝ่ายการตลาดต้องพยายามทำให้คนจำนวนมากพึงพอใจ โดยการทำเช่นนั้นทำให้เกิดข้อค้นพบว่า ความพยายามเช่นนั้น แทบจะไม่ได้ผลอะไรตอบแทนกลับมาเลย เพราะในความเป็นจริงแล้ว ย่อมเป็นไปได้ที่จะทำให้ทุกคนพอใจสินค้าชิ้นเดียวกัน ดังนั้นจึงควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนเสียก่อน แล้วสร้างสถานการณ์ที่ชี้ถึงประโยชน์ของสินค้าต่อลูกค้ากลุ่มนั้น ๆ

Solomon (1996) กล่าวว่า ประเภทของการตลาด เป็นขั้นตอนการกำหนดกลุ่มลูกค้าตามลักษณะความต้องการที่คล้ายกัน แล้วใช้กลยุทธ์การตลาดที่สามารถจูงใจแต่ละกลุ่มตลาดนั้น ๆ

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของตลาด ลักษณะของการแข่งขัน หรือเรียกว่า แบ่งตามจำนวนผู้ขาย และลักษณะของสินค้า การแบ่งประเภทของตลาดมีวิธีแบ่งตามความใกล้เคียงความเป็นจริง จากผู้ซื้อสินค้าและผู้ขาย เป็นจำนวนมาก สำหรับการวิเคราะห์ตลาดสินค้าของนักเศรษฐศาสตร์ก็มุ่งให้ความสนใจในการแบ่งตลาดตามโครงสร้างของตลาด และลักษณะการแข่งขัน วิธีนี้แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ คือตลาดแข่งขันสมบูรณ์ และตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์ มีการแบ่งออกเป็นประเภทย่อย เช่น ตลาดผูกขาด ตลาดผู้ขายน้อยราย และตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด

6.4 หลักการส่งเสริมการตลาด

Porter and Michael E. (1990) กล่าวว่า การดำเนินธุรกิจ ประกอบด้วยหน้าที่สำคัญหลายประการ ซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมหลักในการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ การผลิต การขนส่ง การขาย การตลาด การบริการ และกิจกรรมสนับสนุน ได้แก่ การเงินและการบัญชี การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดซื้อ และเทคโนโลยี ซึ่งธุรกิจจะขาดหรือมีความบกพร่องต่อหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งไม่ได้

Kotler and P. Keller (2009) ได้กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด 7P's (Marketing Mix) หมายถึง ตัวแปรหรือเครื่องมือทางการตลาด เจ้าของธุรกิจนั้นสามารถควบคุมได้เอง ทำหน้าที่เป็นตัวช่วยในธุรกิจ ซึ่งเจ้าของธุรกิจจะใช้ร่วมกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด แต่ก่อนนั้นกลยุทธ์ทางการตลาดเดิมมีเพียงแค่ 4 ตัวแปรเท่านั้น (4P's) เช่น ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่หรือช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (Place) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ต่อมาได้มีการคิดตัวแปรเพิ่มเติมขึ้นมา อีก 3 ตัวแปร ได้แก่ บุคคล (People) ลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence) และกระบวนการ (Process) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดที่สำคัญในการตลาดสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนไปจากเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับธุรกิจทางด้านการบริการ จึงรวมเรียกได้ว่าเป็นส่วนประสมทางการตลาด สำหรับธุรกิจบริการ 7P's ที่เหมาะสมกับธุรกิจบริการในยุคสมัยปัจจุบันที่มีความหลากหลายทางความต้องการของผู้บริโภค

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2547) ได้กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์ทางการตลาด 7P's (Marketing mix) ของสินค้านั้น โดยพื้นฐานจะมีอยู่ 4 ตัว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด แต่กลยุทธ์ทางการตลาดของตลาดบริการนั้นจะมีความแตกต่างจากกลยุทธ์ทางการตลาดของสินค้าทั่วไป กล่าวคือ จะต้องมีการให้ความสำคัญถึงพนักงานที่มีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจ และเป็นตัวขับเคลื่อนธุรกิจตลอดจนเกี่ยวเนื่องเป็นกระบวนการภายในการให้บริการ และเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งทั้ง สามส่วนประสมจะเป็นปัจจัยหลักในการส่งมอบบริการ ซึ่งกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจการบริการจึงประกอบด้วย 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด พนักงาน กระบวนการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการส่งเสริมการตลาดของธุรกิจให้มีความสำเร็จ จำเป็นต้องผลิตสินค้า และให้บริการที่ลูกค้าต้องการ รวมทั้งส่งมอบสินค้าและบริการเหล่านั้นในรูปแบบที่ลูกค้าสะดวกที่สุด ต้องรู้เข้าใจว่า ลูกค้ามีพฤติกรรมและมีความต้องการสิ่งใด เพื่อที่จะสามารถนำเสนอ กระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความสนใจ และก่อให้เกิดการซื้อได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมทั้งหมดนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการตลาด ตั้งแต่การศึกษาถึงกลุ่มเป้าหมายด้านปริมาณ พฤติกรรม และความต้องการ รวมทั้งทำการพัฒนากิจกรรมทางการตลาดที่กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจอยากได้ และทำการซื้อ โดยใช้หลักการกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจการบริการ ซึ่งประกอบด้วย

4P's และ 7P's เช่น ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการ จัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด พนักงาน กระบวนการให้บริการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

6.5 ปัจจัยในการส่งเสริมการตลาด

เสรี วงษ์มณฑา (2542) ให้ความหมายว่า ปัจจัยในส่งเสริมการตลาดเริ่มต้นที่การศึกษาความต้องการของลูกค้า แล้วนำเสนอผลิตภัณฑ์โดยการใช้เครื่องมือการตลาดต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการ และความพึงพอใจของลูกค้าจึงกล่าวได้ว่าการตลาดเริ่มต้นที่ลูกค้าและสิ้นสุดที่ความพึงพอใจของลูกค้า การที่กิจการประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีผลงานในการสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มเป้าหมายที่เหนือกว่าคู่แข่ง การตลาดจึงควรมุ่งมั่นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคและตอบสนองต่อกลยุทธ์ของคู่แข่งขึ้นในการออกแบบกลยุทธ์การตลาดเพื่อแข่งขัน เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์คู่แข่งขึ้นโดยทำการเปรียบเทียบคุณค่าที่กิจการเสนอและความพึงพอใจของลูกค้าต่อผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย

Kotler P. and Keller K.L. (2012) กล่าวว่า หลักการตลาดมีส่วนประสบความสำเร็จที่สำคัญ 4 P's (Marketing Mix) หรือส่วนผสมทางการตลาด คือ แนวคิดปัจจัย 4 อย่าง ที่ธุรกิจต้องวิเคราะห์เพื่อช่วยในการวางแผนการทำงาน การตลาด ซึ่ง 4P จะประกอบไปด้วย Product (สินค้า) Price (ราคา) Place (ช่องทางการจำหน่าย) และ Promotion (การส่งเสริมการขาย) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 อย่างที่กล่าวไปนั้นจะเข้ามาช่วยให้นักธุรกิจ และนักการตลาดทุกคนได้สามารถวิเคราะห์กลยุทธ์ออกมาได้อย่างละเอียดเพื่อการสร้างการเติบโตให้กับธุรกิจได้มากที่สุด

สิทธิ ชีรสรณ์ (2552) ได้อธิบายว่า ปัจจัยการส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง การสื่อสารทางการตลาดสำหรับสินค้าและบริการ การส่งเสริมการตลาดจะช่วยกระตุ้นให้ลูกค้าทำตามในสิ่งที่เราคาดหวัง ได้แก่ การรู้จักและตระหนักถึงตัวผลิตภัณฑ์ เกิดความต้องการใช้และตัดสินใจซื้อและซื้อมากขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือที่แตกต่างกันในการส่งเสริมพฤติกรรมของลูกค้า เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การขายโดยใช้พนักงานขาย การตลาดทางตรงที่มีคุณสมบัติข้อดีและข้อจำกัดที่ต่างกัน ซึ่งต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความต้องการใช้งาน

ปัจจัยส่งเสริมการตลาด เป็นการสื่อสารทางการตลาดที่สำคัญสำหรับสินค้าและผู้บริการ การส่งเสริมการตลาดจะช่วยกระตุ้นให้ลูกค้าทำตามในสิ่งที่เราคาดหวัง คือ การรู้จักและตระหนักถึงตัวผลิตภัณฑ์เกิดความต้องการใช้ และตัดสินใจซื้อและ ซื้อมากขึ้น โดยอาศัยเครื่องมือที่แตกต่างกันในการส่งเสริมพฤติกรรมของลูกค้า โดยสอดคล้องกับทฤษฎีปัจจัยส่งเสริมการตลาด 4 P's Kotler P. Keller K.L. (2012) เช่น Product (ผลิตภัณฑ์) Price (ราคา) Place (ช่องทางการจำหน่าย) และ Promotion (การส่งเสริมการขาย)

6.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการตลาด

การตลาด (Marketing) หมายถึง กระบวนการในการวางแผนและดำเนินการในด้านแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการจัดจำหน่ายในสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและทำให้เกิดความพอใจต่อบุคคลและองค์การตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เช่น การที่บริษัทน้ำผลไม้ไทยทำการตลาดสินค้าน้ำผลไม้พร้อมดื่ม บริษัทต้องมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยอย่างน้อยที่สุด 4 ประการ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ที่จะจำหน่าย ราคา (Price) ได้แก่ ระดับมูลค่าที่จะใช้แลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ของกิจการ สถานที่ (Place) ได้แก่ สถานที่สำหรับแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย การส่งเสริมการจัดจำหน่าย (Promotion) เป็นการกระตุ้นให้ผู้ซื้อต้องการซื้อสินค้าของกิจการ (สุดาพร กุณฑบุตร, 2557)

การตลาดต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัย 4 อย่าง แต่นักการตลาดจะมีข้อจำกัดทั้งจากปัจจัยภายในองค์กรเอง เช่น งบประมาณ นโยบายของกิจการ กำลังคน และปัจจัยอื่น ๆ ทำให้ต้องดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดที่มีให้ได้ผลดีที่สุด โดยมีแรงกดดันจากภายนอกที่จะต้องเอาชนะให้ได้ เช่น คู่แข่ง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อำนาจต่อรองของผู้บริโภคและอื่น ๆ โดยการใช้ทรัพยากรที่มีเพื่อจัดหาปัจจัยทั้งสี่ให้มีผลดีที่สุดต่อกิจการ จึงเรียกปัจจัยทั้งสี่นี้ว่า ส่วนผสมทางการตลาด (Marketing mix) โดยที่การส่งเสริมการจัดจำหน่าย (Promotion) หมายถึง กระบวนการส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาใช้สินค้าและผลิตภัณฑ์ของกิจการ เช่น การที่เครื่องสำอาง คลินิก มีของแถมในบางเทศกาล หรือทางแกล้งยีสต์วายส์มีการลดราคาในบางช่วง หรือการที่บริษัทผู้ผลิตมีการโฆษณาเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคสนใจและเกิดความอยากได้

ดังนั้น การส่งเสริมการตลาดเป็นการติดต่อสื่อสารของผู้ผลิตไปยังตลาดเป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร ชักจูงใจ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติของผู้บริโภค เพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมซื้อขึ้น ซึ่งการส่งเสริมการตลาดจะประกอบด้วย การโฆษณา การขายโดยใช้บุคคล การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย และการตลาดทางตรง

กุญแจที่นำความสำเร็จมาสู่การดำเนินธุรกิจคือ การผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค แต่การที่สินค้ามีคุณภาพดีได้มาตรฐานตามที่ผู้บริโภคต้องการ หรือราคาที่สมเหตุสมผลกับความสามารถในการจ่ายของผู้บริโภค ก็ยังไม่เป็นหลักประกันว่าธุรกิจจะขายสินค้าได้ ทั้งนี้ต้องอาศัยการให้ข่าวสารเพื่อให้ผู้บริโภคได้รู้จักสินค้า การสร้างสรรค์ข้อความที่สามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ ตลอดจนการหาวิธีการติดต่อสื่อสารไปยังผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง ซึ่งงานดังกล่าวก็คือ การส่งเสริมการตลาดหรือการติดต่อสื่อสารทางการตลาดนั่นเอง

การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขาย (Personal selling) และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน (Nonpersonal Selling) เครื่องมือในการ

ติดต่อสื่อสารมีหลายประการซึ่งอาจเลือกใช้หนึ่งหรือหลายเครื่องมือต้องใช้หลักการเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารแบบผสมผสานกัน (Integrated Marketing Communication) โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์ คู่แข่ง เครื่องมือส่งเสริมที่สำคัญมี ดังนี้

1. การโฆษณา (Advertising) เป็นกิจกรรมในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และ(หรือ) ผลิตภัณฑ์บริการ หรือความคิดที่ต้องมีการจ่ายเงินโดยผู้อุปถัมภ์รายการ
2. การขายโดยใช้พนักงาน (Personal Selling) เป็นกิจกรรมการแจ้งข่าวสาร และจุดใจตลาด โดยใช้บุคคล
3. การส่งเสริมการขาย (Sale Promotion) หมายถึง กิจกรรมการส่งเสริมที่นอกเหนือจากการโฆษณา การขายโดยใช้พนักงานขาย และการให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งสามารถกระตุ้นความสนใจ ทดลองใช้ หรือการ ซื้อโดยลูกค้าชั้นสุดท้ายหรือบุคคลอื่นในช่องทาง
4. การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (Publicity and Public Relation) การให้ข่าวเป็นการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่ไม่ต้องมีการจ่ายเงิน ส่วนการประชาสัมพันธ์หมายถึง ความพยายามที่มีการวางแผนโดยองค์การหนึ่งเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์การให้เกิดขึ้นกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การให้ข่าวเป็นกิจกรรมหนึ่งของการประชาสัมพันธ์
5. การตลาดทางตรง (Direct Marketing or Direct Response Marketing) และการตลาดเชื่อมต่อตรง (Online Marketing) เป็นการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตอบสนองโดยตรง หรือหมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่เน้นการตลาดใช้ส่งเสริมผลิตภัณฑ์โดยตรงกับผู้ซื้อและทำให้เกิดการตอบสนองในทันที

6.7 ความจำเป็นในการส่งเสริมการตลาด

การส่งเสริมการตลาดเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่จะสร้างการรับรู้ในตราของผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งในตลาดยุคใหม่นี้ มีหลายปัจจัยที่ทำให้การส่งเสริมการตลาดมีความจำเป็นมากขึ้นทุกขณะ (สุวิมล แม้นจริง, 2545) ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่

1. ผู้บริโภคทุกวันนี้ต้องเผชิญกับการเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่หลากหลายเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจเลือกตราสินค้าที่พึงพอใจที่สุด ทำการซื้อ และซื้อซ้ำอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นการลดเวลาและขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อลง ข้อมูลข่าวสารจะถูกนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น
2. ความจำเป็นในการชักจูงใจและความต้องการสร้างความซื่อสัตย์ต่อตราในผู้บริโภคมีมากขึ้น เนื่องจากจำนวนของคู่แข่งที่เพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น การส่งเสริมการตลาดนอกจากจะถูกนำมาใช้เพื่อป้องกันส่วนแบ่งทางการตลาดของตนเองไว้แล้ว ยังต้องคอยเอาชนะคู่แข่งด้วยการดึงเอาลูกค้าที่ซื่อสัตย์ต่อตราของพวกเขาให้มาเป็นลูกค้าของเราให้ได้

3. ต้นทุนและความเสี่ยงภัยในการตลาดที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งต้นทุนของค่าที่ดินสิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือเครื่องจักร ตลอดจนต้นทุนของการวิจัยและพัฒนาต่าง ๆ นอกจากนี้แล้ว ยังมีความเสี่ยงภัยที่เกิดจากการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมเดียวกัน ความเสี่ยงภัยที่เกิดจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งบทบาทของการส่งเสริมการตลาดจะถูกนำมาพิจารณาในการช่วยให้การคืนทุนต่าง ๆ กลับมาได้รวดเร็วขึ้น และเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงภัยต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

แนวคิดการส่งเสริมการตลาด สรุปได้ว่า การส่งเสริมการตลาด เป็นการสื่อสารจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค เพื่อต้องการแจ้งข่าวสาร สร้างแรงจูงใจ และสร้างความเชื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคให้มากขึ้น เพื่อเตือนความทรงจำผู้บริโภคให้เกิดความเชื่อถือหรือสร้างการรับรู้ การเรียนรู้ และตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่กิจการ องค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด ซึ่งมีปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย และการส่งเสริมการจำหน่าย ปัจจัยเหล่านี้สามารถทำให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น รวมถึงการผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค การที่สินค้ามีคุณภาพดีได้มาตรฐานและราคาที่สมเหตุสมผลกับความสามารถในการจ่ายของผู้บริโภค

7. แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตไก่ไข่

7.1 ระบบการเลี้ยงไก่ไข่

ระบบการเลี้ยงไก่ไข่แบบกรงตับ (Conventional Cage) ลักษณะของโรงเรือนมี 2 รูปแบบ คือ โรงเรือนระบบปิด และโรงเรือนระบบเปิด ภายในเป็นกรงตับพื้นลวด ตามมาตรฐานสากลควรมีพื้นที่ต่อตัวอย่างน้อยที่สุด 450 ตารางเซนติเมตรต่อตัว (Abrahamsson and Tauson, 1995) หากมีพื้นที่ต่อตัวต่ำกว่า 450 ตารางเซนติเมตร ถือเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อสวัสดิภาพของไก่ไข่ และปัจจุบันกำหนดว่าควรมีพื้นที่ต่อตัวไม่ต่ำกว่า 550 ตารางเซนติเมตร ลักษณะกรงเป็นกรงเดี่ยวเรียงต่อกัน เป็นแถวยาว อาจซ้อนกันหรือซ้อนแบบเหลื่อมกัน นิยมตั้งกรงสูงจากพื้นประมาณ 60 เซนติเมตร แต่ละกรงอาจมีไก่ 2 ถึง 6 ตัว มีรางอาหารและระบบการให้น้ำอัตโนมัติแบบหัวหยด (Nipple) พื้นกรงมีลักษณะลาดเอียง (Slope) และมีรางรองรับไข่ด้านหน้า การเลี้ยงดูไก่ไข่โดยคำนึงถึงการให้น้ำ อาหาร แสง และโปรแกรมการจัดการด้านสุขภาพตามความต้องการของสายพันธุ์ที่เลี้ยง (Oden et al., 2002)

7.2 ระบบการเลี้ยงสมัยใหม่โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของไก่ไข่

1. ระบบการเลี้ยงแบบเสริมอุปกรณ์ (Furnished Cages)

Webster et al., (2003) กล่าวว่า ระบบโรงเรือนเสริมอุปกรณ์ (Enriched cages หรือ Modified cages) มีลักษณะคล้ายระบบโรงเรือนกรงตับแบบเก่า แต่เพิ่มพื้นที่ต่อตัว รวมถึงความสูง

ของกรงให้มากขึ้นและเสริมอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ไก่ไข่สามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้มากขึ้น กรงขนาดเล็กสุด ควรมีจำนวนไก่ไข่ต่อกรงไม่เกิน 10 ตัว และกรงขนาดใหญ่ควรมีปริมาณไก่ไข่ต่อกรงมากกว่า 60 ตัว ขึ้นไป โดยมีข้อกำหนดดังนี้

- พื้นกรงมีพื้นที่ต่อตัวไม่ต่ำกว่า 750 ตารางเซนติเมตร และใน 600 ตารางเซนติเมตร ไม่รวมพื้นที่ของกล่องรังไข่

- ความสูงของกรงไม่ต่ำกว่า 45 เซนติเมตร นับจากพื้นกรง

- รังไข่ (Nest) ควรประกอบด้วยวัสดุที่นุ่ม ขนาดเหมาะสม สามารถระบายน้ำได้ดี สะอาด และแยกจากพื้นที่ใช้งานอื่นอย่างชัดเจน

- มีวัสดุสำหรับค้ำยไข่ จิกเล่น และเล่นฝุ่นได้

- คอน (Perch) มีความยาว 15 เซนติเมตรต่อตัว

2. ระบบปล่อยอิสระ (Free Range)

ภายในโรงเรือนเป็นคอกชั้นเดียว (Aviaries) หรือหลายชั้น (Percheries) หรือกรงขนาดใหญ่ (Free range) และมีข้อกำหนดดังนี้

- มีพื้นที่ต่อตัวอย่างน้อย 12 ตัวต่อตารางเมตร

- ถ้าเป็นพื้นคอกหลายชั้น แต่ละชั้นควรมีระยะห่างกันอย่างน้อย 45 เซนติเมตร

- มีวัสดุรองพื้น 1 ใน 3 ส่วนของพื้นที่ทั้งหมด หรือมีพื้นที่อย่างน้อย 250 ตารางเมตร

- รังไข่ 1 รังต่อไก่ไข่ 7 ตัว (1 ตารางเมตรต่อ 120 ตัว)

พื้นที่ด้านนอกควรมีขนาด 4 ตารางเมตรต่อตัว หรืออย่างน้อยที่สุด 2.5 ตารางเมตรต่อตัว และมีพื้นที่ซึ่งปกคลุมด้วยพืชผัก หรือหญ้าเป็นหลัก

7.3 โรงเรือนในการเลี้ยงไก่ไข่

การจัดสร้างโรงเรือนเลี้ยงไก่เพื่อการค่านนั้น จำเป็นจะต้องจัดสร้างโรงเรือนให้ถูกแบบ มีความแข็งแรง ทนทาน และสามารถใช้เลี้ยงไก่ได้นานหลายปี จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เลี้ยงไก่ไข่จะต้องสร้างโรงเรือนให้ถูกแบบมาตรฐาน ตามสภาพแวดล้อมของประเทศไทย โรงเรือนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ (กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2544)

1. สามารถป้องกันแดด ลม และฝน ได้ดี
2. ป้องกันศัตรูต่าง ๆ เช่น นก หนู และแมว ได้
3. รักษาความสะอาดได้ง่าย ลักษณะที่ดีโรงเรือนควรเป็นลวด ไม่กรงรัง น้ำไม่ขัง
4. ควรห่างจากบ้านคนพอสมควร ไม่ควรอยู่ทางด้านลมของบ้าน เพราะกลิ่นขี้ไก่อาจจะไปรบกวนได้
5. ควรเป็นแบบที่สร้างได้ง่าย ราคาถูก ใช้วัสดุก่อสร้างที่หาได้ในท้องถิ่น

6. หากมีโรงเรือนไก่ไข่หลาย ๆ หลัง การจัดสร้างไม่ควรให้เป็นเรือนแฝด แต่ควรเว้นระยะห่างของแต่ละโรงเรือนไม่น้อยกว่า 10 เมตร ทั้งนี้ เพื่อให้มีการระบายอากาศ และความชื้นดีขึ้น

1. รูปแบบของโรงเรือนไก่ไข่

ลักษณะและการจัดสร้างโรงเรือนเพื่อใช้เลี้ยงไก่ไข่มีอยู่หลายรูปแบบ การจะสร้างแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ รูปแบบของการเลี้ยง ความยากง่าย ทุน และวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ แต่โดยทั่วไปแล้วโรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่เท่าที่มีการจัดสร้างในประเทศไทยมีรูปแบบ

1.1 แบบเพิงหมาแหงน จัดเป็นโรงเรือนที่สร้างได้ง่ายที่สุด เพราะไม่สลับซับซ้อน ลงทุนน้อย แต่มีข้อเสียคือ ถ้าหันหน้าของโรงเรือนเข้าในแนวทางของลมมรสุม ฝนจะสาดเข้าไปในโรงเรือนได้ โรงเรือนแบบนี้ไม่ค่อยมีความทนทานเท่าที่ควร เนื่องจากจะถูกฝนและแดดอยู่เป็นประจำ

2.2 แบบหน้าจั่ว การสร้างโรงเรือนแบบนี้จะสร้างยากกว่าแบบแรก ทั้งนี้เพราะต้องพิถีพิถันในการจัดสร้างมากขึ้น รวมถึงความประณีตด้วย ดังนั้นค่าวัสดุอุปกรณ์และค่าแรงงานในการก่อสร้างจึงสูงกว่าแบบแรก แต่โรงเรือนแบบนี้มีข้อดีคือ สามารถป้องกันแดดและฝนได้ดีกว่าแบบเพิงหมาแหงน

1.3 แบบจั่วสองชั้น ลักษณะของโรงเรือนแบบนี้จะสร้างได้ยากกว่าสองแบบแรก แต่มีข้อดีคือ อากาศภายในโรงเรือนแบบนี้จะเย็นกว่าสองแบบแรกมาก ทั้งนี้เพราะจั่วสองชั้นจะเป็นที่ระบายอากาศร้อนได้ดี ทำให้ไก่อยู่ได้อย่างสบายโดยไม่เกิดความเครียด

1.4 แบบหน้าจั่วกลาย โรงเรือนแบบนี้มีคุณสมบัติดีกว่าแบบเพิงหมาแหงน กันฝนได้มากขึ้น แต่ค่าก่อสร้างจะสูงกว่าแบบเพิงหมาแหงน

1.5 แบบเพิงหมาแหงนกลาย ลักษณะของโรงเรือนแบบนี้จะดีกว่าแบบเพิงหมาแหงน และแบบหน้าจั่ว ทั้งนี้เพราะมีการระบายอากาศร้อน กันฝนกันแดดได้ดีกว่า และข้อสำคัญคือค่าก่อสร้างจะถูกกว่าแบบหน้าจั่วกลาย

7.4 อุปกรณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่

การเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพหรือเพื่อการค้าจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การเลี้ยงที่จำเป็นและสำคัญ นับตั้งแต่ระยะลูกไก่จนถึงระยะให้ไข่ ดังนี้ (กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2544)

1. อุปกรณ์การให้อาหาร มีอยู่หลายแบบแต่ที่นิยมใช้กันมาก ได้แก่

1.1 ถาดอาหาร ถาดอาหารขนาด 48 x 72 x 6.5 เซนติเมตร (กว้าง x ยาว x สูง) จำนวน 1 ถาด ใช้กับลูกไก่อายุ 1-7 วันได้จำนวน 100 ตัว วางไว้ได้เครื่องกก เพื่อหัดให้ไก่กินอาหารเป็นเร็วขึ้น

1.2 รางอาหาร รางอาหารทำด้วยไม้ สังกะสี เอสลอนหรือพลาสติกทำเป็นรางยาวให้ไก่ยืนกินได้ข้างเดียวหรือสองข้าง ที่มีจำหน่ายโดยทั่วไปมี 2 ขนาดคือ ขนาดเล็กสำหรับลูกไก่ และขนาด

ใหญ่ใช้กับไก่อายุประมาณ 2 สัปดาห์ขึ้นไป นอกจากนี้รังอาหารอาจทำจากกล่องไม้ไผ่ที่มีขนาดใหญ่ แทนก็ได้

1.3 ถังอาหาร ถังอาหารไก่ทำด้วยเอสลอนหรือพลาสติก เป็นแบบถังแขวนมีขนาดเดียว เป็นมาตรฐาน มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 16 นิ้ว มีเส้นรอบวงประมาณ 50 นิ้ว หลังจากลูกไก่อายุได้ 15 วัน อาจใช้ถังอาหารแบบแขวนได้ และให้อาหารด้วยถังตลอดไป การให้อาหารด้วยการใช้ถังแขวนนี้ ต้องปรับให้อยู่ในระดับเดียวกับหลังไก่หรือต่ำกว่าหลังไก่เล็กน้อย อาหารจะไหลลงจานล่างได้โดยอัตโนมัติ และควรเขย่าถังบ่อย ๆ เพื่อไม่ให้อาหารติดค้างอยู่ภายในถัง สำหรับจำนวนถังที่ใช้จะแตกต่างกันไปตามอายุของไก่

1.4 รังอาหารแบบอัตโนมัติ โรงเรือนขนาดกว้างประมาณ 10 - 12 เมตร ใช้รางอัตโนมัติ 2 แถว แล้วเพิ่มถังอาหารแบบแขวนจำนวน 6-8 ถัง ต่อไก่จำนวน 1000 ตัว แต่ถ้าโรงเรือนที่มีความกว้างเกิน 12 เมตร ควรตั้งรางอาหารเกิน 4 แถว

2. อุปกรณ์ให้น้ำ อุปกรณ์ให้น้ำไก่จะแตกต่างกันไปตามช่วงอายุของไก่ อุปกรณ์ให้น้ำที่นิยมมีอยู่ 2 แบบ ดังนี้

2.1 แบบรางยาว รางน้ำอาจทำด้วยสังกะสี พลาสติกหรือเอสลอน การเลี้ยงลูกไก่อายุ 1-3 สัปดาห์ ถ้าใช้รางน้ำที่เข้าไปกินได้ด้านเดียวควรใช้รางยาว 2 -2.5 ฟุตต่อลูกไก่ 100 ตัว สำหรับไก่อายุ 3 สัปดาห์ให้ไปให้เพิ่มอีก 3 เท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูร้อนควรเพิ่มขึ้นอีก สำหรับไก่ในระยะไข่ ควรให้มีเนื้อที่รางประมาณ 1 นิ้ว ต่อไก่ 1 ตัว

2.2 แบบขวดมีฝาครอบ เป็นภาชนะให้น้ำที่นิยมใช้กันมากเพราะใช้สะดวกมีขายอยู่ทั่วไป มีหลายขนาด หรือเกษตรกรอาจดัดแปลงจากวัสดุเหลือใช้ เช่น ครอบนมเปล่าที่เป็นอลูมิเนียม เจาะรูที่ด้านเปิดให้ห่างจากขอบประมาณ 1 เซนติเมตร จำนวน 2 รู ใส่น้ำสะอาดแล้วคว่ำลงบนจานหรือถาดใช้เลี้ยงลูกไก่ได้ ลูกไก่ในระยะ 1 - 2 สัปดาห์แรกควรใช้ขวดน้ำขนาดบรรจุ 2 แกลลอน ในอัตราส่วน 2 ใบ ต่อลูกไก่ 100 ตัว เมื่อไก่อายุ 3-6 สัปดาห์ ใช้ขวดน้ำขนาดบรรจุ 2 แกลลอน ควรใช้ 2 ใบต่อลูกไก่ 100 ตัว

3. เครื่องกกลูกไก่ เครื่องกกลูกไก่เป็นอุปกรณ์ที่มีความสำคัญมากในการเลี้ยงลูกไก่ ทำหน้าที่ให้ความอบอุ่นแทนแม่ไก่ในขณะที่ลูกไก่อังเล็กอยู่ซึ่งมีหลายแบบ ดังนี้

3.1 เครื่องกกแบบฝาชี เป็นเครื่องกกที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายกว่าเครื่องกกแบบอื่น มีรูปร่างและขนาดแตกต่างกัน ส่วนมากมีรูปร่างกลมหรือเป็นเหลี่ยม ทำด้วยโลหะ ช่วยให้ความร้อนสะท้อนลงสู่พื้นกก ขนาดของกกแบบฝาชีโดยทั่วไปมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.5 เมตร สามารถกกลูกไก่ได้ประมาณ 500 ตัว เครื่องกกแบบฝาชีอาจจะเป็นห้อยแขวนกับเพดาน สามารถปรับให้สูงต่ำได้ตามต้องการ เมื่อไม่ต้องการใช้ก็สามารถดึงขึ้นเก็บไว้ หรืออาจเป็นแบบมีขาวางกับพื้นคอกที่สามารถ

ปรับให้สูงต่ำได้ และยกออกจากบริเวณกกเมื่อไม่ต้องการใช้ เครื่องกกแบบนี้ส่วนมากจะใช้ไฟฟ้าน้ำมันหรือแก๊ส เป็นแหล่งให้ความร้อน

3.2 เครื่องกกแบบหลอดอินฟราเรด การกกด้วยเครื่องกกแบบนี้ โดยใช้หลอดไฟอินฟราเรด ซึ่งหลอดไฟอินฟราเรดขนาด 250 วัตต์ 1 หลอด แขนวไว้เหนือพื้นดินประมาณ 45-60 เซนติเมตร จะสามารถกกลูกไก่ได้ประมาณ 60 - 100 ตัว แต่โดยทั่วไปแล้วจะใช้หลอดอินฟราเรดจำนวน 4 หลอดต่อกก ความร้อนที่ได้จากหลอดไฟจะไม่ช่วยให้อากาศรอบ ๆ อุณหภูมิอุ่น แต่จะให้ความอบอุ่นโดยตรงแก่ลูกไก่

3.3 เครื่องกกแบบรวม เป็นการกกลูกไก่จำนวนมาก ๆ โดยให้ความร้อนจากแหล่งกลาง แล้วปล่อยความร้อนไปตามท่อในรูปของน้ำร้อนหรือไอน้ำ วางท่อไปตามความยาวของโรงเรือนตรงกลางใต้คอนกรีต อย่างไรก็ดี การกกลูกไก่ด้วยวิธีนี้การให้ความร้อนจะไม่ทั่วพื้นคอนกรีตทั้งคอก แต่จะให้เฉพาะตรงส่วนกลางไปตามความยาวของโรงเรือน กว้างเพียง 2- 2.5 เมตรเท่านั้น นอกจากนี้การกกแบบรวมอาจปล่อยความร้อนออกมาในรูปของลมร้อนออกมาตามท่อกระจายไปทั่วทั้งคอก ซึ่งแหล่งให้ความร้อนอาจได้จากน้ำมัน แก๊ส ถ่านหิน หรือไม้ฟืน เป็นต้น การเลี้ยงลูกไก่ในระยะกกจำเป็นจะต้องมีที่สำหรับล้อมเครื่องกก ซึ่งอาจจะเป็นไม้กระดานหรือสังกะสีแผ่นเรียบ หรือลวดตาข่ายหรือกระดาดแข็งก็ได้ ที่มีความสูง

4. **รังไข่** รังไข่ที่ดีต้องมีขนาดกว้างพอ สามารถเคลื่อนย้ายได้ ทำความสะอาดได้ง่าย มีการระบายอากาศได้ดี เย็น ภายในมีความมืดพอ และวางอยู่ในที่มีเหมาะสมภายในโรงเรือนไก่ไข่ รังไข่อาจทำด้วยไม้หรือสังกะสี รังไข่ที่ทำด้วยไม้อาจจะมีปัญหาเรื่องการทำความสะอาด และจะเป็นที่อาศัยของไรแดง รังไข่ที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไปมีดังนี้

4.1 รังไข่เดี่ยว เป็นรังไข่ที่ใช้กันทั่วไปในประเทศ มีลักษณะเป็นแถวยาวละ 4 - 6 ช่วง แต่ละช่องมีขนาดกว้าง 25 - 30 เซนติเมตร สูง 30 - 35 เซนติเมตร และลึก 30 - 35 เซนติเมตร ด้านหน้าเปิดมีขอบสูงจากพื้นรังไข่ประมาณ 8 -10 เซนติเมตร เพื่อป้องกันไข่และสิ่งรองรังไข่หลุดออกมาจากรังไข่ ด้านหลังอาจมีการปิดด้วยลวดตาข่ายตาห่าง เพื่อช่วยให้มีการระบายอากาศได้ดีขึ้น ด้านหน้ารังไข่ควรมีคอนให้ไก่เกาะเพื่อเข้าไปไข่ในรังได้สะดวก คอนเกาะหน้ารังไข่ อาจวางเรียงเป็นแถวชั้นเดียวหรือวางซ้อนกันเป็นชั้น ๆ 2 - 3 ชั้น โดยให้ชั้นล่างสูงจากพื้นคอกประมาณ 45 เซนติเมตร ส่วนหลังคาของรังไข่ชั้นบนสุด ควรให้ลาดชันหรือมีลวดตาข่ายปิดกัน เพื่อป้องกันไก่บินขึ้นไปเกาะและนอนในเวลากลางคืน อัตราส่วนรังไข่ 1 รังต่อแม่ไก่ 4-5 ตัว

4.2 รังไข่แบบไหลออก เป็นรังไข่ที่นิยมใช้กันมาก ในการเลี้ยงไก่ไขบนพื้นไม้ระแนง พื้นไม้ไผ่หรือพื้นคอนกรีต รังไข่แบบนี้อาจตั้งเดี่ยวหรืออาจวางซ้อนกันเป็นแถว โดยพื้นของรังไข่ทำเศษตาข่ายมีความลาดเอียงประมาณ 10 องศา ซึ่งทำให้ไข่กลิ้งออกมาตามแนวลาดเอียงมาติดอยู่นอกรัง ทำ

ให้ผู้เลี้ยงสามารถเก็บไข่ไก่ได้โดยไม่ต้องเข้าไปในโรงเรือน นับได้ว่าเป็นรังไข่ที่สะดวกกว่ารังไข่แบบอื่นมาก

5. วัสดุรองพื้น วัสดุรองพื้น หมายถึง วัสดุที่ใช้รองพื้นคอกเพื่อให้ไก่ในคอกสะอาดและอยู่ได้สบาย วัสดุที่จะใช้รองพื้นคอกเลี้ยงไก่ควรหาได้ง่ายในท้องถิ่น ราคาถูก และเมื่อเลิกใช้แล้วสามารถนำไปใช้เป็นปุ๋ยได้อย่างดี เหมาะสำหรับใช้ในประเทศไทยและนิยมใช้กันทั่วไปได้แก่ แกลบ ชักบ ชี้ เลื่อย ขานอ้อย ฟางข้าว ชังข้าวโพด ต้นข้าวโพด เปลือกฝ้าย เปลือกถั่วลิสง เปลือกไม้ และทราย ถ้าใช้แกลบควรมีฟางข้าว วัสดุรองพื้นที่โรยหน้าบาง ๆ เพื่อป้องกันไก่คุ้ยแกลบลงไปในรางน้ำและรางอาหาร

6. อุปกรณ์การให้แสง เนื่องจากแสงสว่างมีความจำเป็นต่อการมองเห็นของไก่ ไม่ว่าเวลากินอาหาร กินน้ำ หรืออื่น ๆ นอกจากนี้แสงยังมีความสำคัญต่อการให้ไข่ของไก่ ดังนั้นภายในโรงเรือนจะต้องมีอุปกรณ์การให้แสงสว่างอย่างเพียงพอ โดยทั่วไปนิยมติดตั้งหลอดไฟ หลอดไฟที่นิยมใช้กันมากคือ หลอดกลมธรรมดาและหลอดฟลูออเรสเซนต์ หรือหลอดนีออน

7. ฝ้าม่าน ในระยะกกลูกไก่รอบ ๆ คอกมีฝ้าม่านไว้เพื่อป้องกันลมพัดแรงโดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว การปิดฝ้าม่านจะทำให้อุณหภูมิภายในโรงเรือนและอุณหภูมิใต้เครื่องกกอยู่ในสภาพที่ค่อนข้างคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างรวดเร็ว สำหรับการกกลูกไก่ในฤดูร้อนควรเปิดม่านขึ้นเล็กน้อยในเวลากลางวัน เพื่อให้ลมพัดผ่านภายในโรงเรือน และปิดม่านในตอนเย็น

8. คอนนอน การเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อยพื้นโดยเฉพาะในระยะไก่สาวมีความจำเป็นจะต้องทำคอนนอนสำหรับให้ไก่ได้นอน และยังช่วยให้ไก่เย็นสบาย ไม่ร้อนอบอ้าวเหมือนอยู่ในคอก คอนนอนอาจทำขึ้นเป็นคอนนอนโดยเฉพาะ โดยใช้ไม้ขนาด 1 x 4 นิ้ว หรือ 1 x 3 นิ้ว หรือ 2 x 3 นิ้ว หรือ 2 x 2 นิ้ว ก็ได้ ส่วนความยาว ตามต้องการ ลบเหลี่ยมไม้ให้กลมเพื่อให้ไก่เกาะได้สะดวกและไม่เป็นอันตรายต่อเท้าและหน้าอกไก่ โดยวางเอาด้านแคบขึ้น วางห่างกันประมาณ 33 – 41 เซนติเมตร ให้มีเนื้อที่คอนนอน 10 - 15 เซนติเมตรต่อตัวสำหรับไก่สาว และ 18 - 20 เซนติเมตร สำหรับไก่ไข่ ได้ คอนนอนและด้านข้างต้องบุด้วยลวดตาข่าย เพื่อป้องกันไม่ให้ไก่เข้าไปคุ้ยเหยื่อจนจระได้นคอนนอน ควรอยู่ติดข้างฝาด้านใด ด้านหนึ่งของโรงเรือน ในระยะไก่สาวควรลดระดับด้านหน้าของคอนนอนลงให้ต่ำพอที่ไก่จะขึ้นเกาะคอนได้สะดวก เมื่อไก่โตขึ้นจึงค่อยยกระดับขึ้นให้สูงกว่าในระดับปกติประมาณ 75 เซนติเมตร

7.5 พันธุ์ไก่ไข่

พันธุ์ไก่ไข่ที่นิยมเลี้ยงในประเทศไทยในปัจจุบันส่วนมากแล้วเป็นพันธุ์ที่นำมาจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ได้มีการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์มาเป็นอย่างดีแล้ว เช่น ไข่ฟองโต และให้ไข่ทน พันธุ์

ไก่ไข่ที่มีการเลี้ยงกันมากในขณะนี้แบ่งออกได้ 3 ประเภทด้วยกัน คือ (กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2544)

1. ไก่พันธุ์แท้ เป็นไก่ที่ได้รับการคัดเลือกและผสมพันธุ์มาเป็นอย่างดีของนักผสมพันธุ์ จนลูกหลานในรุ่นต่อ ๆ มา มีลักษณะรูปร่าง ขนาด สี และอื่น ๆ เหมือนบรรพบุรุษไก่พันธุ์แท้ เคยได้รับความนิยมมากในสมัยหนึ่งสำหรับไก่พันธุ์แท้ที่ยังเลี้ยงกันอยู่ในประเทศไทยมีดังนี้

1.1 โรดไอส์แลนด์แดง หรือที่เรียกกันว่า ไก่โรด เป็นไก่พันธุ์เก่าแก่พันธุ์หนึ่ง มีอายุกว่า 100 ปี โดยการผสมและคัดเลือกพันธุ์มาจากพันธุ์มาเลย์แดง ไก่เซียงไฮ้แดง ไก่เล็กฮอร์นสีน้ำตาล ไก่ไวอันตอท์ และไก่บราห์มาส์ ไก่พันธุ์โรดไอส์แลนด์แดงมี 2 ชนิดคือ ชนิดหงอนกุหลาบและชนิดหงอนจักร แต่ที่นิยมเลี้ยงกันแพร่หลายเป็นชนิดหงอนจักร ไก่โรดไอส์แลนด์แดงหงอนจักรมีรูปร่างค่อนข้างยาวและเล็ก เหมือนสีเหลี่ยมยาว ขนมีสีน้ำตาลแถบแดง หงอนจักร ผิวหนัง และแข้งสีเหลือง แผ่นหุ้มสีแดง เปลือกไข่มีสีน้ำตาล ลักษณะนิสัยเชื่อง แข็งแรง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี เริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 5 เดือนครึ่ง ถึง 6 เดือน ให้ไข่ปีละประมาณ 280 - 300 ฟอง น้ำหนักตัวเมื่อโตเต็มที่เพศผู้หนัก 3.1 - 4.0 กิโลกรัม เพศเมียหนัก 2.2 - 4.0 กิโลกรัม สมัยก่อนนิยมเลี้ยงเป็นไก่ไข่เพราะให้ไข่ดก แต่ปัจจุบันนิยมเลี้ยงเป็นไก่ต้นพันธุ์ ในการผลิตไก่ไข่ ลูกผสมทางการค้า เพื่อให้ได้ลูกผสมที่สามารถคัดเพศได้เพิ่มอายุ 1 วัน โดยดูความแตกต่างของสีขน ไก่ไข่เพื่อการค้าในปัจจุบันที่ให้ไข่เปลือกสีน้ำตาลนั้น มักมาจากการผสมข้ามพันธุ์ของไก่โรดไอส์แลนด์แดงหงอนจักรกับไก่พันธุ์บาร์พลัมหรือคลูกผสมที่ได้จะให้ไข่ดก เปลือกมีสีน้ำตาลและให้ไข่ฟองโต

1.2 บาร์พลัมหรือค หรือที่เรียกกันว่า ไก่บาร์ เป็นไก่พันธุ์พลัมหรือคที่มีขนสีบาร์ คือมีสีดำสลับกับขาวตามขวางของขน หงอนจักร ผิวหนังสีเหลือง ให้ไข่เปลือกสีน้ำตาล เริ่มให้ไข่เมื่ออายุประมาณ 5 เดือนครึ่ง ถึง 6 เดือน เป็นพันธุ์ที่ได้มีการผสมและคัดเลือกพันธุ์ขึ้นเมื่อประมาณ ค.ศ. 1865 โดยการผสมระหว่างไก่ตัวผู้พันธุ์โดมินิคกับไก่ตัวเมียพันธุ์โคชินดำหรือจาวดำ เคยเป็นไก่ที่ได้รับความนิยมเลี้ยงเป็นไก่ไข่อยู่ระยะหนึ่งเมื่อประมาณ 27 ปีก่อน ปัจจุบันใช้เป็นสายแม่ผสมกับไก่ตัวผู้พันธุ์โรดไอส์แลนด์แดงหรือพันธุ์นิวแฮมเชียร์ ลูกผสมที่ได้จะสามารถคัดเพศเมีย เมื่ออายุ 1 วันได้ โดยลูกผสมตัวเมียจะมีขนสีดำและให้ไข่ดก ส่วนลูกผสมตัวผู้มีสีบาร์ ปัจจุบันไก่บาร์พลัมหรือคยังนิยมใช้เป็นสายแม่ผสมกับไก่ตัวผู้โรดไอส์แลนด์แดง เพื่อผลิตลูกผสมชนิดคัดเพศได้เมื่อแรกเกิด โดยดูจากสีของขน

1.3 เล็กฮอร์นขาวหงอนจักร จัดเป็นไก่พันธุ์ที่นิยมเลี้ยงกันแพร่หลายที่สุดในบรรดาไก่เล็กฮอร์นด้วยกัน เป็นพันธุ์ที่มีขนาดเล็ก ขนสีขาว ให้ไข่เร็ว ให้ไข่ดก ไข่เปลือกสีขาว มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารค่อนข้างสูงเพราะมีขนาดเล็ก ทนต่ออากาศร้อนได้ดี เริ่มให้ไข่เมื่ออายุ 4 เดือนครึ่ง ถึง 5 เดือน ให้ไข่ปีละประมาณ 300 ฟอง น้ำหนักเมื่อโตเต็มที่เพศผู้หนัก 2.2 - 2.9 กิโลกรัม เพศเมียหนัก

1.8 - 2.2 กิโลกรัม ปัจจุบันนิยมใช้ไ้กอพันธุ์เล็กฮอร์นขาวหงอนจักรผสมข้ามสายพันธุ์ตั้งแต่สองสายพันธุ์ขึ้นไป เพื่อผลิตเป็นไข่ลูกผสมเพื่อการค้า

2. ไ้ลูกผสม เป็นไ้ที่เกิดจากการผสมพันธุ์ระหว่างไ้พันธุ์แท้ 2 พันธุ์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ไ้ที่ให้ไข่ตก เพื่อเป็นการผลิตไข่ในราคาที่ถูกลงที่สุด ส่วนมากแล้วการผสมไ้ประเภทนี้ลูกผสมที่ได้จะมีลักษณะบางอย่างที่ดีกว่าพ่อแม่พันธุ์ โดยเฉพาะความทนทานต่อโรค ไ้ลูกผสมที่ยังมีผู้นิยมเลี้ยงอยู่บ้าง ได้แก่ ไ้ลูกผสมระหว่างพ่อไรต์ + แม่บาร์, พ่อบาร์ + แม่ไรต์, เล็กฮอร์น + ไรต์, ไรต์ + ไฮบริด และลูกผสม 3 สายเลือด คือ ลูกตัวเมียที่ได้จากลูกผสมพ่อไรต์ + แม่บาร์ นำไปผสมกับพ่อไ้ลูกผสมที่ได้จะมีเนื้อดี โตเร็ว และไข่ดีพอสมควร เหมาะสำหรับนำไปเลี้ยงเป็นรายได้เสริม

3. ไ้ไฮ-บริด เป็นไ้พันธุ์ไข่ที่มีผู้นิยมเลี้ยงกันมากที่สุดในปัจจุบัน เป็นพันธุ์ไ้ที่ผสมขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งบริษัทผู้ผลิตลูกไ้พันธุ์ใช้จำหน่าย ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ให้ไ้พันธุ์ที่ให้ผลผลิตไข่สูง และมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด คือ ให้ไข่ตก เปลือกไข่สีน้ำตาล ไข่ฟองโตและไข่ทน ไ้ไฮ-บริดจะมีลักษณะเด่นประจำพันธุ์และมีข้อมูลประจำพันธุ์อย่างละเอียด เช่น อัตราการเจริญเติบโต เปอร์เซ็นต์การไข่ ระยะเวลาในการให้ไข่ ขนาดของแม่ไ้ อัตราการเลี้ยงรอด ขนาดของฟองไข่ สีของเปลือกไข่ ปริมาณอาหารที่กิน เป็นต้น อย่างไรก็ตามไ้ไฮ-บริดนี้ต้องเลี้ยงด้วยอาหารที่มีคุณภาพสูง มีการจัดการที่ถูกต้อง เช่น การควบคุมน้ำหนักตัว การควบคุมการกินอาหาร การควบคุมแสงสว่าง ตลอดจนการสุขาภิบาลและการป้องกันโรคที่ดี ด้วยเหตุนี้ไ้ไฮ-บริดส่วนใหญ่มีการผสมพันธุ์ที่ดำเนินการโดยบริษัทผลิตพันธุ์ไ้ไข่เป็นการค้า ซึ่งจะรักษาไ้ต้นพันธุ์และระบบการผสมพันธุ์ไว้เป็นความลับเพื่อผลประโยชน์ในทางการค้า ไ้ไข่ไฮ-บริดจึงมีชื่อแตกต่างกันออกไปตามแต่บริษัทผู้ผลิตลูกไ้พันธุ์ไข่จะตั้งขึ้น ที่นิยมเลี้ยงกันในประเทศไทย ได้แก่ ดีคาร์บ ซุปเปอร์ฮาร์ก เอ-เอบราวัน เซฟเวอร์สตาร์ครอส และเมโทรบราวัน เป็นต้น

7.6 อาหารและการให้อาหารไ้ไข่

1. อาหารไ้ไข่

อาหารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดต่อการผลิตไ้ไข่เป็นอย่างมาก มีผลกระทบต่อการผลิตของไ้ไข่และผลตอบแทนที่ฟาร์มจะได้รับ เนื่องจากต้นทุนการผลิตประมาณ 60 - 70 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนทั้งหมดจะเป็นค่าอาหารที่ใช้เลี้ยงไ้ไข่ ต้องให้โภชนาการที่เพียงพอต่อความต้องการของไ้ไข่แต่ละช่วงอายุและระยะของการให้ผลผลิต เพื่อให้ไ้ไข่สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาหารที่ใช้เลี้ยงไ้ไข่อาจอยู่ในรูปของอาหารผง หรืออาหารเม็ด ซึ่งรูปแบบของอาหารมีผลโดยตรงต่อปริมาณการกินอาหาร และประสิทธิภาพการใช้อาหารของไ้ไข่ ในการจัดการด้านอาหารไ้ไข่นั้น ผู้เลี้ยงต้องจัดหาอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ตรงตามความต้องการของไ้ไข่

และเลือกใช้รูปแบบอาหารให้เหมาะสมต่อการจัดการเลี้ยงดูโดยทั่วไปแล้วอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่จะประกอบด้วยสารอาหาร 6 ประเภท ดังต่อไปนี้

1.1 โปรตีน โปรตีนเป็นสารอาหารที่สำคัญต่อการเลี้ยงสัตว์ทุกชนิด ประกอบด้วยกรดอะมิโนชนิดต่าง ๆ เป็นสารอาหารที่ช่วยในการสร้างเนื้อเยื่อที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย และช่วยในการสร้างและซ่อมแซมรักษาส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ขน เล็บ หนัง กระดูก อวัยวะภายในต่าง ๆ เม็ดเลือดแดง และเป็นส่วนประกอบของผลผลิต เช่น ไข่ รวมทั้งยังนำไปใช้ในการสร้างเนื้ออีกด้วย โดยปกติแล้วอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่จะประกอบด้วยโปรตีน ประมาณ 13 - 19 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของไก่

1.2 คาร์โบไฮเดรต เป็นสารอาหารจำพวกแป้งและน้ำตาล มีหน้าที่ให้พลังงาน ให้ความอบอุ่น และช่วยให้ไก่อ้วน คาร์โบไฮเดรตเป็นแหล่งในการให้พลังงานแก่ร่างกาย เพื่อนำไปใช้ในการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพ การเจริญเติบโต และการให้ผลผลิต เช่น ไข่ ฯลฯ คาร์โบไฮเดรตถือว่าเป็นอาหารหลัก เพราะคาร์โบไฮเดรตเป็นส่วนประกอบในสูตรอาหารไก่ไข่ ประมาณ 38 - 61 เปอร์เซ็นต์ ขึ้นอยู่กับอายุของไก่ คาร์โบไฮเดรต แบ่งออกเป็น 2 พวกตามลักษณะความยากง่ายในการย่อยคือ น้ำตาล และแป้งกับเยื่อใย แหล่งคาร์โบไฮเดรตส่วนใหญ่ได้มาจากพืช

1.3 น้ำ น้ำเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของร่างกายไก่ ร่างกายไก่มีน้ำเป็นส่วนประกอบประมาณ 60 - 70 เปอร์เซ็นต์ ลูกไก่อายุ 1 วัน มีน้ำเป็นองค์ประกอบ 85 เปอร์เซ็นต์ และจะลดลงเมื่ออายุมากขึ้น น้ำมีหน้าที่สำคัญต่อร่างกาย เช่น ช่วยในการย่อย การดูดซึม การรักษาระดับความร้อนปกติในร่างกาย และช่วยในการขับถ่ายของเสียออกจากร่างกาย น้ำนับเป็นสารอาหารที่จำเป็นและมีความสำคัญที่สุด เพราะถ้าไก่ขาดน้ำจะทำให้ไก่ไม่ยอมกินอาหารและอาจถึงตายได้ ดังนั้นเกษตรกรจะต้องหาภาชนะใส่น้ำจัดสะอาดตั้งไว้ให้ไก่กินได้ตลอดเวลา หากไก่ขาดน้ำจะเครียด และการสูญเสียน้ำไปเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ ของร่างกายจะสามารถทำให้ไก่ตายได้

1.4 ไขมัน ไขมันเป็นแหล่งให้พลังงานแก่ร่างกายเช่นเดียวกับคาร์โบไฮเดรต แต่ไขมันจะให้พลังงานมากกว่าประมาณ 2 เท่า และไขมันยังให้กรดไขมันบางชนิดที่จำเป็นสำหรับร่างกาย ให้ความอบอุ่น ทำให้อ้วนและช่วยเพิ่มความน่ากินของอาหาร ไขมันเป็นสารอาหารที่ได้จากไขมันสัตว์และน้ำมันพืช หากปริมาณไขมันมากเกินไปจะทำให้ไก่ถ่ายเหลวหรือท้องเสีย ทำให้พื้นเปียกและ วัสดุรองพื้นจะเสียเร็ว

1.5 วิตามิน วิตามินเป็นสารอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิตของไก่ ช่วยสร้างความแข็งแรงและความกระปรี้กระเปร่าแก่ร่างกาย สร้างความต้านทานโรค และบำรุงระบบประสาท ร่างกายต้องการวิตามินเพียงเล็กน้อยเพื่อให้ปฏิกิริยาต่าง ๆ ในร่างกายดำเนินไปตามปกติ แต่เป็นสารอาหารที่ขาดเสียมิได้ วิตามินแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ตามคุณสมบัติในการละลาย คือ

วิตามินที่ละลายในไขมัน ได้แก่ วิตามินเอ ดี อี เค กับวิตามินที่ละลายในน้ำ ได้แก่ วิตามินบี และวิตามินซี หากไก่ขาดวิตามินจะทำให้ไก่โตช้าและเป็นโรคขาดวิตามินชนิดนั้น ๆ

1.6 แร่ธาตุ เป็นสารอาหารที่ช่วยในการสร้างโครงกระดูก สร้างความเจริญเติบโต สร้างเลือด สร้างเปลือกไข่ และอื่น ๆ ร่างกายสัตว์มีแร่ธาตุเป็นส่วนประกอบอยู่ประมาณ 3 เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักตัว แร่ธาตุที่สำคัญได้แก่ แคลเซียม ฟอสฟอรัส แมกนีเซียม โซเดียม คลอรีน เหล็ก กำมะถัน ไอโอดีน ทองแดง โคบอลต์ แมงกานีส และสังกะสี

7.7 รูปแบบของอาหารไก่ไข่

1. อาหารผง (Mash feed) การผลิตอาหารไก่ไข่โดยทั่วไปแล้วจะผลิตอาหารออกมาในรูปแบบของอาหารผง หลักการสำคัญของการผลิตอาหารผง คือความสม่ำเสมอและมีลักษณะเป็นเนื้อเดียวกันของอาหารเมื่อผสมเสร็จแล้ว อาหารผสมไม่ควรมีการแยกชั้นเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า อาหารทุกส่วนที่ไก่กินนั้นจะมีองค์ประกอบทางสารอาหารและวัตถุดิบที่ถูกต้องครบถ้วน ดังนั้น การควบคุมให้ขนาดอนุภาคของวัตถุดิบทุกชนิดมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด ด้วยการนำวัตถุดิบอาหารที่เป็นส่วนผสมในอาหารมาผ่านการบดให้มีขนาดใกล้เคียงกันก่อนนำมาผสมรวมกับกระบวนการผสมอาหารอย่างถูกต้อง อาทิ ลำดับของการใส่วัตถุดิบ เวลาที่ใช้ในการผสมการตรวจสอบ และการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในการผสมอาหาร เป็นต้น จะช่วยให้อาหารผงที่ผลิตออกมามีคุณลักษณะที่ ต้องการ อาหารผงนิยมใช้ในลูกสัตว์ปีก หรือสัตว์ปีกให้ไข่ เช่น ไก่ไข่ระยะไข่ อย่างไรก็ตาม เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ที่มีการผสมอาหารใช้เองในฟาร์ม จะผลิตอาหารผสมในรูปผงสำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ปีกทุกระยะ โดยไม่จำเป็นต้องอัดเม็ดอาหาร เพราะการจัดหาเครื่องอัดเม็ดจะใช้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิต

2. อาหารเม็ด (Pelleted feed) การผลิตอาหารเม็ดมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์จากอาหาร ความร้อนจากกระบวนการอัดเม็ดจะทำให้อาหารมีความสุกมากขึ้น ช่วยลดการสูญเสียของอาหาร เนื่องจากไก่ไข่มีจงอยู่ปากที่แหลมและมีพฤติกรรมในการคุ้ยเขี่ยอาหารทำให้เกิดการตกหล่นของอาหารได้ง่าย การอัดเม็ดอาหารเป็นการนำเอาอาหารผสมเสร็จในรูปผงไปอัดเม็ดเพื่อลดการแยกชั้นของวัตถุดิบอาหารที่มีขนาดอนุภาคที่แตกต่างกัน การอัดเม็ดยังช่วยเพิ่มความหนาแน่นของอาหารโดยเฉพาะอาหารที่มีความฟาม อาหารไก่ไข่อัดเม็ดทั่วไปจะมีรูปร่างเป็นทรงกระบอก สำหรับไก่ไข่โตเต็มวัย อาหารอัดเม็ดจะมีขนาดกว้างประมาณ 1/8 นิ้ว (3-4 มิลลิเมตร) ยาว ประมาณ 1/4 นิ้ว (6-7 มิลลิเมตร)

3. สูตรอาหารไก่ไข่ระยะต่าง ๆ ที่ผลิตโดย กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ ดังต่อไปนี้ มีหลายสูตรด้วยกัน เป็นการเลือกใช้จากวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีอยู่มากและนิยมใช้กันมาก ในการเลือกใช้สูตร

โคสุตรหนึ่งนั้นควรพิจารณาจากวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีอยู่มากในท้องถิ่น พยายามหาซื้อได้ง่ายและราคาถูกเป็นหลักในการเลือกใช้สูตรอาหารนั้น

- 1) ไก่ไข่เล็ก ตั้งแต่อายุแรกเกิดจนถึง 6 สัปดาห์ ต้องการอาหารที่มีโปรตีน ประมาณ 19 เปอร์เซ็นต์
- 2) ไก่ไข่รุ่น ตั้งแต่อายุ 6 สัปดาห์จนถึงอายุ 14 สัปดาห์ ต้องการอาหารที่มีโปรตีน ประมาณ 16 เปอร์เซ็นต์
- 3) ไก่ไข่สาวก่อนไข่ ตั้งแต่อายุ 14 สัปดาห์จนถึงอายุ 20 สัปดาห์ ต้องการอาหารที่มีโปรตีนประมาณ 13 เปอร์เซ็นต์
- 4) ไก่ไข่ระยะให้ไข่ ตั้งแต่อายุ 20 สัปดาห์ขึ้นไป ต้องการอาหารที่มีโปรตีนประมาณ 16 เปอร์เซ็นต์

7.8 ผลกระทบจากสภาวะความเครียดของไก่ไข่ในระบบการเลี้ยง

ความเครียด เป็นปฏิกิริยาของร่างกายที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม และมีผลต่อสุขภาพร่างกายที่มีความสมดุล มีผลทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของร่างกายลดลง ผลผลิตลดลง และหากมีมากเกินไปจนสัตว์ไม่สามารถปรับตัวได้ อาจทำให้อัตราการตายสูงขึ้น (นทีทิพย์ กฤษณามระ, 2538) การที่ไก่ไข่ไม่สามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติออกมาได้ เป็นผลจากสัตว์ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของตัวเองได้ จึงแสดงพฤติกรรมที่ผิดปกติจากเดิม เช่น ในระบบกรงตับ ไก่ไข่แสดงพฤติกรรมการยืน กินอาหารและดื่มน้ำมากกว่าระบบอื่น และพฤติกรรมคล้ายการอาบฝุ่น (Hogan, 1973) เป็นต้น จากการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการบ่งบอกถึงการเกิดความเครียดในสัตว์ (พงษ์ชาญ ณ ลำปาง, 2527) ปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อสภาวะความเครียด มี 2 แบบ คือ

1 Emergency reaction เป็นการตอบสนองต่อความเครียดในระยะสั้น ประกอบ ด้วยการทำงานของระบบประสาท (Sympathetic nervous system) ร่วมกับการหลั่งฮอร์โมน Adrenaline หรือ Noradrenaline จาก Adrenal medulla การเปลี่ยนแปลงแบบนี้การวัดระดับความเครียดเป็นไปได้ยากจึงมักจะพิจารณาในแบบต่อไปแทน

2. General adaptation syndrome (GAS) เป็นการตอบสนองต่อความเครียดในระยะยาว ประกอบด้วย การหลั่ง Adrenocorticotrophic hormone (ACTH) จากต่อมใต้สมองส่วนหน้า (anterior pituitary gland) โดยไปกระตุ้นให้ Adrenal cortex หลั่ง Corticosterone และ Glucocorticoids ออกมา

7.9 การให้แสงสว่าง

ประกาศ ธาราฉาย (2560) กล่าวว่า สัตว์ปีกเป็นสัตว์ที่ไวต่อความยาวแสงต่อวันมาก โดยจะมีผลไปกระตุ้นการทำงานของฮอร์โมนเพศและการทำงานของระบบสืบพันธุ์ ดังนั้นแสงสว่างจึงมีผลโดยตรงต่ออายุเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ การเปลี่ยนแปลงความยาวแสงต่อวันจะทำให้อายุเมื่อไข่ฟองแรกเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยการเพิ่มความยาวแสงต่อวันจะทำให้ไก่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์หรือให้ไข่ฟองแรกเร็วขึ้น ในขณะที่ถ้าหากลดความยาวแสงต่อวันให้น้อยกว่า 12 ชั่วโมง/วัน จะทำให้ไก่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ช้าลง ถ้าไก่ไข่นำเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์เร็วเกินไปจะส่งผลให้ได้ไข่ฟองเล็กและอาจเกิดมดลูกทะลักได้ เนื่องจากระบบสืบพันธุ์เจริญเร็วกว่าการเจริญทางด้านโครงสร้างของร่างกาย ดังนั้นในช่วงของการเลี้ยงไก่รุ่นจึงควรมีการควบคุมความยาวแสงต่อวัน ปัจจุบันโรงเรือนเลี้ยงไก่รุ่นจะใช้ระบบ Dark out คือโรงเรือนที่ปิดด้วยผ้าม่านสีดำแสงสว่างที่ไก่ได้รับจะได้จากหลอดไฟเท่านั้น จึงทำให้สามารถควบคุมความยาวแสงต่อวันได้ ซึ่งปกติจะควบคุมความยาวแสงต่อวันไว้ที่ 10-12 ชั่วโมง/วัน หรืออาจจะให้แสงน้อยกว่านี้เช่น ให้แสง 6-8 ชั่วโมง/วัน ก็ได้ ผลของการควบคุมความยาวแสงในไก่ไข่นอกจากจะช่วยยืดอายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกแล้ว ยังมีผลดีด้านอื่นอีกหลายประการ เช่น

1. การลดความยาวแสงในระยะไก่รุ่น จะช่วยยืดอายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกออกไปได้
2. การลดความยาวแสงต่อวันในระยะไก่รุ่นให้สั้นลงเหลือประมาณ 6-8 ชั่วโมงจะทำให้ผลผลิตไข่ในช่วงครึ่งแรกของการไข่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จะไม่มีผลต่อปริมาณการให้ไข่ในช่วงท้ายของการให้ผลผลิต
3. การลดความยาวแสงต่อวันในระยะไก่รุ่น จะทำให้ไก่ให้ไข่ฟองแรกใหญ่ขึ้น และน้ำหนักไข่ในช่วง 4-5 เดือนแรกของการไข่จะมากกว่าด้วย
4. การใช้โปรแกรมการให้แสงสามารถยืดอายุการให้ไข่ฟองแรกหรืออายุเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ออกไปได้สูงสุดประมาณ 3 สัปดาห์
5. การจำกัดปริมาณอาหารเพื่อควบคุมน้ำหนักตัวร่วมกับโปรแกรมการให้แสง สามารถยืดอายุเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ หรืออายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกออกไปได้สูงสุดประมาณ 3 สัปดาห์

7.10 การดูแลไก่รุ่นต่าง ๆ

1. การเลี้ยงดูไก่รุ่น (อายุ 7- 14 สัปดาห์)

การเลี้ยงไก่ในระยะนี้ ส่วนใหญ่ไก่จะมีขนงอกเต็มตัวแล้ว และมีผลต่อเนื่องถึงการผลิตไก่สาวที่มีคุณภาพสูงเพื่อให้เป็นแม่ไก่ที่ดี ให้ผลตอบแทนสูง ไก่จะต้องเจริญเติบโตมีโครงสร้างที่ดี มีอวัยวะส่วนที่ใช้ผลิตไข่ที่ดี ต้องไม่อ้วนหรือผอมเกินไป ไก่ร่าเริงแจ่มใส และแข็งแรง ควรจัดการ ดังนี้

- 1) ควรจัดเตรียมพื้นที่เลี้ยงในอัตราไก่ 5-6 ตัวต่อ 1 ตารางเมตร

2) เมื่ออายุ 7 สัปดาห์ ให้เปลี่ยนอาหารจากไก่ไข่เล็กเป็นอาหารไก่ไข่รุ่น ให้อาหารแบบถังแขวนในอัตรา 4- 5 ถังต่อไก่ 100 ตัว หมั่นปรับระดับที่ให้อาหารให้อยู่ในระดับหลังไก่เสมอ และทำความสะอาดที่ให้อาหารอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

3) จัดเตรียมที่ให้น้ำให้เพียงพอ โดยใช้ในอัตราตามขอปราร 1 นิ้ว ต่อไก่ 1 ตัว น้ำสะอาดต้องมีให้ไก่กินตลอดเวลา และทำความสะอาดที่ให้น้ำทุกวัน

4) ดูแลวัสดุรองพื้นอย่าให้แฉะหรือแข็งเป็นแผ่น หรือมีกลิ่นเหม็นของแอมโมเนีย ต้องคั่วและพลิกกลับอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ 2 - 3 วัน และทำความสะอาดบริเวณรอบโรงเรือน พร้อมทั้งกำจัดวัชพืชรอบโรงเรือน

5) ชั่งน้ำหนักตัวไก่ จำนวน 5 เปอร์เซ็นต์ ของฝูง ทุกสัปดาห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของไก่แต่ละสายพันธุ์ เพื่อลดหรือเพิ่มปริมาณอาหารที่จะให้

6) จดบันทึกเกี่ยวกับการจัดการ จำนวนอาหาร ไก่ตาย คัดทิ้ง การใช้ยาและวัคซีน สิ่งผิดปกติ และการปฏิบัติงาน

2. การเลี้ยงดูไก่สาว (อายุ 15 - 20 สัปดาห์)

การเลี้ยงดูไก่สาวจะใกล้เคียงกับการเลี้ยงดูไก่รุ่น แต่ต้องควบคุมปริมาณอาหาร และน้ำหนักตัวของไก่ให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของไก่ไข่แต่ละสายพันธุ์ ควรจัดการ ดังนี้

- 1) เมื่อไก่อายุ 15 สัปดาห์ ให้เปลี่ยนอาหารจากไก่ไข่รุ่นเป็นไก่ไข่สาว
- 2) ควบคุมและกำจัดแมลงรบกวนต่าง ๆ
- 3) หมั่นตรวจสุขภาพไก่ ทำวัคซีนตามกำหนด และสุ่มชั่งน้ำหนักไก่จำนวน 5 เปอร์เซ็นต์ ของฝูง ทุกสัปดาห์
- 4) ในกรณีที่เลี้ยงแบบรวมฝูงเมื่อไก่อายุ 17 - 18 สัปดาห์ ควรติดตั้งรังไข่ ขนาดช่องละ 8 x 12 นิ้ว ในอัตรา 1 ช่องต่อไก่ 4 ตัว
- 5) ในกรณีที่เลี้ยงแบบกรงคับ ให้ย้ายไก่ขึ้นกรงคับเมื่ออายุ 18 - 20 สัปดาห์
- 6) ควรมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด และจัดการด้านสุขาภิบาลที่ดี เพราะไก่กำลังจะเริ่มให้ผลผลิต ในการเลี้ยงตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 20 สัปดาห์ อัตราการตายและคัดทิ้งไม่ควรเกิน 10 เปอร์เซ็นต์
- 7) ก่อนที่ทำการย้ายไก่ขึ้นกรงคับ ควรกำจัดเหาไร และถ่ายพยาธิก่อนไก่เริ่มให้ไข่ ประมาณ 3 - 4 สัปดาห์
- 8) จดบันทึกลักษณะเดียวกับไก่รุ่น

3. การเลี้ยงดูไก่ไข่ (อายุ 21 - 72 สัปดาห์)

การเลี้ยงไก่ไข่ระยะนี้เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นระยะที่ไก่ให้ผลผลิต โดยทั่วไปแล้วถ้าการเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง ไก่จะเริ่มไข่เมื่ออายุ 20 - 21 สัปดาห์ ไก่จะเริ่มไข่ประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ ของฝูง ควรจัดการ ดังนี้

- 1) เมื่อไก่เริ่มไข่ได้ 5 เปอร์เซ็นต์ ของฝูง ควรเปลี่ยนอาหารจากไก่สาวเป็นไก่ไข่
- 2) การให้อาหารต้องเพียงพอกับความต้องการของไก่ และการให้ผลผลิตของไก่
- 3) ไก่ไข่จะให้ผลผลิตสูงขึ้นเรื่อย ๆ และจะสูงสุดในช่วงอายุ 25 - 30 สัปดาห์ และจะค่อย ๆ ลดลงอย่างช้า ๆ
- 4) ในกรณีเลี้ยงแบบกรงตับต้องจัดบันทึกการไข่ทุกวัน เพื่อสะดวกในการคัดไก่ที่ไม่ให้ไข่ ออกจากฝูง หรือถ้าเลี้ยงแบบปล่อยฝูงก็ต้องจัดบันทึกจำนวนไข่ทุกวัน เพื่อคิดเปอร์เซ็นต์การไข่
- 5) การเก็บไข่ ควรเก็บด้วยความระมัดระวัง ใส่ในแผงไข่ที่สะอาด คัดแยกขนาดไข่และไข่บุบร้าว และเก็บไข่อย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง สำหรับการเลี้ยงแบบปล่อยฝูง
- 6) หมั่นตรวจดูวัสดุรองพื้นทั้งที่พื้นและในรังไข่ อย่าให้ชื้นแฉะ หรือจับเป็นแผ่นแข็ง หากสกปรกมากควรเปลี่ยนใหม่
- 7) ด้านการสุขาภิบาลทำลักษณะเดียวกับไก่รุ่น
- 8) ข้อพึงระวังกรณีที่ฝูงไก่กินอาหารลดลงผิดปกติ อาจเกิดจากความเครียดหรือเจ็บป่วย ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ ถ้าไก่เองไม่ได้ควรปรึกษาสัตวแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญทันที การเลี้ยงไก่ไข่ต้องมีน้ำสะอาดให้กินตลอดเวลา
- 9) การให้ผลผลิตของไก่ไข่ โดยทั่วไปจะให้ไข่ประมาณ 52 สัปดาห์ แต่ในเกษตรกรบางรายสามารถเลี้ยงไก่ไข่ได้นานถึง 60 สัปดาห์ ซึ่งอยู่ที่การดูแล การจัดการที่ดี
- 10) การปลดไก่ไข่ออก ส่วนใหญ่จะทำเมื่อให้ผลผลิตไม่คุ้มทุน เช่น ให้ผลผลิตต่ำกว่า 60 เปอร์เซ็นต์ ของฝูง

7.11 ปัจจัยที่มีผลต่อการให้ผลผลิตไข่

1. อายุเมื่อเริ่มไข่ฟองแรก น้ำหนักไข่เฉลี่ยของฝูงจะสัมพันธ์กับน้ำตัวและอายุเมื่อไก่เริ่มให้ไข่ฟองแรก เนื่องจากอายุเมื่อไก่เริ่มให้ไข่ฟองแรกสามารถควบคุมได้ โดยการใช้โปรแกรมการให้แสงสว่าง และการควบคุมอาหาร หรือควบคุมน้ำหนักตัว แต่ต้องจำไว้ว่าการควบคุมให้ไก่ออกไข่ฟองแรกช้าออกไปจะทำให้ต้นทุนการผลิตไข่ต่อตัวเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้เลี้ยงจะต้องพิจารณาความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ไข่ และความต้องการของตลาดด้วย อย่างไรก็ตาม อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกควรจะอยู่ระหว่าง 19-20 สัปดาห์ จะเป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุด และหลังจากที่ไก่เริ่มให้ไข่ฟองแรกไปแล้วประมาณ 5 สัปดาห์ ไก่ฝูงนั้นก็ควร จะมีเปอร์เซ็นต์การไข่ต่อวันประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์

2. การตายระหว่างการเลี้ยง การตายของไก่ระหว่างการเลี้ยงและการให้ผลผลิตไข่จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและข้อผิดพลาดของการจัดการ การตายของไก่ไม่เพียงแต่เป็นการสูญเสียไก่เท่านั้น แต่ยังสูญเสียไข่และผลกำไรที่จะได้อีกด้วย ถ้าหากมีไก่ตายเป็นจำนวนมากก็อาจจะทำให้ผู้เลี้ยงขาดทุน ได้เนื่องจากการตายในอัตราที่สูงจะทำให้ต้นทุนการผลิตไข่ต่อฟองเพิ่มขึ้น

3. การคัดไก่ (Culling the laying flock) การคัดไก่ที่ไข่ไม่ตกหรือไม่ให้ไข่ออกไป ควรจะทำการลดระยะเวลาของการเลี้ยง ไก่ที่บาดเจ็บ ป่วย หรืออ่อนแอควรจะนำออกไปทันทีเมื่อพบเห็น อย่างไรก็ตาม การคัดไก่ควรจะเริ่มกระทำหลังจากที่ไก่ให้ไข่ครบ 10 สัปดาห์ไปแล้ว นอกจากนี้ก่อนที่จะครบกำหนดปลดไก่จากฝูง ก็ควรจะมีการคัดไก่ที่ไม่ไข่ ให้ไข่ไม่ดี ไก่ป่วย ไก่ผลัดขน และไก่ที่มีอาการมดลูกทะลักออก อีกรอบ การคัดไก่ที่ไข่ไม่ตกหรือไม่ให้ไข่โดยดูจากลักษณะภายนอกที่สังเกตเห็นได้เช่น หงอนของไก่ที่ ให้ผลผลิตไข่ดีจะมีลักษณะใหญ่ และสดใส ทวารร่วมจะขยายใหญ่ขึ้น เปียกชื้น มีการสะสมไขมันในร่างกายทำให้ผิวหนังบริเวณท้องหย่อน กระดูกเชิงกรานกว้าง

7.12 คุณภาพและมาตรฐานของไข่ไก่

คุณภาพของไข่ไก่เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตและประเมินได้จากลักษณะภายนอก และลักษณะภายในฟองไข่ เช่น ความสะอาด การบุบร้าว ความสูงของไข่ขาวและสีไข่แดง เป็นต้น ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความสดใหม่ของไข่ และคุณภาพที่เหมาะสมต่อการบริโภคของมนุษย์ ทั้งนี้ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2562b) ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพทั่วไปของไข่ไก่ เกี่ยวกับเปลือกไข่ ไข่ขาว และไข่แดง ซึ่งไข่ไก่ทุกชั้นคุณภาพต้องมีคุณภาพทั่วไปดังกล่าว สำหรับมาตรฐานของไข่ไก่ มักกำหนดโดยใช้ขนาดของไข่จากการชั่งน้ำหนักเป็นเกณฑ์ อย่างไรก็ตาม คุณภาพฟองไข่จะผันแปรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น พันธุกรรม อายุไก่ สุขภาพสัตว์ อาหาร อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ระยะเวลา และอุณหภูมิในการเก็บรักษา

1. คุณภาพไข่ไก่

ไข่ไก่แบ่งชั้นคุณภาพตามลักษณะภายนอกและภายในเป็น 3 ชั้นคุณภาพ ได้แก่ ชั้นคุณภาพระดับเอเอ (AA) ชั้นคุณภาพระดับเอ (A) และชั้นคุณภาพระดับบี (B) ไข่ไก่ทุกชั้นคุณภาพต้องมีคุณลักษณะทั่วไป ดังต่อไปนี้

1.1 คุณลักษณะภายนอก

- 1) เป็นรูปรี ด้านหนึ่งมีลักษณะแบนและอีกด้านหนึ่งมีลักษณะแหลมมน
- 2) เปลือกมีสีปกติตามพันธุ์ไก่ สะอาด ผิวเปลือกเรียบสม่ำเสมอทั้งฟอง
- 3) ไม่บุบร้าว ไม่พบเชื้อราที่มองเห็นได้ชัดเจน

1.2 คุณลักษณะภายใน

- 1) ช่องอากาศภายในไข่มีขนาดเล็ก สูงไม่เกิน 0.8 เซนติเมตร และไม่เคลื่อนที่ตามเมื่อหมุนไข่
- 2) เมื่อตอกไข่ ไข่แดงไม่ติดเปลือกไข่ด้านใน ไม่แตกเหลว และไข่ขาวส่วนชั้นโอปัลล้อมไข่แดง
- 3) ไม่เน่าเสีย และไม่มียีสปนเปื้อน
- 4) ไข่แดงมีสีปกติ สม่ำเสมอ และไข่ขาวสีไม่ขุ่น
- 5) ไม่พบเชื้อราที่มองเห็นได้ชัดเจน ด้านในของไข่

2. ความสดใหม่ของไข่ (Freshness)

ความสดใหม่ของไข่ (Freshness) เป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพไข่ สามารถทำได้โดยการ วัดจากความสัมพันธ์ระหว่างความสูงไข่ขาวและน้ำหนักฟองไข่ ซึ่งจะเรียกว่า ค่าฮอกยูนิต (Haugh unit: HU) ค่าฮอกยูนิตได้แบ่งออกเป็นระดับชั้นคุณภาพ ไข่ที่เหมาะสมสำหรับบริโภค ควรมีค่าฮอกยูนิต ไม่ต่ำกว่า 60 หรือระดับชั้นคุณภาพชั้น A (The United States Department of Agriculture, 2000)

ตารางที่ 1 การแบ่งระดับคุณภาพไข่ไก่ด้วยค่าฮอกยูนิต (Haugh unit)

ระดับชั้นคุณภาพ	ค่า Haugh unit
AA	≥72
A	≥60-71
B	<60

ที่มา: The United States Department of Agriculture (2000)

3. มาตรฐานของไข่ไก่

มาตรฐานของไข่ไก่ เป็นการกำหนดโดยใช้ขนาดของไข่จากการชั่งน้ำหนักเป็นเกณฑ์ ปัจจุบันจะทำการชั่งน้ำหนักไข่โดยใช้เครื่องคัดไข่ ซึ่งทำให้ไข่ของแต่ละเบอร์มีน้ำหนักใกล้เคียงกันทุกฟอง (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 มาตรฐานน้ำหนักไข่ไก่ของประเทศไทย

เบอร์	ขนาด	น้ำหนักขั้นต่ำต่อฟอง (กรัม)
0	จัมโบ้ (Jumbo)	มากกว่า 70
1	ใหญ่พิเศษ (Extralarge)	มากกว่า 65 ถึง 70
2	ใหญ่ (large)	มากกว่า 60 ถึง 65
3	กลาง (Medium)	มากกว่า 55 ถึง 60
4	เล็ก (Small)	มากกว่า 50 ถึง 55
5	จิ๋ว (Peewee)	มากกว่า 45 ถึง 50

ที่มา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2555)

7.12 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพไข่

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2562) ได้กล่าวว่าคุณภาพไข่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ อาทิ พันธุกรรม อายุไก่ สุขภาพสัตว์ อาหาร อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ระยะเวลา และอุณหภูมิในการเก็บรักษา

1. พันธุกรรม มีอิทธิพลต่อขนาดไข่ เนื่องจากในการปรับปรุงพันธุ์ และรักษา พันธุ์ที่ดีสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้พันธุกรรมยังมีอิทธิพลต่อคุณภาพเปลือกไข่ และ ความหนาของเปลือกไข่ เพราะสีของเปลือกไข่ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะตัวของสัตว์

2. อายุสัตว์ มีอิทธิพลต่อขนาดไข่ โดยไก่ที่มีอายุน้อยจะให้ไข่ขนาดเล็กเมื่ออายุไก่อมากขึ้นขนาดไข่ก็จะใหญ่ตาม นอกจากนี้อายุสัตว์ยังมีอิทธิพลต่อเปลือกไข่ ซึ่งคุณภาพเปลือกไข่จะเสื่อมลงเมื่อไก่อายุมากขึ้น สาเหตุอาจเกิดจากปริมาณแคลเซียมลดลงจากการให้ไข่เป็นเวลานาน

3. สุขภาพสัตว์ มีอิทธิพลต่อรูปร่างไข่ หากสัตว์มีการติดเชื้อโรค อาทิ หลอดลมอักเสบ และ นิวคาสเซิล จะทำให้ไข่ที่ผลิตมีรูปร่างไข่ผิดปกติได้

4. อาหาร มีอิทธิพลต่อขนาดไข่ หากแม่ไก่ได้รับอาหารที่มีการเพิ่มโปรตีน จะ ส่งผลให้ไข่ไก่อมีขนาดใหญ่ ส่วนพลังงานที่มีอยู่ในสูตรอาหารจะส่งผลต่อน้ำหนักไข่ ดังนั้นสารอาหาร ในอาหารควรเพียงพอ และเหมาะสม

5. อุณหภูมิของสิ่งแวดล้อม อุณหภูมิมีอิทธิพลต่อคุณภาพของไข่ขาว เพราะไข่ เป็นผลิตภัณฑ์ที่เน่าเสียได้ง่ายจึงต้องเก็บรักษาไว้ในที่เย็น การเก็บไว้ในที่อุณหภูมิสูงเป็นเวลานาน เป็นการเร่งให้ไข่เสื่อมคุณภาพเร็วขึ้น

6. ความชื้นสัมพัทธ์ ความชื้นสัมพัทธ์เป็นตัวควบคุมการระเหยน้ำของไข่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุณหภูมิที่สูงทำให้น้ำภายในไข่ลดลง ส่งผลให้น้ำหนักไข่ลดลงและเพิ่มขนาดช่องอากาศภายในฟองไข่

7. ระยะเวลาและอุณหภูมิในการเก็บรักษา คุณภาพของไข่จะเปลี่ยนแปลงไป เมื่อไข่ถูกเก็บไว้เป็นเวลานาน และหากเก็บในที่ที่มีอุณหภูมิไม่เหมาะสมก็ยิ่งทำให้การเสื่อมคุณภาพเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

7.13 การให้ผลผลิตของไก่ไข่

ประชากร ธาราฉาย (2560) กล่าวว่า เมื่อไก่เริ่มให้ไข่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางกายวิภาคและทางสรีรวิทยาที่เห็นอย่างชัดเจน ได้แก่ ความถี่ในการให้ผลผลิตไข่ ขนาดไข่ ขนาดตัวไก่ และประสิทธิภาพในการให้ผลผลิต ซึ่งการให้ไข่ของไก่ จะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ช่วงผลผลิตไข่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนถึงจุดสูงสุด ความถี่ในการวางไข่ หรือผลผลิตไข่จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วหลังจากฝูงไก่เริ่มไข่ได้ 5 เปอร์เซ็นต์ จนกระทั่งผลผลิตไข่เพิ่มขึ้นสูงสุด (Peak) เมื่อเริ่มไข่ได้ประมาณ 2-3 เดือน ซึ่งจะเกิดร่วมกับการเพิ่มขนาดไข่และน้ำหนักตัว ช่วงเวลาดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการจัด การยังมีการจำกัดอาหารมากในช่วงนี้ ทำให้ไก่มีน้ำหนักตัวต่ำกว่ากำหนด ไก่จะเริ่มไข่ช้า และระยะเวลาที่ไก่จะให้ผลผลิตไข่สูงสุดก็เลื่อนออกไป ในกรณีที่ไก่ทั้งหมดสามารถให้ผลผลิตไข่สูงสุดได้ในวันเดียวกัน เส้นกราฟของการให้ผลผลิตจะชันมาก แต่โดยทั่วไปแล้วอายุเมื่อเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ของไก่แต่ละตัวในฝูงจะไม่เท่ากัน ไก่บางตัวจะเริ่มให้ไข่ช้า ทำให้ผลผลิตไข่เพิ่มขึ้นสูงสุดช้ากว่าไก่ตัวอื่น ๆ ดังนั้น ถ้าฝูงไก่ ไม่มีความสม่ำเสมอ ของน้ำหนักตัวแล้ว เส้นกราฟของการให้ผลผลิตไข่จะไม่ชันมาก

ระยะที่ 2 ช่วงผลผลิตไข่ลดลงเป็นเส้นตรง ผลผลิตปกติ หรือมาตรฐานจะลดลงในเปอร์เซ็นต์ที่เท่ากันทุกสัปดาห์ หลังจากผลผลิตไข่เพิ่มขึ้นสูงสุด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตอบสนองทางพันธุกรรม ซึ่งผันแปรไปตามพันธุ์ และสายพันธุ์ ถ้ามีการจัดการที่ดีการให้ผลผลิตไข่จะค่อย ๆ ลดลงเป็นเส้นตรง แต่ถ้ามีเหตุใดเหตุหนึ่งที่ทำให้ไก่เกิดความเครียด หรืออยู่ในสภาวะอากาศร้อน จะทำให้อัตราการลดลงของผลผลิตลดลงมากกว่ามาตรฐาน ในช่วงนี้ขนาดไข่จะใหญ่ขึ้นและน้ำหนักตัวจะเพิ่มขึ้น ซึ่งเกิดจากการสะสมไขมันในช่องท้อง

ระยะที่ 3 ระยะสุดท้ายก่อนที่ไก่จะหยุดไข่และผลัดขน ระยะนี้ผลผลิตไข่จะลดลงอย่างมาก จนกระทั่งหยุดไข่ ไก่จะเริ่มผลัดขน ขนาดไข่จะไม่ลดลง แต่ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารจะเลวลง หลังจากการผลัดขนแล้วไก่จะเริ่มไข่อีกครั้ง การไข่ของแม่ไก่ในรอบปีที่ 2 และปีถัดไปจะ เหมือนกับการไข่ในปีแรก แต่ผลผลิตไข่สูงสุดจะต่ำกว่า และระยะเวลาในการไข่จะสั้นกว่าในรอบปีแรก ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ไข่ที่ได้ในรอบปีที่ 2 จะมีขนาดใหญ่กว่าแต่เปลือกไข่จะบางกว่า อัตราการตายของไก่

ตั้งแต่เริ่มไข่จนถึงหยุดไข่ในรอบปีแรกประมาณ 10 – 20 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงการให้ผลผลิตของไก่แต่ละฝูงควรให้ผลผลิตไข่สูงสุดอย่างรวดเร็ว ช่วงแรกของการให้ผลผลิตเป็นช่วงที่วิกฤติ นอกจากนี้ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตไข่สูงสุด และผลผลิตไข่ตลอดทั้งปี จะมีความใกล้เคียงกันมาก กล่าวคือ เพื่อให้จะให้ผลผลิตไข่เป็นไปตามมาตรฐาน ไก่ฝูงนี้จะต้องเริ่มจากการให้ผลผลิตไข่ที่สูงสุดในช่วงให้ผลผลิตสูงสุด ถ้าผลผลิตไข่ ในช่วงนี้ต่ำจะไม่สามารถชดเชยผลผลิตเหล่านั้นในช่วงต่อมา เช่น ถ้าฝูงไก่ให้ผลผลิตต่ำกว่ามาตรฐาน 10 เปอร์เซ็นต์ ในช่วงที่ไก่ให้ผลผลิตสูงสุด ไก่ฝูงนี้จะยังคงให้ผลผลิตต่ำกว่ามาตรฐาน 10 เปอร์เซ็นต์ ตลอดระยะเวลาที่เหลือของการไข่ ในช่วง 6 สัปดาห์แรกของการให้ผลผลิต ฝูงไก่ที่ให้ผลผลิตลดลงเนื่องจากความเครียด โรค หรือปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้ผลผลิตไข่ไม่ต่อเนื่อง ในอัตราปกติ ฝูงไก่จะต้องใช้เวลาหลายวัน หรืออาจนานเป็นสัปดาห์ก่อนที่จะปรับตัวเข้าสู่สภาวะปกติ ทำให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อผู้เลี้ยง ผลผลิตของฝูงที่ต่ำกว่ามาตรฐานในช่วงที่ไก่ให้ผลผลิตสูงสุด จะไม่มีการสร้างชดเชย ฝูงไก่จะขาดความสม่ำเสมอ หลังจากฟื้นตัว เส้นกราฟแสดงการให้ผลผลิตที่ได้จะมีลักษณะเป็นเส้นโค้งไม่ชันมาก แต่ถ้าเกิดความเครียดหลังจากผ่านช่วงให้ผลผลิตสูงสุดไปแล้วจะไม่ส่งผลกระทบในช่วงแรก ผลผลิตไข่หลังจากฟื้นตัวจะได้เปอร์เซ็นต์ไข่ที่เหมือนกับมาตรฐาน แต่ผลผลิตหายไป

7.14 ตลาดไข่ไก่

การตลาดนับได้ว่ามีบทบาทสำคัญและเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งจะเป็นตัวชี้ว่าธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ถ้าผู้เลี้ยงไก่ไข่สามารถขายไข่ได้ราคาดี มีผลกำไรมากเท่าไร ก็จะได้ประสบความสำเร็จเท่านั้น โดยทั่วไปแล้วตลาดไข่ไก่แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การขายปลีก ลักษณะการขายแบบนี้มักเกิดจากฟาร์มไก่ไข่ที่อยู่ใกล้เมืองใหญ่ ใกล้แหล่งชุมชน หรืออยู่ใกล้ถนนใหญ่ ทั้งนี้เพราะว่าสามารถที่จะขายไข่ให้กับผู้บริโภคได้ และสามารถขายไข่ได้ในราคาที่สูง การขายไข่แบบนี้อาจทำได้โดยการนำไข่ไปวางขายในตลาดสด ขายตามบ้าน หรืออาจมีบางฟาร์มที่ตั้งร้านขายไข่ไว้ริมถนนที่มีรถยนต์วิ่งผ่านไปมา

2. การขายส่ง ลักษณะการขายแบบนี้จะได้ราคาที่ดีกว่าการขายปลีก การขายส่งอาจทำได้โดยการนำไข่ไปขายให้กับตลาดกลางไข่ไก่หรือล้งไข่ หรือส่งขายตามร้านค้าปลีกหรือร้านค้าขายส่งในท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นร้านขายอาหารสัตว์หรือร้านรวบรวมไข่ในท้องถิ่น ราคาที่ขายได้จะขึ้นอยู่กับราคาที่ล้งไข่ในกรุงเทพฯ เป็นผู้กำหนดราคา

3. การขายประกันราคา ผู้เลี้ยงไก่ไข่บางรายอาจขายไข่ในรูปของการทำสัญญากับบริษัทผลิตอาหารสัตว์ โดยที่บริษัทดังกล่าวจะขายพันธุ์ไก่ อาหารและยาสัตว์ให้ แล้วทางบริษัทจะรับซื้อไข่ทั้งหมดในราคาประกันตลอดทั้งปีที่ผู้เลี้ยงมีกำไรพอสมควร และไม่ต้องเสี่ยงกับการขาดทุนเมื่อราคาไข่ตกต่ำ

4. ราคาไข่ไก่ ราคาไข่ไก่ก็เช่นเดียวกับราคาสินค้าทางการเกษตรอื่น ๆ ที่ผู้ผลิตไม่สามารถที่จะตั้งราคาได้เอง ราคาจึงขึ้นลงไม่แน่นอนตามปริมาณการผลิตและความต้องการของตลาด ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดไข่ในฮ่องกงนั้นนับว่ามีบทบาทที่สำคัญต่อราคาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อใดที่ราคาไข่ไก่ในตลาดฮ่องกงสูง พ่อค้าส่งออกจะกว้านซื้อไข่ในราคาที่สูงเพื่อจะส่งไปขายในฮ่องกง ทำให้ราคาไข่ไก่ในประเทศไทยสูงตามไปด้วย และในทางตรงกันข้าม ถ้าราคาไข่ไก่ในตลาดฮ่องกงตกต่ำ พ่อค้าส่งออกจะกดราคาไข่ในประเทศไทยให้ต่ำลงด้วย โดยที่พ่อค้าส่งออกยังคงมีกำไรอยู่ แต่ผู้เลี้ยงอาจจะขาดทุน

8. มาตรฐานที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ ของ สปป. ลาว

กระทรวงกสิกรรมและป่าไม้ (2561) สรุปว่ามาตรฐานที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ประกอบด้วย ดังนี้

8.1 สถานที่ตั้งฟาร์ม

- 1) ฟาร์มต้องได้รับอนุมัติจากหน่วยงานราชการท้องถิ่น โดยต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษ กลิ่นรบกวน หรือเสียงดังต่อชุมชน และต้องปฏิบัติตามระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัดในเรื่องทำเลที่ตั้งของฟาร์ม
- 2) ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีฟาร์มปศุสัตว์หนาแน่น และต้องอยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์หรือตลาดค้าสัตว์อย่างน้อย 5 กิโลเมตร
- 3) ควรอยู่ห่างจากแหล่งรวมสัตว์จำนวนมาก เช่น ตลาดค้าสัตว์ และโรงฆ่าสัตว์ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคในฟาร์ม
- 4) ต้องเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่ มีระบบระบายน้ำที่ดีและไม่มีปัญหาน้ำท่วม
- 5) ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารอันตราย สารเคมี และสารชีวภาพมาตรฐานด้านสุขอนามัย
- 6) หากมีโรงฆ่าสัตว์ภายในฟาร์ม ควรตั้งอยู่ห่างจากกรงสัตว์อย่างน้อย 100 เมตร
- 7) ต้องมีระบบคมนาคมที่สะดวก รวมถึงไฟฟ้า น้ำสะอาด และการเข้าถึงระบบบำบัดน้ำเสียพื้นที่ และแผนผังมาตรฐานของฟาร์ม

8.2 พื้นที่ และลักษณะผังของฟาร์ม

- 1) ควรมีการจัดอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่ รวมถึงระบบควบคุมด้านสุขอนามัยและการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ
- 2) ฟาร์มต้องมีทางเข้า-ออก หรือจุดเชื่อมต่อระบบภายในเพียงทางเดียว พร้อมมาตรการป้องกันที่ครบถ้วน

- 3) ควรมีรั้วถาวรล้อมรอบ หรือใช้สถานที่ที่มีแนวธรรมชาติเป็นตัวกัน เพื่อควบคุมการเข้า-ออกของคนและสัตว์จากภายนอก
- 4) ควรแบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มอย่างชัดเจน เช่น พื้นที่เพาะพันธุ์สัตว์ พื้นที่เก็บอาหารสัตว์ พื้นที่บำบัดสัตว์ พื้นที่กำจัดซากสัตว์ พื้นที่บำบัดของเสีย และพื้นที่จำหน่าย
- 5) ฟาร์มต้องมีสถานที่ต้อนรับแขกและจุดจอดยานพาหนะที่แยกจากพื้นที่การผลิต โดยต้องมีรั้วกันเพื่อป้องกันบุคคลหรือยานพาหนะจากภายนอกเข้าสู่พื้นที่ปฏิบัติการ
- 6) อาคารภายในฟาร์มต้องออกแบบให้เหมาะสมกับหลักการเลี้ยงสัตว์ คำนึงถึงความสะดวกสบาย ความสะอาด ประสิทธิภาพ และความง่ายในการดูแลสัตว์และปฏิบัติงาน
- 7) ต้องมีสถานที่เก็บอาหารสัตว์ เคมีภัณฑ์ ยา และอุปกรณ์ที่เป็นระเบียบและปลอดภัย
- 8) ต้องมีระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- 9) ควรมีสถานที่แยกสำหรับเก็บสัตว์และพักสัตว์ ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการผลิตหรือจำหน่าย
- 10) ต้องมีจุดฆ่าเชื้อสำหรับยานพาหนะและบุคลากร โดยเฉพาะบริเวณทางเข้า-ออกที่มีความเสี่ยงต่อการนำเชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์มหรือพื้นที่ผลิต
- 11) ฟาร์มต้องจัดเตรียมสถานที่สำหรับเปลี่ยนเสื้อผ้า พร้อมอุปกรณ์ป้องกันและรองเท้าสำหรับพนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ผลิต
- 12) ควรเตรียมเสื้อผ้าสำหรับพนักงานไว้ที่บริเวณทางเข้า พร้อมอ่างล้างมือและอ่างฆ่าเชื้อพื้นรองเท้า
- 13) ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีกรงสำหรับเตรียมจำหน่ายลูกไก่ และต้องมีระบบควบคุมแมลงหรือสัตว์พาหะ เช่น สุนัข ที่อาจนำโรคเข้าสู่ฟาร์ม

8.3 การจัดการด้านอาหารและน้ำ

- 1) อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ปราศจากเชื้อโรค สารพิษ ฮอร์โมน หรือสารเคมีเกินมาตรฐานที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด
- 2) ต้องไม่มีการปนเปื้อนยาหรือสารต้องห้ามในอาหารสัตว์ ตามข้อกำหนดของทางราชการ
- 3) การเติมน้ำในอาหารไก่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ประจำฟาร์ม และต้องแยกสถานที่เก็บอาหารที่มียาออกจากโกดังอาหารสัตว์ทั่วไป พร้อมติดฉลากกำกับให้ชัดเจน
- 4) อาหารสัตว์ต้องถูกจัดเก็บในสถานที่ที่สามารถป้องกันการปนเปื้อน และไม่ทำให้เสื่อมสภาพ
- 5) ห้ามใช้อาหารเหลือจากมนุษย์ หรือเศษอาหารจากการล้างจานมาเป็นอาหารไก่

- 6) ต้องมีรางให้อาหารที่เหมาะสมกับขนาด จำนวน และอายุของไก่ โดยจัดวางในตำแหน่งที่ไก่ทุกตัวสามารถเข้าถึงอาหารได้อย่างเพียงพอ
- 7) แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์มต้องไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากสารอันตราย
- 8) น้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ต้องสะอาด ปลอดภัย และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของไก่ตลอดเวลา

8.4 การจัดการฟาร์ม

ฟาร์มต้องมีคู่มือการจัดการที่แสดงรายละเอียดการดำเนินงานที่สำคัญ เช่น การรับรองและอนุญาตให้จัดตั้งฟาร์ม การจัดการระบบการผลิต น้ำและอาหารสัตว์ การจัดการสุขภาพสัตว์ การตลาด สวัสดิภาพสัตว์ สิ่งแวดล้อม และมาตรฐานการเลี้ยงสัตว์ที่ดี รวมถึงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการและบริหารจัดการฟาร์ม

8.5 นโยบายการบริหารจัดการด้านบุคลากร

- 1) มีบุคลากรที่เหมาะสมกับจำนวนไก่ที่เลี้ยง และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน
- 2) ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงไก่และต้องทำงานร่วมกับสัตวแพทย์อย่างใกล้ชิด โดยบุคลากรต้องผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่และมาตรฐานฟาร์ม
- 3) ฟาร์มควรมีสัตวแพทย์ที่ได้รับการรับรอง เพื่อดูแลสุขภาพสัตว์
- 4) บุคลากรที่ทำงานในฟาร์มต้องมีสุขภาพแข็งแรง
- 5) ฟาร์มต้องมีแผนฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับการผลิตและการป้องกันโรคอย่างต่อเนื่อง

8.6 สุขอนามัยในฟาร์ม

- 1) อุปกรณ์ต่าง ๆ ต้องเหมาะสม สะอาด และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีตารางการทำความสะอาดที่ชัดเจน
- 2) โรงเรือนเลี้ยงไก่และอุปกรณ์ต้องได้รับการดูแลให้อยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งาน
- 3) ต้องมีการตรวจสอบ ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อกรงไก่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรมีของเสียสะสมภายในและรอบ ๆ กรง

8.7 สุขอนามัยของคนงาน

- 1) คนงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่เหมาะสม รวมถึงรองเท้าและหน้ากากอนามัย

- 2) ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสุขอนามัย โดยเข้าพื้นที่สะอาดก่อน และไม่ปะปนกับบริเวณที่อาจทำให้เกิดการปนเปื้อน
- 3) ต้องรักษาความสะอาดส่วนบุคคลและป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อนในพื้นที่ผลิต
- 4) หลังจากย้ายไปออกจากกรง ต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้อกรงทุกครั้งก่อนนำไก่ชุดใหม่เข้าเลี้ยง
- 5) ต้องใช้ผงซักฟอกและน้ำยาฆ่าเชื้อที่ได้รับการรับรองความปลอดภัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามมาตรฐานสากล

8.8 การจัดการของเสียและสิ่งแวดล้อม

- 1) ต้องมีสถานที่รวบรวมและกำจัดของเสียอย่างเหมาะสม ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- 2) หากจำเป็นต้องปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ต้องผ่านกระบวนการบำบัดตามมาตรฐานที่กำหนด
- 3) พื้นที่รอบโรงเรือนต้องรักษาความสะอาด และตัดหญ้าให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันสัตว์พาหะ
- 4) ต้องมีระบบรวบรวมและกำจัดอุจจาระ รวมถึงขยะต่าง ๆ อย่างถูกต้อง
- 5) ของเสียที่อาจเป็นพาหะนำโรคต้องถูกกำจัดด้วยวิธีที่ปลอดภัย
- 6) ต้องมีแนวทางและขั้นตอนการกำจัดของเสียที่ชัดเจน
- 7) ห้องน้ำต้องถูกสุขลักษณะ ไม่รั่วซึมหรือล้นออกมาภายนอก
- 8) ระบบกักเก็บน้ำเสียต้องป้องกันการล้น และผ่านกระบวนการบำบัดที่เหมาะสม
- 9) ระบบบำบัดน้ำเสียต้องอยู่ในสภาพดีและมีประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำก่อนปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม
- 10) ต้องมีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน โดยน้ำเสียที่ปล่อยออกจากฟาร์มต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 11) ของเสียที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อมต้องได้รับการบำบัดให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม โดยค่าความต้องการออกซิเจนทางชีวเคมี (BOD) ต้องไม่เกิน 50 ppm

8.9 การควบคุมแมลงและสัตว์พาหะนำโรค

- 1) ฟาร์มต้องอยู่ในสภาพดีและมีมาตรการป้องกันไม่ให้ ุง หมู และนก ปะปนกับไก่ หรือมากินอาหารภายในฟาร์ม

2) ควรติดตั้งระบบควบคุมและกำจัดแมลงศัตรูเลือด แมลงวัน และสัตว์พาหะอื่น ๆ ที่อาจรบกวนไก่ในฟาร์ม

3) การใช้สารกำจัดแมลงต้องเลือกใช้สารที่ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการ และปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ผลิตอย่างเคร่งครัด

8.10 การจัดการสุขภาพสัตว์

1) ฟาร์มต้องมีระบบกักกันไก่ทดแทนที่นำเข้า โดยสามารถกักกันได้ไม่น้อยกว่า 4 สัปดาห์ ในช่วงเวลาดังกล่าวต้องมีการเก็บตัวอย่างและส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการ หากพบไก่ป่วยหรือตาย

2) ไก่ทดแทนที่นำเข้าต้องมาจากฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และผ่านการตรวจสุขภาพโดยสัตวแพทย์จากฟาร์มต้นทาง

3) ก่อนนำไก่เข้าฟาร์ม ต้องทำการกักกันเพื่อสังเกตอาการและฉีดวัคซีนในโรงเรือนที่แยกออกจากพื้นที่ผลิต

4) ไก่นำเข้าใหม่ทุกชุด ต้องมีหมายเลขทะเบียนเพื่อระบุแหล่งที่มาได้ชัดเจน

5) หากพบหรือสงสัยว่าไก่มีอาการผิดปกติ ต้องเก็บตัวอย่างส่งตรวจยังห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้

6) ฟาร์มที่เลี้ยงไก่แบบกลุ่ม ต้องใช้หลักการ "เข้า-ออกทั้งหมด" เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

7) ฟาร์มต้องมีสัตวแพทย์ดูแลสุขภาพสัตว์อย่างต่อเนื่อง

8) ต้องมีระบบควบคุมโรคที่อาจปนเปื้อนมากับยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคลที่เข้าออกฟาร์ม โดยต้องบันทึกข้อมูลการเข้าออกของคน สัตว์ ยานพาหนะ และอุปกรณ์อย่างเคร่งครัด

9) ต้องมีระบบเฝ้าระวังโรค เช่น อหิวาต์ไก่ นิวคาสเซิล หลอดลมอักเสบ ไข้หวัดนก และโรคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ปีก

10) ต้องมีแผนการฉีดวัคซีนและกำจัดปรสิตทั้งภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ

11) ฟาร์มต้องรักษาความสะอาดภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดการสะสมของเชื้อโรค

12) หากเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเป็นโรค ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งดำเนินมาตรการกำจัดและทำลายไก่ที่ตายอย่างมีประสิทธิภาพ ฟาร์มต้องมีระบบแยกเพื่อกำจัดและทำลายไก่ที่ตายตามระเบียบ

13) ฟาร์มต้องมีพื้นที่แยกสำหรับกักขังไก่ป่วยเพื่อรับการรักษา โดยการรักษาต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ และเป็นไปตามจรรยาบรรณวิชาชีพ กฎระเบียบของรัฐ และหลักการทางเทคนิคอย่างเคร่งครัด

- 14) ฟาร์มต้องมีกฎเกณฑ์และมาตรการด้านสุขอนามัยที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้ง่าย
- 15) ต้องแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรณีที่ผลผลิตต่ำผิดปกติ หรือสงสัยว่าไก่ติดเชื้อ
- 16) กรงเลี้ยงไก่ต้องใช้สำหรับเลี้ยงไก่เท่านั้น ห้ามนำสัตว์ชนิดอื่นเข้ามาเลี้ยงร่วม
- 17) ฟาร์มต้องประสานงานและร่วมมือกับห้องปฏิบัติการวิจัยโรคสัตว์เพื่อเฝ้าระวังและติดตามโรคไก่เป็นระยะ
- 18) หากเกิดโรคระบาดในฟาร์ม ต้องเก็บตัวอย่างส่งตรวจยังห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8.11 การรักษาโรค

- 1) การรักษาโรคต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์ประจำฟาร์ม
- 2) ฟาร์มต้องจัดเตรียมยาสัตวแพทย์ให้เพียงพอ ยาที่ใช้ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนและอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมรับประกันว่ามีประสิทธิภาพและปลอดภัย
- 3) ยาสัตวแพทย์ต้องเก็บรักษาในโกดังที่มีอุณหภูมิที่เหมาะสม
- 4) ผลิตภัณฑ์สัตวแพทย์ที่ใช้ต้องมีรายละเอียดชัดเจน เช่น ชื่อทางการค้า ระยะเวลาการใช้ วิธีใช้ และข้อควรระวังที่อาจมีผลต่อสุขภาพของไก่
- 5) การใช้ยาต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อหลีกเลี่ยงการดื้อยาและสารตกค้างในผลิตภัณฑ์ก่อนจำหน่าย
- 6) กระบอกรักษาต้องใช้อย่างเหมาะสม

8.12 การจัดการสวัสดิภาพสัตว์

- 1) ไก่ต้องได้รับการดูแลให้มีความเป็นอยู่ที่ดีตามธรรมชาติ ได้รับอาหารเพียงพอ และเติบโตรูปร่างตามมาตรฐานสายพันธุ์
- 2) การเลี้ยงไก่ในกรงต้องไม่หนาแน่นเกินกว่าข้อกำหนดทางเทคนิค
- 3) ควรดูแลไก่ที่ป่วย ได้รับบาดเจ็บ หรือพิการ และหากจำเป็นต้องกำจัดต้องดำเนินการโดยไม่ทำให้ไก่ทรมาน
- 4) ห้ามกระทำการรุนแรงต่อสัตว์ หรือจับไก่ด้วยวิธีที่อาจทำให้เกิดความเครียดหรือบาดเจ็บ
- 5) ฟาร์มที่ใช้ระบบควบคุมอัตโนมัติต้องมีระบบแจ้งเตือนกรณีไฟฟ้าดับ

8.13 การขนส่งไก่มีชีวิต

- 1) การขนส่งไก่ต้องลดความเครียดของไก่ให้มากที่สุด และป้องกันการบาดเจ็บหรือติดโรค

- 2) ยานพาหนะสำหรับขนส่งต้องออกแบบให้เหมาะสม และทำความสะอาดทั้งก่อนและหลังการขนส่ง
- 3) ต้องขนส่งไก่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม หลีกเลี่ยงอากาศร้อนจัด
- 4) หากขนส่งไก่ที่มีอายุหรือขนาดต่างกัน ควรมีที่กั้นหรือภาชนะที่เหมาะสม
- 5) ไก่ทุกตัวต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพ และมีใบรับรองสุขภาพจากสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมาย

8.14 โกดังเก็บสินค้า

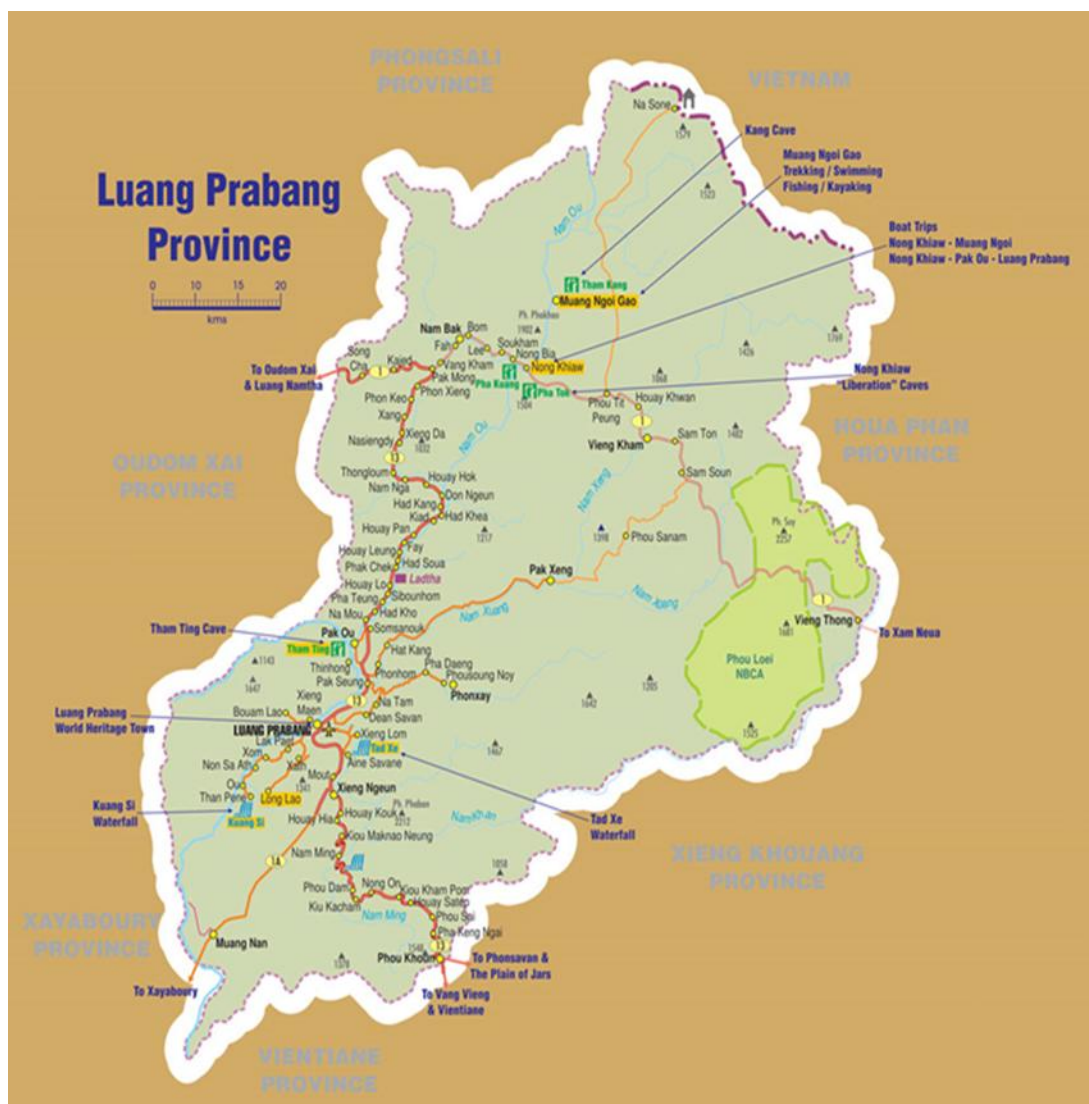
- 1) ฟาร์มต้องมีโกดังเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับมาตรฐาน
- 2) คลังสินค้าต้องรักษาความสะอาดอยู่เสมอ
- 3) คลังสินค้าต้องมีระบบระบายอากาศที่ดี และหลังคาต้องไม่มีรอยรั่วหรือเปิดรับน้ำฝน

8.15 การบันทึกข้อมูล

- 1) ต้องมีระบบบันทึกข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการจัดการฟาร์ม โดยเฉพาะข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสัตว์และคน ได้แก่
 - วันที่นำไก่เข้าและนำไก่ออก
 - จำนวนไก่
 - ประสิทธิภาพการผลิต
 - การติดเชื้อ การเสียชีวิต และสาเหตุ
 - อาหารและวัคซีนที่ใช้
 - ผลการทดสอบในห้องปฏิบัติการ
 - แหล่งกำเนิดของไก่
 - สถานที่ส่งไก่ไปจำหน่าย
 - บันทึกด้านสิ่งแวดล้อม
 - ข้อมูลเหล่านี้ต้องเก็บรักษาอย่างน้อย 2 ปีหลังจากปล่อยไก่
- 2) ฟาร์มต้องมีระบบระบุหมายเลขของพ่อแม่พันธุ์ หรือรหัสประจำตัวของไก่แต่ละฝูง โดยบันทึกข้อมูลพันธุ์ เพศ อายุ และรหัสอื่น ๆ อย่างครบถ้วน

9. ข้อมูลสภาพพื้นที่ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แขวงหลวงพระบาง (Luang Prabang Province) เป็นแขวงหนึ่งของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ เป็นเป้าหมายและจุดหมายปลายทางสำคัญด้านการท่องเที่ยว เป็นศูนย์กลางกิจกรรมการท่องเที่ยวของแขวงในภาคเหนือของสปป.ลาว โดยต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนเฉลี่ยมากกว่า 3 ล้านคนต่อปี และมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 0.1 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี พื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบด้วยภูเขาและป่าไม้ มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ซึ่งทำหน้าที่เป็นเส้นทางคมนาคมและการค้า เมืองเอกของแขวงคือเมืองหลวงพระบาง ซึ่งองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ยกย่องให้เป็นเมืองมรดกโลก โดยได้รับการขึ้นทะเบียนในปี พ.ศ. 2538 แขวงหลวงพระบางมีพรมแดนทิศเหนือติดกับแขวงพงสาลี ทิศใต้ติดกับแขวงเวียงจันทน์ ทิศตะวันออกติดกับแขวงห้วยพัน แขวงเชียงขวาง และสาธารณรัฐเวียดนาม ทิศตะวันตกติดกับแขวงอุดมไซและแขวงไซยะบุรี แขวงหลวงพระบางประกอบด้วย 12 เมือง ได้แก่ เมืองหลวงพระบาง เมืองเชียงเงิน เมืองน่าน เมืองปากอู เมืองน้ำบาก เมืองงอย เมืองปากแซง เมืองโพนไซ เมืองจอมเพชร เมืองเวียงคำ เมืองพูคูน และเมืองโพนทอง มีประชากรรวม 449,771 คน แบ่งเป็นชาย 177,551 คน และหญิง 222,528 คน มีความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 26 คนต่อตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในพื้นที่ ได้แก่ ลาวลุ่ม ลาวลือ ผู้ไท และกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ แขวงหลวงพระบางตั้งอยู่ที่เส้นรุ้ง 19 องศา 5 ลิปดาเหนือ และเส้นแวง 102 องศา 8 ลิปดาตะวันออก มีพื้นที่ทั้งหมด 16,875 ตารางกิโลเมตร (6,516 ตารางไมล์) ภูมิประเทศโดยรอบเป็นหุบเขาสูงประมาณ 1,300 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล มีแม่น้ำสำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำคาน และแม่น้ำอู สภาพภูมิอากาศของแขวงค่อนข้างอบอุ่น เนื่องจากถูกโอบล้อมด้วยหุบเขารอบด้าน ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ถูกสกัดโดยเทือกเขาหลวงพระบางที่กั้นพรมแดนไทย-ลาว ตั้งแต่จังหวัดเพชรบูรณ์ถึงจังหวัดน่านสกัดได้ ส่วนฝนจากอ่าวตังเกี๋ยถูกเทือกเขาอันนัมบริเวณพรมแดนลาว-เวียดนามกักบังอยู่เช่นกัน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดปีของหลวงพระบางจึงมีเพียง 100-150 มิลลิเมตร ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์จนถึงต้นเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุดอยู่ในเดือนเมษายน เฉลี่ย 35 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวเริ่มจากกลางเดือนตุลาคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ หนาวที่สุดจะอยู่ ปลายเดือนธันวาคม เรื่อยไปถึงต้นเดือนมกราคมอุณหภูมิต่ำสุดฤดูนี้วัดในตัวเมืองได้ 5 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 2 แผนที่แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ที่มา: Luangprabang-laos.com

แขวงหลวงพระบางได้กำหนดเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจที่มีศักยภาพและความเข้มแข็ง ส่งเสริมการผลิตเกษตรสะอาด และสนับสนุนการตั้งโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยมอบหมายให้ภาคเกษตร ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายชนิดเพื่อการบริโภคภายในแขวงและเพื่อการส่งออก การผลิตพืชผักในพื้นที่แบ่งเป็นผักปลอดสารพิษ 36.58 เฮกตาร์ และผักนอกระบบ 1.1 เฮกตาร์ โดยมีพื้นที่เพาะปลูกรวมทั้งสิ้น 33,265 เฮกตาร์ นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อผลิตเนื้อสัตว์ ปลา และไข่ รวม 12,945 ตัน คิดเป็นปริมาณเฉลี่ย 65 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ซึ่งสนับสนุนให้ภาคเกษตรกรรมมีการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 2.07 ต่อปี แขวงหลวงพระบางมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และได้กำหนดภารกิจสำคัญไว้ดังนี้ 1) เชื่อมโยงการผลิตภาคเกษตร

เข้ากับห่วงโซ่การผลิตของภาคอุตสาหกรรมแปรรูป เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศและตลาดส่งออก 2) เน้นการผลิตพืชและสัตว์ที่มีตลาดรองรับ เช่น โค กระบือ และพืชอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นที่ต้องการสูงในตลาดทั้งในและต่างประเทศ 3) ส่งเสริมการผลิตเกษตรแบบผสมผสานแทนการผลิตแบบเดี่ยว 4) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย เทคนิค วิทยาการ นวัตกรรม และพันธุ์พืชใหม่ๆ พร้อมทั้งเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากแบบกระจัดกระจายเป็นกลุ่มผลิต หรือสหกรณ์ โดยใช้เทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) 5) สร้างโอกาสให้เกษตรกร และผู้ผลิตเข้าถึงแหล่งสินเชื่อและตลาดได้ง่ายขึ้น ด้วยการพัฒนาถนนและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ 6) สร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบชลประทานที่แข็งแรงทนทานต่อภัยธรรมชาติ 7) กำหนดพื้นที่เพาะปลูก และปศุสัตว์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของท้องถิ่นและความต้องการของตลาด (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ครั้งที่ 8 ของแขวงหลวงพระบาง, 2564-2568)

แขวงหลวงพระบางเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมในภาคเหนือของ สปป.ลาว โดยมีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เติบโตอย่างรวดเร็ว และประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกปี (Sisouvang et al., 2023) ในขณะเดียวกันภาคการเกษตรและปศุสัตว์ในแขวงนี้ก็มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่ไข่ ซึ่งยังอยู่ในช่วงการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งในด้านเทคโนโลยี และการตลาด แม้ว่าจะมีโครงการต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น โครงการเลี้ยงไก่ไข่เพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน (Tabilin et al., 2025) แต่ก็ยังคงมีความท้าทาย ในการพัฒนาอาชีพนี้ให้มีความยั่งยืน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง รวมถึงแนวทางการพัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตและการตลาด จึงมีความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้เติบโตและยั่งยืน (สุวรรณิ รอวิชัย และคณะ, 2567) โดยการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้มีการประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน และวางแผนการพัฒนาอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางอาหารและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง จึงเป็นหัวใจสำคัญในการส่งเสริมการผลิตอาหารภายในประเทศ และการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงไก่ไข่และการตลาดที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการตอบสนองต่อความท้าทายที่เกิดขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสภาพภูมิอากาศ

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สังคม แสตนบุตดี (2558) พบว่า ความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.54) และเมื่อจำแนกความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.39) โดยเกษตรกรมีความต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินทุน ปัจจัยการผลิต และการจัดการและสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.64 4.65 และ 4.54 ตามลำดับ) และเกี่ยวกับแรงงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) ส่วนด้านการตลาดทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.69) โดยเกษตรกรมีความต้องการความช่วยเหลือด้านราคาไข่ไก่ การตลาดไข่ไก่ และช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.75 4.64 และ 4.70 ตามลำดับ) และพบว่า เกษตรกรประสบปัญหาและอุปสรรคด้านเงินทุน ค่าอาหาร ค่าแรงงาน รวมถึงการขยายฟาร์มที่ถูกต่อต้านจากชุมชนใกล้เคียง เนื่องจากมลพิษทางอากาศและแหล่งน้ำ

พรพรรณ ยะคำป้อ (2558) ศึกษากระบวนการผลิต การตลาด และความคุ้มค่าของการลงทุนฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่เพศผู้ในจังหวัดลำพูนและลำปาง ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรทั้งในกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระและกลุ่มรับจ้างเลี้ยงใช้เงินทุนส่วนตัวในการลงทุน และเลี้ยงไก่ไข่เพศผู้ 3-4 รุ่นต่อปี โดยใช้อาหารสำเร็จรูป ในด้านการตลาด เกษตรกรจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง พ่อค้าแม่ค้าในตลาดสด และเจ้าของเงินทุน สำหรับต้นทุนการลงทุนเริ่มแรก ฟาร์มขนาดเล็กของกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระมีต้นทุนต่ำที่สุดที่ 134,838 บาท ขณะที่ฟาร์มขนาดเล็กในกลุ่มรับจ้างเลี้ยงมีต้นทุน 197,245 บาท ฟาร์มขนาดกลางกลุ่มรับจ้างเลี้ยงมีต้นทุนเริ่มแรก 339,703 บาท ต่ำกว่าฟาร์มขนาดกลางกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระที่ 487,510 บาท และฟาร์มขนาดใหญ่ของกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระมีต้นทุน 706,756 บาท ต้นทุนการดำเนินงาน ฟาร์มขนาดใหญ่ของกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระมีต้นทุนสูงที่สุดที่ 669,129 บาทต่อรุ่น ฟาร์มขนาดกลางที่ 337,734 บาทต่อรุ่น สำหรับกลุ่มรับจ้างเลี้ยง ฟาร์มขนาดกลางมีต้นทุนสูงที่สุดที่ 21,027 บาทต่อรุ่น ฟาร์มขนาดเล็กที่ 9,641 บาทต่อรุ่น รายได้ของกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระ ฟาร์มขนาดใหญ่มีรายได้สูงที่สุดที่ 840,357 บาทต่อรุ่น ฟาร์มขนาดกลางที่ 409,315 บาทต่อรุ่น ส่วนกลุ่มรับจ้างเลี้ยง ฟาร์มขนาดกลางมีรายได้สูงที่สุดที่ 49,342 บาทต่อรุ่น ฟาร์มขนาดเล็กที่ 21,345 บาทต่อรุ่น กำไรสุทธิ ฟาร์มขนาดใหญ่ของกลุ่มผู้เลี้ยงอิสระสูงที่สุดที่ 159,962 บาทต่อรุ่น รองลงมาเป็นฟาร์มขนาดกลางที่ 57,623 บาทต่อรุ่น กลุ่มรับจ้างเลี้ยง ฟาร์มขนาดกลางมีกำไรสุทธิสูงที่สุดที่ 17,185 บาทต่อรุ่น ฟาร์มขนาดเล็กที่ 3,946 บาทต่อรุ่น

รัฐศักดิ์ ไช้แก้ว (2559) พบว่า มีปัจจัยสำคัญ 5 ด้านที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการฟาร์มไก่ไข่ ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร บุคลากรส่วนใหญ่เป็นแรงงานต่างด้าว ซึ่งมีปัญหาด้านการสื่อสาร นอกจากนี้ยังขาดทักษะความสามารถในการทำงาน 2) ปัจจัยด้านการบริหาร

จัดการ ผู้ประกอบการมีการวางแผนการหาตลาดจำหน่ายที่แน่นอน มีทุนดำเนินกิจการ และมีการจัดวางผังฟาร์มให้ถูกต้อง เช่น การเลือกพันธุ์ไก่ไข่ที่มีคุณภาพ การจัดการโรงเรือน และการจัดการภายในโรงเรือนที่ดี 3) ปัจจัยด้านการตลาด ผู้ประกอบการแบ่งการตลาดออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) การขายปลีกในพื้นที่ใกล้เคียง (2) การขายส่งไปยังตลาดกลางไข่ไก่หรือล้งไข่ และ (3) การขายแบบประกันราคา โดยรับซื้อไข่ทั้งหมดในราคาประกันตลอดทั้งปี 4) ปัจจัยด้านต้นทุน ต้นทุนการผลิตเป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกอบกิจการ ซึ่งรวมถึงต้นทุนในการสร้างโรงเรือน การซื้อพันธุ์ไก่หรือลูกไก่มาเลี้ยง และ 5) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจุบันผู้ประกอบการฟาร์มไก่ไข่หันมาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในธุรกิจฟาร์มไก่ไข่ เช่น การปรับเปลี่ยนจากโรงเรือนระบบเปิดเป็นโรงเรือนระบบปิด และการใช้ระบบปรับอากาศที่ทำงานร่วมกับการระเหยของน้ำ

อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ได้ทำการศึกษา การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า 1) เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 46.74 ปี มีรายได้จากการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 27,722.16 บาท และรายจ่ายเฉลี่ย 18,598.29 บาท 2) ด้านการผลิต เกษตรกรผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 10.34 ตัว โดยไม่ผลิตตามคำแนะนำของกรมปศุสัตว์ในเรื่องการป้องกันโรคระบาด เช่น การทำวัคซีน ซึ่งพบว่า มีเพียงร้อยละ 32.43 ของเกษตรกรที่ทำวัคซีนนิวคาสเซิล ร้อยละ 22.16 ทำวัคซีนอหิวา และร้อยละ 19.46 ทำวัคซีนฝีดาษไก่ ในด้านการตลาด ราคาจำหน่ายไก่เฉลี่ยตัวละ 23.50 บาท และไก่รุ่นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 112.50 บาท เกษตรกรร้อยละ 63.24 จำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่น แต่ไม่มีการส่งเสริมการตลาด 3) เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง โดยรู้มากในเรื่องการเตรียมโรงเรือน แต่รู้ค่อนข้างน้อยในเรื่องการป้องกันโรคระบาด ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการและต้องการข้อมูลข่าวสารจากสื่อจกักรรรม 4) ด้านการส่งเสริม เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการป้องกันโรคระบาดและต้องการการส่งเสริมเพิ่มเติมในด้านนี้ รวมถึงต้องการการส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายในด้านการตลาด 5) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาคือ วัสดุรองพื้นและอาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง และขาดอำนาจต่อรองราคากับพ่อค้า เกษตรกรยังไม่ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และเสนอให้มีการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด พร้อมกำหนดมาตรฐานสินค้า

เพ็ญนิกอน สันทะลัก และคณะ. (2566) ได้ทำการศึกษา แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัยพบว่า สภาพความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละ สปป.ลาว มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมือง การให้อาหาร และการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร ด้านการตัดสินใจในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเลี้ยงง่าย ทนทานต่อโรคระบาดของสัตว์ปีก ด้านการนำความรู้ไปใช้ในการเลี้ยง ไก่พื้นเมืองการให้อาหารและการใช้วัตถุดิบหัวอาหาร ด้านความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง หน่วยงานรัฐสนับสนุนองค์ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสาร แหล่งข้อมูล

ข่าวสารควรเป็นเจ้าหน้าที่ ปศุสัตว์เมือง แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของประชาชนเมืองสาละวัน แขวงสาละวัน สปป. ลาว เกษตรกรควรมีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง หน่วยงาน ภาครัฐควรเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม ควรมีการหาตลาดที่จะรับซื้อไก่พื้นเมือง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการตลาดกับผู้ขายลูกไก่พื้นเมืองให้มีการจำหน่ายปัจจัยการผลิตที่ราคาเหมาะสม ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการจัดการฟาร์มไก่พื้นเมือง รัฐควรสนับสนุนจัดหาแหล่งเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ และควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารด้านการเงิน ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจการเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีผลกำไรอย่างต่อเนื่อง และมีความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ

สุพัฒน์ จันวงศ์ (2566) ได้ทำการศึกษา ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ ของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดกำแพงสระปือ ประเทศกัมพูชา พบว่า สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ ส่วนใหญ่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีระบบการเลี้ยงไก่ไข่เป็นฟาร์มระบบปิด และไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานรูปแบบโรงเรือนที่ใช้เป็นโรงเรือนแบบปิดมีตาข่ายกันนกและสัตว์พาหนะนำโรค พันธุ์โรตไอส์แลนด์เรด โดยระยะไก่ไข่ที่นำมาเลี้ยงคือระยะไก่ไข่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป) ส่วนใหญ่ใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปิ้ลและถึงอาหารแบบกึ่งอัตโนมัติ มีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยงทุกรุ่น (ร้อยละ 65.0) มี การบันทึกข้อมูลรายจ่ายและรายรับทุกรุ่น (ร้อยละ 63.8) โดยให้อาหารไก่ชนิดแบบจำกัดจำนวนตามคู่มือ แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ คือ ใช้น้ำจากลำคลองหรือแม่น้ำ ซึ่งเกษตรกรร้อยละ 98.7 จะมีการเตรียมโรงเรือนโดยการทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนนำลูกไก่เข้ามาเลี้ยงใหม่ ด้านการป้องกันและการรักษาโรคพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เคยให้วัคซีนไก่ไข่ และให้วัคซีนไก่ไข่ตามโปรแกรม ส่วนใหญ่เกษตรกรให้วัคซีนพื้นฐาน เช่น วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิลมีความครอบคลุมสูง และพบว่าวัคซีนบางชนิด เช่น วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร ฟีดาซ และมาเร็กซ์ กลับไม่ได้มีการให้เลย ซึ่งเกิดจากความไม่ตระหนักถึงความสำคัญ และขาดความรู้ในการป้องกันโรคเหล่านี้ ไก่ไข่ป่วยในรอบปีในระดับปานกลาง แสดงถึงการจัดการสุขภาพที่ดีพอสมควร เกษตรกรส่วนใหญ่รักษาไก่ไข่ด้วยตนเอง แสดงถึงความจำเป็นในการส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการป้องกันและการรักษาโรคอย่างถูกวิธี ในด้านการผลิต และการตลาด พบว่าส่วนใหญ่เป็นระบบการเลี้ยงแบบนำเข้าไก่ครั้งเดียวและจำหน่ายจนหมดก่อนนำเข้ามาเลี้ยงใหม่ พร้อมกับรูปแบบการจัดจำหน่าย โดยพบว่าเกษตรกรจำหน่ายที่หน้าฟาร์มและนำไปส่งร้านค้าเป้าหมายในการเลี้ยงไก่ไข่ในอนาคต 4,001-8,000 ตัวต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าผู้รับซื้อไก่ไข่ส่งขายให้ใครต่อ เกษตรกรทราบราคาขายไก่ไข่ในท้องตลาดมาก่อน

นายปิยพัฒน์ วงศ์ศรี (2566) ศึกษาการผลิต การตลาด และความต้องการพัฒนาอาชีพการผลิตไก่เนื้อเชิงพาณิชย์ ของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดกำแพงสระปือ ประเทศกัมพูชา ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงไก่เนื้อในระบบปิด โดยมีการจดบันทึกข้อมูลการเลี้ยงไก่ทุกรุ่น ให้อาหารไก่ ชนิดแบบจำกัดจำนวนตามคู่มือ ใช้น้ำบาดาลเลี้ยงไก่เนื้อ มีการให้วัคซีนไก่เนื้อ ร้อยละ 100.0 โดยให้วัคซีนตามกำหนดเวลา และใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษา เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายไก่มี

ชีวิต โดยนำไก่เนื้อไปส่งโรงเชือดเป็นหลัก น้ำหนักไก่ที่เลี้ยงส่งตลาดมากกว่า 2 กิโลกรัมต่อตัวขึ้นไป มีระบบการเลี้ยง แบบนำเข้าไก่ครั้งเดียวและจำหน่ายจนหมดก่อนนำเข้ามาเลี้ยงใหม่พร้อมกัน (All In All Out) ส่วน ไก่เนื้อเลี้ยงไก่เนื้อจำนวน 1,001 ตัวขึ้นไป ซึ่งราคาขายไก่เนื้อเป็นไปตามราคาท้องตลาด โดยมีหน่วยงานที่เข้ามาให้บริการวิชาการและเข้าเยี่ยมติดตามพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด คือ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงสระปือ เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่เนื้ออยู่ในระดับต้องการปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.70) ซึ่งต้องการความรู้เรื่องการป้องกันรักษาและควบคุมโรคมากที่สุด และเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อมีความคิดเห็นต่อปัญหาของการผลิตไก่เนื้ออยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา (ค่าเฉลี่ย 1.48)

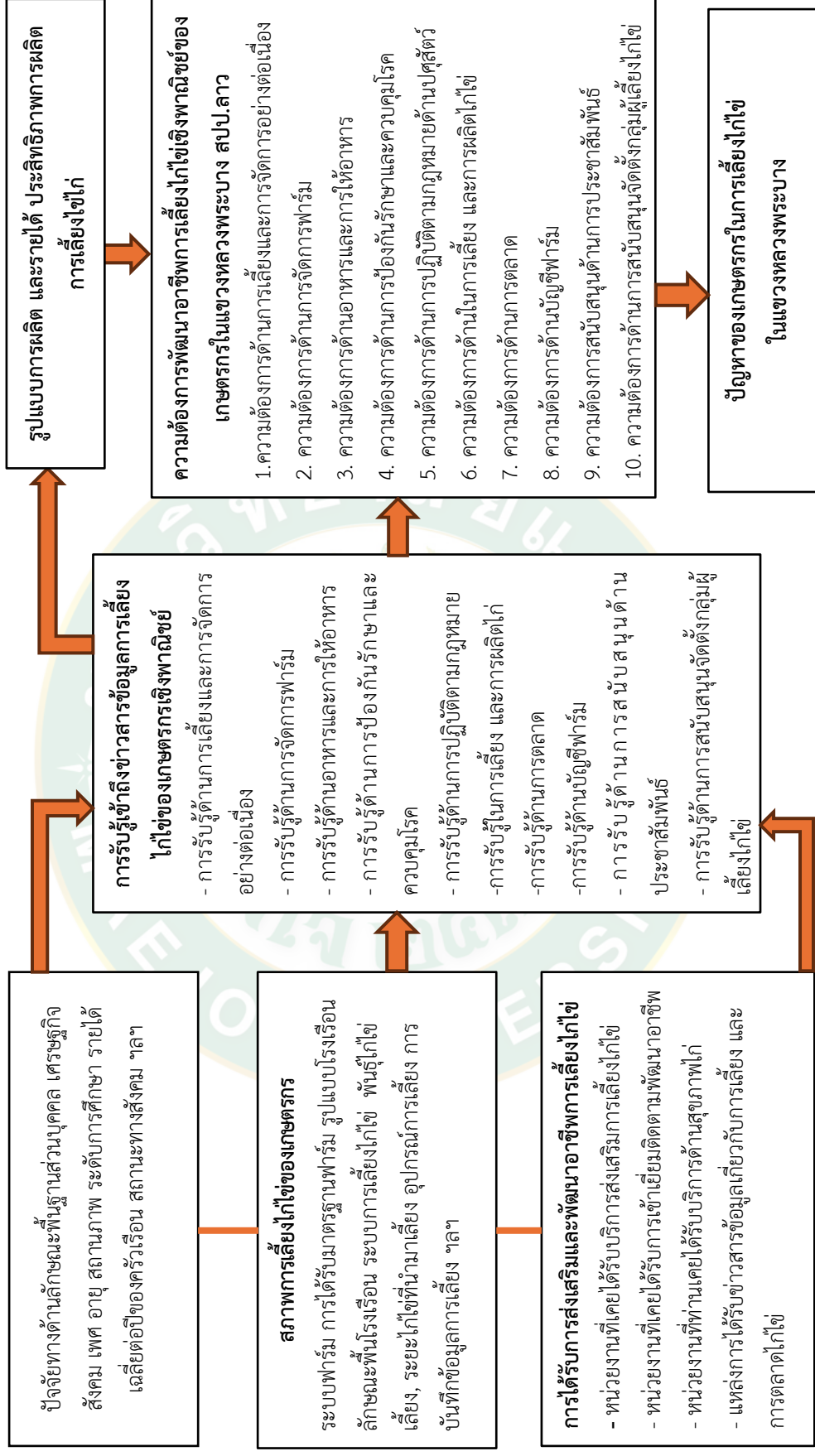
11. ภาคสรุป

แขวงหลวงพระบางเป็นพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมของภาคเหนือ สปป.ลาว โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวที่ขยายตัวรวดเร็ว และการเกษตรที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเลี้ยงไก่ไข่ถือเป็นอาชีพที่มีศักยภาพแต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านเทคโนโลยีและการตลาด การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอาชีพนี้จึงมีความสำคัญ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการผลิตและการตลาดให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ จึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพิ่มรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชน โดยต้องอาศัยการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐ เอกชน และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างยั่งยืน จากความสำคัญของการผลิตไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลสำคัญที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ และการตลาดของเกษตรกร โดยประยุกต์ใช้แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด 4P's ของ Kotler และ Keller (2012) ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์และการผลิต (Product and Production) 2) ด้านราคาและการกำหนดราคา (Price and Pricing) 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place or Distribution) และ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ในด้านการผลิต (Production) ได้ใช้แนวทางตามมาตรฐานการผลิตไข่ไก่ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และข้อมูลสถานการณ์การตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบางในปัจจุบัน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่การศึกษา ได้แก่ 1) เมืองหลวงพระบาง 2) เมืองน่าน 3) เมืองน้ำบัก 4) เมืองเชียงเงิน 5) เมืองปากอู 6) เมืองเวียงคำ และ 7) เมืองจอมเพชร โดยมุ่งเน้นการศึกษาระดับความรู้ด้านการผลิตและการตลาดของเกษตรกร เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผนส่งเสริมความรู้และพัฒนาทักษะในการผลิตไข่ไก่ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และสามารถผลิตไข่ไก่ได้เพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคในอนาคต

ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว มาใช้ในการวางแผนทางการส่งเสริมปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพาร์มไข่ไก่ และเป็นแนวทางการส่งเสริมการตลาดไข่เชิงพาณิชย์สำหรับเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว ให้ดียิ่งขึ้น จึงเป็นที่มาของกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ (ภาพที่ 3)

12. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เจริญพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีรายละเอียด ดำเนินการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา คือ 7 เมืองที่มีฟาร์มไก่ไข่ ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งประกอบด้วย 1) เมืองหลวงพระบาง 2) เมืองน่าน 3) เมืองน้ำบัก 4) เมืองเชียงเงิน 5) เมืองปากอู 6) เมืองเวียงคำ และ 7) เมืองจอมเพชร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ใช้ประชากรในการศึกษา คือ เกษตรกรเจ้าของฟาร์มผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์จำนวนทั้งหมด 30 ราย (100% ของจำนวนฟาร์ม) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-Ended Questions) และแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) สร้างเครื่องมือวิจัยโดยปรับปรุง จาก สุพัฒน์ จันวงศ์ (2566) และนายปิยพัฒน์ วงศ์ศรี (2566) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 8 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไก่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 3 การป้องกัน และการรักษาโรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 4 การผลิต และการตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 5 การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 6 ระดับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 7 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 8 ปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

2. การพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมเพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวความคิดการวิจัย และกำหนดโครงสร้าง เนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นพิจารณารูปแบบเครื่องมือที่เหมาะสม แล้วจัดสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษา ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหา

2.2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ และกรอบโครงสร้างเนื้อหา

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาพร้อมทั้งแก้ไข และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) จากเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา หนังสือ บทความวิชาการ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ รวมถึงข้อมูลที่ค้นคว้าผ่านระบบออนไลน์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งมี รายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ การป้องกัน การรักษาโรค การผลิต และการตลาด การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ โดยจะใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในการแปลความหมาย ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2 การวัดระดับการรับรู้ และ ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ และการวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในการตอบคำถามจะต้องเลือกตามระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

จากนั้น ผู้วิจัยได้คำนวณระดับของค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายการรับรู้ และ ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ และการวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว โดยนำคะแนนที่ได้ไปแปลผลเป็นค่าเฉลี่ย เพื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีความกว้างของชั้น ดังนี้

ค่าคะแนน 5	ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	การรับรู้/ความต้องการ มากที่สุด
ค่าคะแนน 4	ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	การรับรู้/ความต้องการ มาก
ค่าคะแนน 3	ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	การรับรู้/ความต้องการ ปานกลาง
ค่าคะแนน 2	ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	การรับรู้/ความต้องการ น้อย
ค่าคะแนน 1	ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	การรับรู้/ความต้องการ น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการในการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในการวิจัย มีดังต่อไปนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์จะใช้การทดสอบค่าสถิติ Paired samples t-test โดยการใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน และการทดสอบสมมติฐานใช้ความเชื่อมั่น 95% โดยจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) เมื่อค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าน้อยกว่า 0.05

สมมติฐานในการวิจัย 1 การรับรู้ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ที่แตกต่างกัน

H_0 การรับรู้ในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

H_1 การรับรู้ในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน มีผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแต่ละด้านที่แตกต่างกัน

H_0 แทน สมมติฐานหลัก (Null hypothesis)

H_1 แทน สมมติฐานรอง (Alternative hypothesis)

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

t แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t-distribution

df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

Sig. ระดับนัยสำคัญทางสถิติจากการทดสอบ

* แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จากนั้นนำมาตรวจแบบ (Rating Scale) มีค่าความคิดเห็น จำนวน 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนน 5	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
ค่าคะแนน 4	หมายถึง	ระดับมาก
ค่าคะแนน 3	หมายถึง	ระดับปานกลาง

ค่าคะแนน 2	หมายถึง	ระดับน้อย
ค่าคะแนน 1	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

จากนั้นผู้วิจัยได้คำนวณระดับของค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว โดยนำคะแนนที่ได้ไปแปลผลเป็นค่าเฉลี่ย เพื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีความกว้างของขั้น ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง	ปัญหามากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง	ปัญหามาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง	ปัญหาปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง	ปัญหาน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง	ปัญหาน้อยที่สุด

ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งหมด 12 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2567 จนถึง เดือน มีนาคม ปี พ.ศ. 2568

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชียงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบของตารางข้อมูล ประกอบคำบรรยายซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 2 การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 1 สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

เพศ ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 ส่วนเพศหญิง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 แสดงให้เห็นว่าเพศชายมีมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากบทบาททางสังคมและวัฒนธรรม ผู้ชายถูกคาดหวังให้ทำงานที่ต้องใช้แรงงานหนัก มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ และผู้ชายจะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชนในการเลี้ยงไก่ไข่ มากกว่าเพศหญิง (ตารางที่ 3)

อายุ เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 80.0 มากที่สุด รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 16.7 และมีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 3.3 จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยกลางคน เนื่องจากว่าคนหนุ่มสาวมักย้ายไปทำงานในเมืองหรืออุตสาหกรรมอื่นๆ ทำให้เกษตรกรที่ยังคงทำงานอยู่มีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น ซึ่งเป็นวัยที่สังคมประสพการณ์มาก มีความรู้ความสามารถในเรื่องการเกษตรพอสมควร ดังนั้นจึงมีโอกาสนำประสพการณ์

ความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจรับเทคโนโลยีมากขึ้น และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย และมีประสบการณ์น้อยกว่า (ตารางที่ 3)

ระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 17 คน คิดเป็น ร้อยละ 56.7 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 10.0 และระดับวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.3 ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือต่ำกว่า เนื่องจากระบบการศึกษาใน สปป.ลาว ยังคงมีข้อจำกัดในบางพื้นที่ อีกทั้งครอบครัวเกษตรกรหลายครอบครัวมีความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ต้องการให้ลูกหลานช่วยงานในฟาร์มหรือทำงานเพื่อหารายได้เสริม จึงทำให้การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเป็นไปได้ยาก (ตารางที่ 3)

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนอยู่ในช่วง 200,001–250,000 บาทต่อปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา ได้แก่ รายได้เฉลี่ย 150,001–200,000 บาทต่อปี และ 50,001–100,000 บาทต่อปี โดยมีจำนวนอย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 เท่ากัน ส่วนกลุ่มที่มีรายได้เฉลี่ย 100,001–150,000 บาทต่อปี และไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี มีจำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 3)

เกษตรกรไม่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ (เป็นประชาชนทั่วไป) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ซึ่งหมายความว่า เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีตำแหน่งทางสังคม เนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการทำงานและดูแลครอบครัว มากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่ต้องการตำแหน่งทางการ (ตารางที่ 3)

สถานะการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่าเกษตรกรไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน 30 คน คิดเป็น ร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 3)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 4-6 คน จำนวน 14 คน ร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ จำนวนสมาชิก 1-3 คน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และมากกว่า 6 คน มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 (ตารางที่ 3)

จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ฟาร์มที่ใช้แรงงานจำนวน 2 คน มีจำนวน 14 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาคือฟาร์มที่ใช้แรงงานจำนวน 4 คน มีจำนวน 11 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 36.7 และฟาร์มที่ใช้แรงงานจำนวน 3 คน มีจำนวน 5 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 16.7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจำนวนแรงงานที่ใช้มีความแตกต่างกันไปตามขนาดและความต้องการของฟาร์ม (ตารางที่ 3)

บุคคลที่เลี้ยงไก่ไข่ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของฟาร์มจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาคือจ้างแรงงาน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 สามเณร/ภรรยา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 บุตรชาย/บุตรสาว จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 สาเหตุสำคัญที่เจ้าของฟาร์มมีบทบาทหลักใน

การเลี้ยงไก่เนื่องจากพวกเขามีความรับผิดชอบและความสนใจในการดูแลฟาร์มของตนเองอย่างเต็มที่ (ตารางที่ 3)

เกษตรกรประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่เป็นอาชีพหลัก ในขณะที่อาชีพรองที่เกษตรกรทำควบคู่ไปด้วย ได้แก่ เลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 เกษตรผสมผสาน จำนวน 10 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.3 ค้าขาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ทำสวน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 เลี้ยงสัตว์บก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ทำนา จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.7 และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 3)

พื้นที่ที่ใช้ทางการเกษตร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ใช้ทางการเกษตรขนาด 6-10 ไร่ จำนวน 19 ฟาร์ม คิดเป็น ร้อยละ 63.3 รองลงมาคือพื้นที่ขนาด 1-5 ไร่ จำนวน 4 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 13.3 พื้นที่ขนาด 16 ไร่ขึ้นไป จำนวน 4 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 13.3 และพื้นที่ขนาด 11-15 ไร่ จำนวน 3 ฟาร์ม คิดเป็น ร้อยละ 10.0 (ตารางที่ 3)

พื้นที่ที่ใช้เลี้ยงไก่ พบว่าเกษตรกรทั้งหมดใช้ที่ดินส่วนตัวในการเลี้ยงไก่ จำนวน 30 คน คิดเป็น ร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 3)

จำนวนไก่ที่เลี้ยง ณ ปัจจุบันส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรเลี้ยง 1,001 ตัวขึ้นไป จำนวน 27 ฟาร์มคิดเป็นร้อยละ 90.0 เลี้ยง 801 – 1,000 ตัว จำนวน 2 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 6.7 เลี้ยง 401 – 600 ตัวจำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 เนื่องจากการเลี้ยงไก่ในปริมาณมากสามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและต่อเนื่อง (ตารางที่ 3)

จำนวนไก่ที่สามารถเลี้ยงได้สูงสุดในฟาร์ม/โรงเรือน พบว่า มีจำนวน 1,001 ตัวขึ้นไป จำนวน 27 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 90.0 จำนวน 801 – 1,000 ตัว จำนวน 2 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 6.7 และ จำนวน 401 – 600 ตัว จำนวน 1 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 3.3 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการจัดการฟาร์มไก่ตามขนาดและความสามารถของเกษตรกร (ตารางที่ 3)

สาเหตุสำคัญที่สุดที่เกษตรกรตัดสินใจเลี้ยงไก่ คือ เนื่องจากรายได้ดี จำนวน 16 คน ร้อยละ 53.3 รองลงมาคือได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานราชการ จำนวน 13 คน ร้อยละ 43.3 และเป็นธุรกิจของครอบครัว จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลี้ยงไก่เนื่องจากรายได้ดี (ตารางที่ 3)

การได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่ พบว่า เกษตรกรได้รับความรู้โดย มีผู้แนะนำจำนวน 21 คน ร้อยละ 70.0 รองลงมาคือรับรู้จากครอบครัว จำนวน 17 คน ร้อยละ 56.7 เรียนรู้ด้วยตนเอง จำนวน 17 คน ร้อยละ 56.7 หน่วยงานราชการแนะนำ จำนวน 15 คน ร้อยละ 50.0 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้และประสบการณ์มักถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นภายในครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความรู้พื้นฐานและทักษะที่จำเป็นตั้งแต่ยังเด็ก และครอบครัวก็เป็นแหล่งที่ใกล้ชิดสามารถให้การสนับสนุนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการให้คำแนะนำหรือการช่วยเหลือในด้านต่างๆ (ตารางที่ 3)

เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ 3-5 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.7 รองลงมามากกว่า 9 ปีขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 40.0 ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่ 6-8 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 13.3 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่มาหลายปี เนื่องจากไก่ไข่เป็นแหล่งโปรตีนที่มีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด ทำให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้อย่างมั่นคง (ตารางที่ 3)

แหล่งเงินทุนที่ใช้ประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้เงินของตนเอง (ร้อยละ 83.3 และกู้ยืมบางส่วน ร้อยละ 16.7 โดยทั้งหมดกู้ยืมเงินจากธนาคาร ร้อยละ 100.0 ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บางส่วนมีภาระหนี้สิน ร้อยละ 16.7 ซึ่งส่วนใหญ่จะมีภาระหนี้สินจากการกู้ยืมเงินในช่วงตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี ร้อยละ 6.7 รองลงมาอยู่ในช่วงตั้งแต่ 150,001-200,000 บาท/ปี ร้อยละ 10.0 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

(N=30)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	26	86.7
	หญิง	4	13.3
อายุ	อายุเกิน 20 ปี	-	-
	อายุระหว่าง 21-30 ปี	1	3.3
	อายุระหว่าง 31-40 ปี	5	16.7
	อายุระหว่าง 41-50 ปี	24	80.0
	อายุระหว่าง 51-60 ปี	-	-
	อายุ 61 ปีขึ้นไป	-	-
ระดับการศึกษา			
ประถมศึกษา		3	10.0
มัธยมศึกษาตอนต้น		9	30.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย		17	56.7

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(N=30)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	1	3.3
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป	-	-
รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี	1	3.3
ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท/ปี	2	6.7
ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี	1	3.3
ตั้งแต่ 150,001-200,000 บาท/ปี	2	6.7
ตั้งแต่ 200,001-250,000 บาท/ปี	24	80.0
มากกว่า 250,001 บาทขึ้นไป/ปี	-	-
ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม (เป็นประชาชนทั่วไป)	30	100.0
ปศุ บ้าน/ปศุ บ้าน	-	-
อาสาสมัครปศุสัตว์	-	-
ชาวหมู่บ้าน	-	-
อาสาสมัครสาธารณสุข	-	-
สหพันธ์สตรีหมู่บ้าน	-	-
ผู้นำชุมชน	-	-
สถานะการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	30	100.0
เป็นสมาชิกกลุ่ม	-	-
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
จำนวน 1-3 คน	11	36.7
จำนวน 4-6 คน	14	46.7
มากกว่า 6 คน	5	16.7
จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่		
จำนวน 2 คน	14	46.7
จำนวน 3 คน	5	16.7

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(N=30)		
ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
จำนวน 4 คน	11	36.7
จำนวน 5 คน	-	-
บุคคลที่เลี้ยงไก่ไข่		
เจ้าของฟาร์ม	16	53.3
บุตรชาย/บุตรสาว	2	6.7
บิดา/มารดา	-	-
สามี/ภรรยา	2	6.7
บุตรเขย/บุตรสะใภ้	-	-
จ้างแรงงาน	10	33.3
การประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่		
เป็นอาชีพหลัก ส่วนอาชีพรอง คือ(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทำนา	2	6.7
ทำไร่	-	-
ทำสวน	4	13.3
เลี้ยงสัตว์บก	3	10.0
สัตว์น้ำ	25	83.3
เกษตรผสมผสาน	10	33.3
ค้าขาย	9	30.0
อื่นๆ	1	3.3
พื้นที่ที่ใช้ทางการเกษตร		
จำนวนน้อยกว่า 1 ไร่	-	-
จำนวน 1-5 ไร่	4	13.3
จำนวน 6-10 ไร่	19	63.3
จำนวน 11-15 ไร่	3	10.0
จำนวน 16 ไร่ขึ้นไป	4	13.3
พื้นที่ที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่		
ที่ดินส่วนตัว	30	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(N=30)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ที่ดินเช่า	-	-
จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยง ณ ปัจจุบัน		
พักโรงเรือน	-	-
จำนวน 401 – 600 ตัว	1	3.3
จำนวน 601 – 800 ตัว	-	-
จำนวน 801 – 1,000 ตัว	2	6.7
จำนวน 1,001 ตัวขึ้นไป	27	90.0
จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงได้สูงสุดทั้งฟาร์ม/โรงเรือน		
ไม่เกิน 400 ตัว	-	-
จำนวน 401 – 600 ตัว	1	3.3
จำนวน 601 – 800 ตัว	-	-
จำนวน 801 – 1,000 ตัว	2	6.7
ตั้งแต่ 1,001 ตัวขึ้นไป	27	90.0
สาเหตุสำคัญที่สุดที่ตัดสินใจเลี้ยงไก่ไข่		
รายได้ดี	16	53.3
มีผู้ชักชวน	-	-
เป็นธุรกิจของครอบครัว	1	3.3
หน่วยงานราชการแนะนำ	13	43.3
ท่านได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่จากไหน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
มีผู้แนะนำ	21	70.0
ครอบครัว	17	56.7
หน่วยงานราชการแนะนำ	15	50.0
เรียนรู้ด้วยตนเอง	17	56.7
อื่น ๆ ระบุ	-	-
ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่		
น้อยกว่า 1 ปี	-	-
1-2 ปี	-	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(N=30)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม	จำนวน	ร้อยละ
3-5 ปี	14	46.7
6-8 ปี	4	13.3
มากกว่า 9 ปีขึ้นไป	12	40.0
แหล่งเงินทุนที่ใช้ประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่		
ของตนเอง	25	83.3
ญาติ	-	-
หุ้นส่วน/เพื่อน	-	-
กู้ยืมเงิน	-	-
ของตนเองและกู้ยืมบางส่วน	5	16.7
กรณีท่านกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ไข่		
แหล่งเงินกู้ยืมมาจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ธนาคาร	30	100.0
สถาบันไมโครไฟแนนซ์	-	-
กลุ่มออมทรัพย์	-	-
กองทุนหมู่บ้าน	-	-
ธนาคารเฉพาะกิจ	-	-
เพื่อนบ้าน	-	-
นายทุน	-	-
ท่านมีภาระหนี้สินในปัจจุบันหรือไม่		
ไม่มี	25	83.3
มี	5	16.7
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี	-	-
ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท/ปี	-	-
ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี	2	6.7
ตั้งแต่ 150,001-200,000 บาท/ปี	3	10.0
ตั้งแต่ 200,001-250,000 บาท/ปี	-	-
มากกว่า 250,001 บาทขึ้นไป/ปี	-	-

2. สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

ระบบฟาร์ม พบว่า ฟาร์มทั้งหมดเป็นระบบเปิด จำนวน 30 ฟาร์ม ร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 4)

การได้รับมาตรฐานฟาร์ม พบว่า ฟาร์มจำนวน 16 แห่ง ร้อยละ 53.3 อยู่ระหว่างการยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม และฟาร์มจำนวน 14 แห่ง ร้อยละ 46.7 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน (ตารางที่ 4)

รูปแบบโรงเรือน พบว่า การเลี้ยงไก่ไข่ทั้งหมดเป็นโรงเรือนแบบเปิดที่มีตาข่ายป้องกันนกและสัตว์พาหนะนำโรค จำนวน 30 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยระบบการเลี้ยงไก่ไข่ทั้งหมดเป็นระบบกรงตับ (ตารางที่ 4)

ลักษณะพื้นโรงเรือน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นไม้ จำนวน 20 ฟาร์ม ร้อยละ 66.7 รองลงมาคือพื้นซีเมนต์ จำนวน 10 ฟาร์ม ร้อยละ 33.3 (ตารางที่ 4)

ระบบการเลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ฟาร์มทั้งหมดเป็นระบบกรงตับ จำนวน 30 ฟาร์ม ร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 4)

พันธุ์ไก่ไข่ที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์โรดไอส์แลนด์เรด หรือโกโรด จำนวน 20 ฟาร์ม ร้อยละ 66.7 รองลงมาคือพันธุ์เล็กฮอร์นขาวหงอนจักร จำนวน 8 ฟาร์ม ร้อยละ 26.6 พันธุ์ไฮบริด จำนวน 5 ฟาร์ม ร้อยละ 16.7 และพันธุ์อื่น ๆ จำนวน 5 ฟาร์ม ร้อยละ 16.7 เนื่องจากพันธุ์เหล่านี้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศได้ดี และมีความสามารถในการผลิตไข่สูง (ตารางที่ 4)

ระยะไก่ไข่ที่เกษตรกรนำมาเลี้ยง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นไก่รุ่นอายุ 6-18 สัปดาห์ จำนวน 25 ฟาร์ม ร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ อายุไก่ไข่อายุ 18 สัปดาห์ขึ้นไป จำนวน 5 ฟาร์ม ร้อยละ 16.7 เนื่องจากไก่ในช่วงอายุนี้นี้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี และเริ่มมีการวางไข่แล้ว (ตารางที่ 4)

อุปกรณ์การเลี้ยง พบว่า เกษตรกรใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปเปิ้ลร่วมกับรางให้อาหารแบบร่องทั้งหมด 30 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 4)

การบันทึกข้อมูลการเลี้ยง พบว่า ฟาร์มจำนวน 24 แห่ง ร้อยละ 80.0 มีการจดบันทึกข้อมูลการเลี้ยงในทุกรุ่น รองลงมาคือฟาร์มจำนวน 4 แห่ง ร้อยละ 13.3 ไม่มีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยง และฟาร์มจำนวน 2 แห่ง ร้อยละ 6.7 มีการบันทึกข้อมูลเฉพาะบางรุ่น (ตารางที่ 4)

การบันทึกรายจ่ายและรายรับในการเลี้ยงไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่บันทึกข้อมูลรายจ่ายและรายรับทุกรุ่น จำนวน 25 ฟาร์ม ร้อยละ 83.3 รองลงมาคือ ไม่ได้บันทึกข้อมูลรายจ่ายและรายรับ จำนวน 3 ฟาร์ม ร้อยละ 10.0 และบันทึกข้อมูลรายจ่ายและรายรับเฉพาะบางรุ่น จำนวน 2 ฟาร์ม ร้อยละ 6.7 (ตารางที่ 4)

อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ฟาร์มส่วนใหญ่ใช้อาหารสำเร็จรูปตามระยะการเจริญเติบโตของไก่ จำนวน 24 ฟาร์ม ร้อยละ 80.0 และฟาร์มที่ผสมอาหารเองเพื่อใช้เลี้ยงไก่ไข่ มีจำนวน 6 ฟาร์ม ร้อยละ 20.0 (ตารางที่ 4)

วิธีการให้อาหารไก่ไข่ พบว่า ฟาร์มจำนวน 15 ฟาร์ม ร้อยละ 50.0 ให้อาหารแบบจำกัดปริมาณตามคู่มือการเลี้ยง และอีก 15 ฟาร์ม ร้อยละ 50.0 ให้อาหารแบบไม่จำกัดปริมาณ โดยให้ไก่กินได้เต็มที่ (ตารางที่ 4)

แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้น้ำบาดาล จำนวน 23 ฟาร์ม ร้อยละ 76.7 รองลงมาคือใช้น้ำบ่อ จำนวน 4 ฟาร์ม ร้อยละ 13.3 ใช้น้ำจากลำคลองหรือแม่น้ำ จำนวน 2 ฟาร์ม ร้อยละ 6.7 และใช้น้ำประปา จำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 4)

การเตรียมโรงเรือน โดยส่วนใหญ่เกษตรกรทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนนำลูกไก่เข้ามาเลี้ยงใหม่จำนวน 29 ฟาร์ม ร้อยละ 96.7 และทำความสะอาด และพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์เป็นบางครั้งจำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรใน แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

			(N=30)
ระบบฟาร์ม/โรงเรือน		จำนวน	ร้อยละ
ระบบฟาร์ม/โรงเรือน			
ฟาร์มระบบเปิด (ไม่มีรั้วและระบบป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม/โรงเรือน)	ฟาร์มระบบเปิด (ไม่มีรั้วและระบบป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม/โรงเรือน)	30	100.0
	ฟาร์มระบบปิด (มีรั้วและระบบป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม/โรงเรือน)	-	-
การได้รับมาตรฐานฟาร์ม/โรงเรือน			
ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน		14	46.7
กำลังยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม		16	53.3
ได้รับการรับรองมาตรฐาน		-	-
รูปแบบโรงเรือน			
โรงเรือนแบบเปิด ไม่มีตาข่ายกันนกและสัตว์พาหนะนำโรค		-	-
โรงเรือนแบบปิด มีตาข่ายกันนกและสัตว์พาหนะนำโรค		30	100.0
โรงเรือนแบบปิดมีระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้น (Evaporative Cooling System)		-	-

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(N=30)

ระบบฟาร์ม/โรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะพื้นโรงเรียน		
พื้นดิน	-	-
พื้นสแลท	-	-
ยกพื้นด้วยระแนง ลวดตาข่าย	-	-
ระบบฟาร์ม/โรงเรียน		
พื้นซีเมนต์	10	33.3
พื้นไม้	20	66.7
ระบบการเลี้ยงไก่ไข่		
ระบบกรงตับ	30	100.0
ระบบขังคอก	-	-
ระบบอินทรีย์	-	-
ระบบปล่อยอิสระ	-	-
พันธุ์ไก่ไข่เลี้ยง		
พันธุ์เล็กฮอร์นขาวหงอนจักร	8	26.6
พันธุ์โรดไอส์แลนด์เรด หรือ ไก่โรด	20	66.7
พันธุ์บาร์พลัมหรือค หรือ ไก่บาร์	-	-
พันธุ์ลูกผสม	-	-
พันธุ์ไฮ-บริด	5	16.7
พันธุ์อื่นๆ ระบุ.....	5	16.7
ระยะไก่ไข่นำมาเลี้ยง		
ระยะไก่อีก (0-6 สัปดาห์)	-	-
ระยะไกรุ่น (6-18 สัปดาห์)	25	83.3
ระยะไก่ไข่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป)	5	16.7
อุปกรณ์การเลี้ยง		
ใช้อุปกรณ์มาตรฐาน (กระตักน้ำและถังอาหารแบบแขวน)	-	-
ใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปี้และถังอาหารแบบแขวน	-	-
ใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปี้ร่วมกับรางให้อาหารแบบร่อง	30	100.0

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(N=30)

ระบบฟาร์ม/โรงเรือน	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ระบบกินน้ำแบบนิปเปิ้ลและถังอาหารแบบกึ่งอัตโนมัติ	-	-
การบันทึกข้อมูลการเลี้ยง (จำนวนอาหาร จำนวนไก่ตาย และการให้วัคซีน เป็นต้น)		
ไม่มีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยง	4	13.3
มีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยงบางรุ่น	2	6.7
มีการจดบันทึกข้อมูลการเลี้ยงทุกรุ่น	24	80.0
การบันทึกการจ่ายและรายรับในการเลี้ยงไก่ไข่		
ไม่มีการบันทึกข้อมูลการจ่ายและรายรับ	3	10.0
มีการบันทึกข้อมูลการจ่ายและรายรับบางรุ่น	2	6.7
มีการบันทึกข้อมูลการจ่ายและรายรับทุกรุ่น	25	83.3
อาหารที่ให้ไก่ไข่		
ใช้อาหารไก่ไข่เลี้ยงไก่ ตามระยะไข่	24	80.0
ใช้อาหารไก่ไข่ระยะใดระยะหนึ่งเลี้ยงไก่เพียงเบอร์เดียว	-	-
ผสมอาหารเองเพื่อใช้เลี้ยงไก่ไข่	6	20.0
ใช้อาหารไก่ชนิดอื่นในการเลี้ยงไก่ไข่ระยะบ่ม	-	-
วิธีการให้อาหารไก่ไข่		
ให้อาหารไก่ชนิดแบบจำกัดจำนวนตามคู่มือ	15	50.0
ให้อาหารไก่แบบกินเต็มที่ไม่จำกัดจำนวน	15	50.0
แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่		
ใช้น้ำประปา	1	3.3
ใช้น้ำบาดาล	23	76.7
ใช้น้ำบ่อ	4	13.3
ใช้น้ำจากลำคลองหรือแม่น้ำ	2	6.7
การเตรียมโรงเรือน		
ไม่เคยทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนก่อนนำไก่เข้ามาเลี้ยงใหม่	-	-

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(N=30)		
ระบบฟาร์ม/โรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรียนและอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนนำลูกไก่เข้ามาเลี้ยงใหม่	29	96.7
ทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรียนและอุปกรณ์เป็นบางครั้ง	1	3.3

3. การป้องกัน และการรักษาโรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ด้านการป้องกันและการรักษาโรค พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ทุกฟาร์มให้วัคซีนไก่ไข่ จำนวน 100 ฟาร์ม ร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 5)

การให้วัคซีนไก่ไข่ตามโปรแกรม พบว่า จำนวน 26 ฟาร์ม ร้อยละ 86.7 ให้วัคซีนวัคซีนบางชนิด และจำนวน 4 ฟาร์ม ร้อยละ 13.3 ให้วัคซีนตามโปรแกรมครบถ้วน (ตารางที่ 5)

การให้วัคซีนไก่ไข่ตามกำหนดเวลา พบว่า ฟาร์มส่วนใหญ่ให้วัคซีนเร็วกว่ากำหนด จำนวน 27 ฟาร์ม ร้อยละ 90.0 และให้วัคซีนช้ากว่ากำหนด จำนวน 3 ฟาร์ม ร้อยละ 10.0 (ตารางที่ 5)

ชนิดวัคซีนที่เกษตรกรให้ไก่ไข่ในแต่ละรุ่น พบว่า เกษตรกรให้วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิลมากที่สุด จำนวน 27 ฟาร์ม ร้อยละ 90.0 รองลงมาคือวัคซีนป้องกันโรคคอหิพอกไก่ จำนวน 25 ฟาร์ม ร้อยละ 83.3 และวัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบติดต่อ จำนวน 13 ฟาร์ม ร้อยละ 43.3 (ตารางที่ 5)

วัคซีนที่ให้เป็นบางครั้ง ไม่ได้ให้เป็นประจำ พบว่า มีวัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบติดต่อ จำนวน 30 ฟาร์ม ร้อยละ 100.0 และวัคซีนป้องกันโรคคอหิพอกไก่ จำนวน 3 ฟาร์ม ร้อยละ 30.0 (ตารางที่ 5)

วัคซีนที่ไม่เคยให้ไก่ไข่เลย ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโรจำนวน 30 ฟาร์ม ร้อยละ 100.0 วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษจำนวน 30 ฟาร์ม ร้อยละ 100.0 และให้วัคซีนป้องกันโรคมาเร็กซ์จำนวน 30 ฟาร์ม ร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 5)

การป่วยของไก่ไข่ในรอบปี พบว่า ฟาร์มที่เลี้ยงไก่ไข่ทั้งหมดจำนวน 30 ฟาร์ม เคยประสบปัญหาไก่ไข่เคยป่วย คิดเป็นร้อยละ 100.0 (ตารางที่ 5)

สาเหตุการตายของไก่ในรอบปีโดย พบว่า ไก่ตายปกติจำนวน 15 ฟาร์ม ร้อยละ 50.0 และไก่ตายจากภัยธรรมชาติจำนวน 15 ฟาร์ม ร้อยละ 50.0 ตายจากสาเหตุอื่น ๆ จำนวน 10 ฟาร์ม ร้อยละ 33.3 และป่วยตายด้วยโรคระบาดจำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 5)

การใช้ยาปฏิชีวนะ หรือยาสมุนไพร พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษา จำนวน 29 ฟาร์ม (ร้อยละ 96.7) และใช้ยาสมุนไพรในการรักษาจำนวน 1 ฟาร์ม (ร้อยละ 3.3) (ตารางที่ 5)

การกักจัดพยาธิภายใน เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่กักจัดโดยใช้ยาเคมีจำนวน 16 ฟาร์ม ร้อยละ 53.3 ไม่เคยกักจัดจำนวน 11 ฟาร์ม ร้อยละ 36.7 ใช้ทั้งยาเคมีและสมุนไพรจำนวน 2 ฟาร์ม ร้อยละ 6.7 และกักจัดโดยใช้ยาสมุนไพรจำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 5)

บุคคลที่ทำการรักษาไก่ไข่เมื่อเจ็บป่วย พบว่า ฟาร์มส่วนใหญ่จำนวน 20 ฟาร์ม ร้อยละ 66.7 เกษตรกรผู้เลี้ยงทำการรักษาเอง รองลงมาคือให้บุคคลอื่นรักษา จำนวน 6 ฟาร์ม ร้อยละ 20.0 และให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์รักษา จำนวน 4 ฟาร์ม ร้อยละ 13.3 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การป้องกันและการรักษาโรคไข่ไก่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ใน แขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

(N=30)		
การป้องกันและการรักษาโรค	จำนวน	ร้อยละ
การให้วัคซีน		
ไม่เคยให้วัคซีนไก่ไข่	-	-
เคยให้วัคซีนไก่ไข่	30	100.0
การให้วัคซีนไก่ไข่ตามโปรแกรม		
ให้วัคซีนครบทุกชนิด	4	13.3
วัคซีนบางชนิด	26	86.7
การให้วัคซีนไก่ไข่ตามกำหนดเวลา		
ให้วัคซีนช้ากว่ากำหนด	3	10.0
ให้วัคซีนเร็วกว่ากำหนด	27	90.0
ชนิดวัคซีนที่ให้ไก่ไข่ในการเลี้ยงทุกรุ่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล	27	90.0
วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร	-	-
วัคซีนป้องกันโรคคอหิวด์ไก่	25	83.3
วัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบติดต่อ	13	43.3
วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษ	-	-
วัคซีนป้องกันโรคมาเร็กซ์	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

		(N=30)
การป้องกัน และการรักษาโรค		จำนวน
วัคซีนที่ให้เป็นบางครั้ง ไม่ได้ให้เป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล	-	-
วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร	-	-
วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ	3	10.0
วัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมัน	30	100.0
วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่	-	-
วัคซีนป้องกันโรคมาลาเรีย	-	-
วัคซีนที่ไม่เคยให้เลย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล	-	-
วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร	30	100.0
วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ	-	-
วัคซีนป้องกันโรคหัดเยอรมัน	-	-
วัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่	30	100.0
วัคซีนป้องกันโรคมาลาเรีย	30	100.0
การป่วยของไก่ในรอบปี		
ไม่เคยป่วย	-	-
เคยป่วย	30	100.0
สาเหตุการตายของไก่ในรอบปี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ตายปกติ	15	50.0
ป่วยตายด้วยโรคระบาด	1	3.3
ตายจากภัยธรรมชาติ	15	50.0
ตายจากสาเหตุอื่น ๆ ระบุ	10	33.3
การใช้ยาปฏิชีวนะ หรือยาสมุนไพร		
ไม่เคยรักษา (คัดทิ้งหรือทำลาย)	-	-
ใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษา	29	96.7
ใช้ยาสมุนไพรในการรักษา	1	3.3
ใช้ทั้งยาปฏิชีวนะและยาสมุนไพรในการรักษา	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

		(N=30)
การป้องกัน และการรักษาโรค		จำนวน
การกำจัดพยาธิภายใน		
ไม่เคยกำจัด	11	36.7
กำจัดโดยใช้ยาสมุนไพร	1	3.3
กำจัดโดยใช้ยาเคมี	16	53.3
ใช้ทั้งยาเคมีและสมุนไพร	2	6.7
บุคคลที่ทำการรักษาเมื่อไก่ไข่เจ็บป่วย		
ไม่ได้รักษา	-	-
อาสาสมัครปศุสัตว์	-	-
เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์	4	13.3
รักษาเอง	20	66.7
บุคคลอื่น ๆ ระบุ.....	6	20.0

4. การผลิต และการตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

รูปแบบการเลี้ยงไก่ไข่ส่วนใหญ่เป็นแบบนำเข้าไก่ครั้งเดียวและจำหน่ายจนหมดก่อนนำเข้าใหม่พร้อมกัน จำนวน 26 ฟาร์ม ร้อยละ 86.7 รองลงมาคือการเลี้ยงไก่ไข่หลายรุ่นในฟาร์มเดียวกัน จำนวน 4 ฟาร์ม ร้อยละ 13.3 (ตารางที่ 6)

รูปแบบการจัดจำหน่าย พบว่า เกษตรกรจำหน่ายที่หน้าฟาร์มและนำไปส่งร้านค้า จำนวน 20 ฟาร์ม ร้อยละ 66.7 รองลงมาคือการนำไปส่งให้ลูกค้าตามร้านค้า จำนวน 9 ฟาร์ม ร้อยละ 30.0 และมีลูกค้าทั้งรายย่อยและรายส่งมาซื้อที่หน้าฟาร์ม จำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 6)

เป้าหมายในการเลี้ยงไก่ไข่ในอนาคต พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีเป้าหมายเลี้ยงไก่ไข่จำนวน 4,001-8,000 ตัวต่อปีมากที่สุด จำนวน 9 ฟาร์ม ร้อยละ 30.0 รองลงมาคือ ไม่มีเป้าหมายการผลิต (วางแผนเลิกเลี้ยง) จำนวน 8 ฟาร์ม ร้อยละ 26.7 เลี้ยงจำนวน 1,000-4,000 ตัวต่อปี จำนวน 6 ฟาร์ม ร้อยละ 20.0 เลี้ยงจำนวน 8,001-10,000 ตัวต่อปี จำนวน 4 ฟาร์ม ร้อยละ 13.3 และเลี้ยงจำนวน 10,001 ตัวต่อปีขึ้นไป จำนวน 3 ฟาร์ม ร้อยละ 10.0 (ตารางที่ 6)

การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้รับซื้อปลายทาง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าผู้ซื้อปลายทางเป็นใคร จำนวน 29 ฟาร์ม ร้อยละ 96.7 และทราบว่าผู้ซื้อปลายทางคือใครเพียง 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 เนื่องจากเกษตรกรขายไก่ไข่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ซึ่งไม่ได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ซื้อ

ปลายทาง อีกทั้งเกษตรกรไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทางการตลาดหลังจากขายไก่ไข่แล้ว (ตารางที่ 6)

การทราบราคาขายไก่ไข่ในท้องตลาด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบราคาขายไก่ไข่ในท้องตลาด จำนวน 28 ฟาร์ม ร้อยละ 93.3 และไม่ทราบราคาขาย จำนวน 2 ฟาร์ม ร้อยละ 6.7 แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรสามารถทราบราคาตลาดเพื่อการตั้งราคาขายได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากมีช่องทางเข้าถึงข้อมูลราคาตลาด เช่น ผ่านอินเทอร์เน็ตหรือผู้ค้าส่ง ซึ่งช่วยให้สามารถวางแผนการผลิตและการขายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ตารางที่ 6)

การกำหนดราคาขายของ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่กำหนดตามราคาท้องตลาด จำนวน 22 ฟาร์ม ร้อยละ 73.3 รองลงมาคือ คำนวณจากต้นทุน+กำไร จำนวน 6 ฟาร์ม ร้อยละ 20.0 และประกาศของรัฐบาล จำนวน 2 ฟาร์ม ร้อยละ 6.7 (ตารางที่ 6)

รายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 250,001 บาทขึ้นไป/ปี จำนวน 29 ฟาร์ม ร้อยละ 96.7 และมีรายได้ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี จำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การผลิต และการตลาดไข่ไก่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว
(N=30)

การผลิต และการตลาด	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบการเลี้ยง		
เลี้ยงแบบนำเข้าไก่ครั้งเดียวและจำหน่ายจนหมดก่อน	26	86.7
นำเข้ามาเลี้ยงใหม่พร้อมกัน (All In All Out)		
เลี้ยงไก่หลายรุ่นในฟาร์มเดียวกัน	4	13.3
รูปแบบการจัดจำหน่าย		
ลูกค้ารายย่อยมาซื้อหน้าฟาร์ม	-	-
ลูกค้ามารับซื้อราคาส่งที่หน้าฟาร์ม	-	-
ทั้งลูกค้ารายย่อยและลูกค้าราคาส่งมาซื้อที่หน้าฟาร์ม	1	3.3
จำหน่ายที่หน้าฟาร์มและนำไปส่งร้านค้า	20	66.7
นำไปส่งให้ลูกค้าที่ร้านค้า	9	30.0
เป้าหมายในการเลี้ยงไก่ไข่ในอนาคต		
ไม่มีเป้าหมายการผลิต (เลิกเลี้ยง)	8	26.7

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(N=30)

การผลิต และการตลาด	จำนวน	ร้อยละ
1,000-4,000 ตัวต่อปี	6	20.0
4,001-8,000 ตัวต่อปี	9	30.0
8,001-10,000 ต่อปี	4	13.3
ตั้งแต่ 10,001 ตัวต่อปีต่อไป	3	10.0
ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้รับซื้อไก่ไข่ส่งขายให้ใครต่อ		
ไม่ทราบ	29	96.7
ทราบ	1	3.3
ท่านทราบราคาขายไก่ไข่ในท้องตลาดมาก่อนหรือไม่		
ไม่ทราบ	2	6.7
ทราบ	28	93.3
กรณีที่ท่านทราบราคาขายไก่ไข่ในท้องตลาดมาก่อนเมื่อเปรียบเทียบกับราคาที่ยขายได้จริงเป็นอย่างไร		
ราคาสูงกว่าที่ทราบ	13	43.3
ราคาเท่ากับที่ทราบ	16	53.3
ราคาต่ำกว่าที่ทราบ	1	3.3
วิธีการกำหนดราคาขายของท่านใช้วิธีการใด		
กำหนดเอง	-	-
ประกาศของรัฐบาล	2	6.7
กำหนดตามราคาท้องตลาด	22	73.3
คำนวณจากต้นทุน+กำไร	6	20.0
กำหนดตามลูกค้า	-	-
รายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ (เป็นบาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี	-	-
ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท/ปี	-	-
ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี	1	3.3
ตั้งแต่ 150,001-200,000 บาท/ปี	-	-
ตั้งแต่ 200,001-250,000 บาท/ปี	-	-

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(N=30)

การผลิต และการตลาด	จำนวน	ร้อยละ
มากกว่า 250,001 บาทขึ้นไป/ปี	29	96.7

5. การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวง หลวงพระบาง สปป. ลาว

หน่วยงานที่เกษตรกรเคยได้รับการบริการด้านการเลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการบริการจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ จำนวน 26 ฟาร์ม ร้อยละ 86.7 รองลงมาคือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด จำนวน 15 ฟาร์ม ร้อยละ 50.0 และไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด จำนวน 4 ฟาร์ม ร้อยละ 13.3 แสดงให้เห็นว่าสำนักงานปศุสัตว์อำเภอมีความใกล้ชิดกับพื้นที่ฟาร์ม ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวกและรวดเร็ว (ตารางที่ 7)

หน่วยงานที่เคยเข้าเยี่ยมและติดตามการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการบริการจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ จำนวน 28 ฟาร์ม ร้อยละ 93.3 รองลงมาคือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด จำนวน 19 ฟาร์ม ร้อยละ 63.3 ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด จำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 และได้รับการบริการจากหน่วยงานอื่น ๆ จำนวน 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 7)

หน่วยงานที่เคยได้รับการบริการด้านสุขภาพไก่ ส่วนใหญ่ได้รับการบริการส่งเสริมสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ จำนวน 25 ฟาร์ม ร้อยละ 83.3 รองลงมาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด 17 ฟาร์ม ร้อยละ 56.7 ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด 4 ฟาร์ม ร้อยละ 13.3 และได้รับการบริการหน่วยงานอื่น ๆ 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานการบริการส่งเสริมสำนักงานปศุสัตว์อำเภอมีการสนับสนุน เนื่องจากการติดตามผลการเลี้ยงไก่อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกษตรกรมั่นใจในการใช้บริการ (ตารางที่ 7)

แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงและการตลาดไก่ไข่ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลจากเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน 28 ฟาร์ม ร้อยละ 93.3 รองลงมาคือสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ จำนวน 21 ฟาร์ม ร้อยละ 70.0 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด จำนวน 19 ฟาร์ม ร้อยละ 63.3 ช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ จำนวน 15 ฟาร์ม ร้อยละ 50.0 และได้รับการบริการจากหน่วยงานอื่น ๆ 1 ฟาร์ม ร้อยละ 3.3 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่

(N=30)

การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานที่ท่านเคยได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด	15	50.0
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ	26	86.7
ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด	4	13.3
หน่วยงานอื่น ๆ ระบุ.....	-	-
หน่วยงานที่ท่านเคยได้รับการเข้าเยี่ยมชมติดตามพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด	19	63.3
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ	28	93.3
ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด	1	3.3
หน่วยงานอื่น ๆ ระบุ.....	1	3.3
หน่วยงานที่ท่านเคยได้รับการด้านสุขภาพไก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด	17	56.7
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ	25	83.3
ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด	4	13.3
อาสาสมัครปศุสัตว์(สัตวบาล)	-	-
หน่วยงานอื่น ๆ ระบุ.....	1	3.3
แหล่งการได้รับข่าวสารข้อมูลการเลี้ยงและการตลาดไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด	19	63.3
สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ	21	70.0
เพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่	28	93.3
ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด	-	-
ช่องทางการสื่อสารอื่น	15	50.0
อาสาสมัครปศุสัตว์(สัตวบาล)	-	-
หน่วยงานอื่น ๆ ระบุ.....	1	3.3

ตอนที่ 2 การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวง หลวงพระบาง สปป. ลาว

1. ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่ และการตลาดของเกษตรกรได้จัดทำแบบสอบถามออกเป็น 10 ด้าน จำนวนคำถามทั้งหมด 45 ข้อ จากนั้นได้นำมาตรวจนับค่าเฉลี่ยเพื่อจัดทำเป็นระดับการยอมรับปฏิบัติตามเกณฑ์แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

ค่าคะแนน 5 ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 = มากที่สุด

ค่าคะแนน 4 ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 = มาก

ค่าคะแนน 3 ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 = ปานกลาง

ค่าคะแนน 2 ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 = น้อย

ค่าคะแนน 1 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 = น้อยที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ระดับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในทุกด้านโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.05 ($\sigma = 0.260$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การรับรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 3.92) การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 3.29) การรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร (ค่าเฉลี่ย 3.24) การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 3.19) การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.13) การรับรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.07) การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 2.86) การรับรู้ด้านบัญชีฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 2.82) การรับรู้ด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 2.78) และการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.18) ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวง หลวงพระบาง
สปป. ลาว

(N=30)

ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง	3.13	0.313	ปานกลาง
การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม	3.19	0.358	ปานกลาง
การรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร	3.24	0.266	ปานกลาง
การรับรู้ด้านการป้องกันรักษาและควบคุมโรค	2.78	0.494	ปานกลาง
การรับรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์	3.92	0.543	มาก
การรับรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่	3.29	0.316	ปานกลาง
การรับรู้ด้านการตลาด (การรับรู้ด้านการตลาด 4 Ps)	3.07	0.343	ปานกลาง
การรับรู้ด้านบัญชีฟาร์ม	2.82	0.746	ปานกลาง
การรับรู้สนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์	2.86	0.340	ปานกลาง
การรับรู้ด้านการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่	2.18	0.574	น้อย
รวม	3.05	0.260	ปานกลาง

หมายเหตุ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 = มีการรับรู้มากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 = มีการรับรู้มาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 = มีการรับรู้ปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 = มีการรับรู้
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 = มีการรับรู้ที่น้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์การรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง
 สปป.ลาว รายด้าน พบว่า

1. การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการไก่เนื้ออย่างต่อเนื่อง

การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการไก่เนื้ออย่างต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อมี
 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับการรับรู้ในการผลิตไก่เนื้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม
 3.13 ($\sigma = 0.313$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับการรับรู้มาก
 ที่สุด ได้แก่ การเลี้ยงไก่ระยะไข่ (อายุ 18 สัปดาห์ขึ้นไป) ค่าเฉลี่ย 3.30 รองลงมาคือการเลี้ยงไก่
 ระยะรุ่น (อายุ 16-18 สัปดาห์) ค่าเฉลี่ย 3.20 การปรับปรุงโรงเรือน (ค่าเฉลี่ย 3.10) และการเลี้ยง
 ไก่ระยะอนุบาล (อายุ 0-6 สัปดาห์) ค่าเฉลี่ย 2.93 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

2. การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม

การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการรับรู้ในการผลิตไก่ไข่ด้านการจัดการฟาร์มอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.19 ($\sigma = 0.358$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับการรับรู้มากที่สุดในการจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 3.43) รองลงมาคือ การพัฒนาฟาร์มเพื่อรับรองมาตรฐานฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 3.37) และด้านการพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (ค่าเฉลี่ย 2.77) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

3. การรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหารไก่เนื้อ

การรับรู้เรื่องอาหารและการให้อาหารไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการรับรู้ในการผลิตไก่ไข่ด้านอาหารและการให้อาหารไก่ไข่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 13.24 ($\sigma = 0.266$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยการรับรู้มากที่สุดในการเลือกใช้อาหารและการให้อาหารไก่ไข่อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.70) รองลงมาคือ ด้านการคัดเลือกวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 3.23) วิธีการผสมอาหารใช้เองเพื่อลดต้นทุน (ค่าเฉลี่ย 3.20) และการใช้อาหารเสริมเพื่อลดต้นทุน (ค่าเฉลี่ย 2.83) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

4. การรับรู้ด้านการป้องกันรักษาและควบคุมโรค

การรับรู้เรื่องการป้องกันรักษาและควบคุมโรค พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการรับรู้ในการผลิตไก่ไข่ด้านการป้องกันรักษาและควบคุมโรคอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.78 ($\sigma = 0.494$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับการรับรู้มากที่สุดในการให้วัคซีนในไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 3.33) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้เรื่องโรคและการป้องกันโรคที่สำคัญในไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 3.20) การรับรู้เรื่องการรักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 2.90) และการตรวจหาไวรัสใช้หัวดนกและเชื้อโรคชนิดอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 1.70) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

5. การรับรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์

การรับรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการรับรู้ในการผลิตไก่ไข่ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.92 ($\sigma = 0.543$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับการรับรู้มากที่สุดในการขออนุญาตนำเข้าเลี้ยงสัตว์ปีกใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.97) รองลงมาคือ ด้านการขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก (ค่าเฉลี่ย 3.87) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

6. การรับรู้ด้านการเลี้ยง และการผลิตไข่ไก่

การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการผลิตไข่ไก่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการรับรู้ในการเลี้ยงและการผลิตไข่ไก่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.29 ($\sigma = 0.316$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับการรับรู้มากที่สุดในการรับรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 3.67) รองลงมาคือ ด้านการนำเข้าลูกไก่และการเคลื่อนย้าย (ค่าเฉลี่ย 3.50) ระยะเวลาในการจองลูกไก่ (ค่าเฉลี่ย 3.40) ปริมาณลูกไก่ไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.37) การรับรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 3.30) ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 3.27) การรับรู้และความเข้าใจเรื่องต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.23) การรับรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิตไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 3.20) ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.07) และความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.97) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

7. การรับรู้ด้านกานสนับสนุนด้านการตลาด

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการรับรู้ด้านการสนับสนุนด้านการตลาดอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.07 ($\sigma = 0.343$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีระดับการรับรู้มากที่สุดในด้านสถานที่จำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 3.60) รองลงมาคือ ด้านราคาตลาดไข่ไก่ในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.53) จำนวนผู้ซื้อ (ค่าเฉลี่ย 3.30) ความเข้าใจเรื่องคุณภาพของไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 3.20) การกำหนดราคาไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 2.93) และมีระดับการรับรู้ต่ำที่สุดในด้านการรับรู้เรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ไข่ไก่ (ลังไข่) (ค่าเฉลี่ย 1.90) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

8. การรับรู้ด้านบัญชีฟาร์ม

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการรับรู้เรื่องบัญชีฟาร์มอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.82 ($\sigma = 0.746$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีระดับการรับรู้มากที่สุดในด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.53) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.27) และมีระดับการรับรู้ต่ำที่สุดในด้านการจัดทำแผนธุรกิจการเลี้ยงไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 1.67) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

9. การรับรู้ด้านการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์

พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.86 ($\sigma = 0.340$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากที่สุดผ่านเพจเฟซบุ๊กหรือไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.07) รองลงมาคือ แอปพลิเคชันอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.37) เว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 2.57) ไปปลิหรือแผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 2.53) โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 2.37) และวิทยุ (ค่าเฉลี่ย 2.30) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

10. การรับรู้ด้านการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีระดับการรับรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่อยู่ในระดับการรับรู้ต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.18 ($\sigma = 0.574$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีระดับการรับรู้มากที่สุดใน ด้านการจัดตั้งกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.27) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.17) และน้อยที่สุดในด้านการพัฒนากลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.10) ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ระดับการรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่ และการตลาดของเกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

(N=30)

	ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้				μ	σ	แปลผล
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1. การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง								
1.1	การปรับปรุงโรงเรือน	-	4 (13.3)	25 (83.3)	1 (3.3)	-	3.10	ปานกลาง
1.2	การเลี้ยงไก่ระยะอนุบาล (0-6 สัปดาห์)	-	-	28 (93.3)	2 (6.7)	-	2.93	ปานกลาง
1.3	การเลี้ยงไก่ระยะไก่รุ่น (6-18 สัปดาห์)	-	8 (26.6)	20 (66.7)	2 (6.7)	-	3.20	มาก
1.4	ระยะไข่ไก่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป)	-	12 (40.0)	15 (50.0)	3 (10.0)	-	3.30	มาก
2. การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม								
2.1	การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ	-	14 (46.7)	15 (50.0)	1 (3.3)	-	3.43	มาก
2.2	การพัฒนาฟาร์มเพื่อรับรองมาตรฐานฟาร์ม	-	11	19	-	-	3.37	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.3 การพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	-	(36.7)	(63.3)	-	-			
	-	-	23	7	-	2.77	0.430	ปานกลาง
	-	-	(76.7)	(23.3)	-			
3. การรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร								
3.1 การเลือกใช้อาหารและการให้อาหารไก่อย่างมีประสิทธิภาพ	-	21	9	-	-	3.70	0.466	มาก
	-	(70.0)	(30.0)	-	-			
3.2 วิธีการผสมอาหารใช้เองเพื่อลดต้นทุน	-	6	24	-	-	3.20	0.407	ปานกลาง
		(20.0)	(80.0)	-	-			
3.3 การคัดเลือกวัตถุดิบ	-	7	23	-	-	3.23	0.430	ปานกลาง
	-	(23.3)	(76.7)	-	-			
3.4 การใช้อาหารเสริมเพื่อลดต้นทุน	-	-	25	5	-	2.83	0.379	ปานกลาง
	-	-	(83.3)	(16.7)	-			
4. การรับรู้ด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค								
4.1 การรับรู้เรื่องโรคและการป้องกันโรคที่สำคัญในไก่ไข่	-	10	16	4	-	3.20	0.664	ปานกลาง
		(33.3)	(53.3)	(13.3)	-			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
		(33.3)	(53.3)	(13.3)	-			
4.2 การรับรู้เรื่องการให้วัคซีนในไก่ไข่	-	13	14	3	-	3.33	0.661	ปานกลาง
	-	(43.3)	(46.7)	(10.0)	-			
4.3 การรับรู้เรื่องการรักษาและการควบคุมโรคในไก่ไข่	-	3	21	6	-	2.90	0.548	ปานกลาง
	-	(10.0)	(70.0)	(20.0)	-			
4.4 การตรวจหาไวรัสไข้หวัดนกและเชื้อโรคชนิดอื่นๆ	-	-	5	11	14	1.70	0.750	น้อยที่สุด
	-	-	(16.7)	(36.7)	(46.7)			
5. การรับรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์								
5.1 การขออนุญาตนำเข้าเลี้ยงสัตว์ปีกใหม่	5	19	6	-	-	3.97	0.615	มาก
	(16.7)	(63.3)	(20.0)	-	-			
5.2 การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก	5	16	9	-	-	3.87	0.681	มาก
	(16.7)	(53.3)	(30.0)	-	-			
6. การรับรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไข่								
6.1 การรับรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่	5	12	11	2	-	3.67	0.844	มาก
	(16.7)	(40.0)	(36.7)	(6.7)	-			

ตารางที่ 9 (ต่อ)

		(N=30)				
ประเด็นการรับรู้		ระดับการรับรู้			μ	σ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.2 การรับรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไก่ไข่		9 (30.0)	21 (70.0)	-	-	3.30 0.466
6.3 การรับรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิตไก่ไข่		9 (30.0)	18 (60.0)	3 (10.0)	-	3.20 0.610
6.4 ความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต		-	1 (3.3)	27 (90.0)	2 (6.7)	2.97 0.320
6.5 การรับรู้และความเข้าใจเรื่องต้นทุนการผลิต		-	10 (33.3)	17 (56.7)	3 (10.0)	3.23 0.626
6.6 ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต		-	8 (26.7)	16 (53.3)	6 (20.0)	3.07 0.691
6.7 ปริมาณลูกไก่ที่ไม่เพียงพอ		4 (13.3)	9 (30.0)	11 (36.7)	6 (20.0)	3.37 0.964
6.8 ระยะเวลาในการจ้องลูกไก่ไข่		-	12 (40.0)	18 (60.0)	-	3.40 0.498

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(N=30)

ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้				μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
6.9 ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่	-	9 (30.0)	20 (66.7)	1 (3.3)	-	3.27 0.521	มาก
6.10 การนำเข้าลูกไก่ไข่ และการเคลื่อนย้าย	2 (6.7)	11 (36.7)	17 (56.7)	-	-	3.50 0.630	มาก
7. การรับรู้ด้านการตลาด (การรับรู้ด้านการตลาด 4 Ps)							
7.1 การรับรู้ความเข้าใจเรื่องคุณภาพของไข่ไก่ (ขนาด หรือการรับรองมาตรฐานทางการเกษตร)	-	9 (30.0)	18 (60.0)	3 (10.0)	-	3.20 0.610	ปานกลาง
7.2 การรับรู้เรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ไข่ไก่ (ลังไข่)	-	-	3 (10.0)	21 (70.0)	6 (20.0)	1.90 0.548	น้อย
7.3 ด้านการกำหนดราคาไข่ไก่	-	1 (3.3)	26 (86.7)	3 (10.0)	-	2.93 0.365	ปานกลาง
7.4 ราคาตลาดไข่ไก่ในปัจจุบัน	1 (3.3)	15 (50.0)	13 (43.3)	1 (3.3)	-	3.53 0.629	มาก
7.5 สถานที่จำหน่าย ฯลฯ	-	18	12	-	-	3.60 0.498	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(N=30)

ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
7.6 จำนวนผู้ซื้อ	-	(60.0)	(40.0)	-	-			
	-	10	19	1	-	3.30	0.535	ปานกลาง
	-	(33.3)	(63.3)	(3.3)	-			
8. การรับรู้ด้านบัญชีฟาร์ม								
8.1 การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	4	8	14	-	4	3.27	0.143	ปานกลาง
	(13.3)	(26.7)	(46.7)	-	(13.3)			
8.2 การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต	4	12	10	4	-	3.53	0.900	มาก
	(13.3)	(40.0)	(33.3)	(13.3)	-			
8.3 การจัดทำแผนธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่	-	-	-	20	10	1.67	0.479	น้อยที่สุด
	-	-	-	(66.7)	(33.3)			
9. การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์								
9.1 ใบปลิว หรือแผ่นพับ	-	4	10	14	2	2.53	0.819	ปานกลาง
		(13.3)	(33.3)	(46.7)	(6.7)			
9.2 วิทู	-	-	10	19	1	2.30	0.535	ปานกลาง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

(N=30)

ประเด็นการรับรู้	ระดับการรับรู้				μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
9.3 โทรศัพท์	-	-	12	17	1	2.37	ปานกลาง
			(40.0)	(56.7)	(3.3)		
9.4 เว็บไซต์	-	1	15	14	-	2.57	น้อย
		(3.3)	(50.0)	(46.7)	-		
9.5 เพจเฟซบุ๊ก หรือไลน์	13	6	11	-	-	4.07	มาก
	(43.3)	(20.0)	(36.7)	-	-		
9.6 แอปพลิเคชันอื่น ๆ	1	9	20	-	-	3.37	ปานกลาง
	(3.3)	(30.0)	(66.7)	-	-		
10. การสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่							
10.1 การจัดตั้งกลุ่ม	-	2	4	24	-	2.27	น้อย
		(6.7)	(13.3)	(80.0)	-		
10.2 การบริหารจัดการกลุ่ม	-	2	2	25	1	2.17	น้อย
	-	(6.7)	(6.7)	(83.3)	(3.3)		

2. ความต้องการพัฒนาอาชีพการผลิตไข่ไก่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง

สปป. ลาว

จากผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในทุกด้านโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับความต้องการมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.02 ($\sigma = 0.225$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความต้องการด้านการเลี้ยง และการผลิตไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.55) ความต้องการด้านการจัดการฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.42) ความต้องการด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 4.34) ความต้องการด้านอาหาร และการให้อาหาร (ค่าเฉลี่ย 4.29) ความต้องการด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.25) ความต้องการด้านบัญชีฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.13) ความต้องการการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ความต้องการด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.78) ความต้องการการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.68) และความต้องการด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.65) ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ และการตลาดของไก่ไข่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

(N=30)

ความต้องการด้านการเลี้ยงไก่ไข่	μ	σ	แปลผล
ความต้องการด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง	3.78	0.291	มาก
ความต้องการด้านการจัดการฟาร์ม	4.42	0.338	มากที่สุด
ความต้องการด้านอาหารและการให้อาหาร	4.29	0.347	มากที่สุด
ความต้องการด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค	4.34	0.362	มากที่สุด
ความต้องการด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์	2.65	0.351	ปานกลาง
ความต้องการในการเลี้ยง และการผลิตไข่	4.55	0.312	มากที่สุด
ความต้องการด้านการตลาด (ความรู้ด้านการตลาด 4 Ps)	4.25	0.320	มากที่สุด
ความต้องการด้านบัญชีฟาร์ม	4.13	0.459	มาก
ต้องการการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์	3.68	0.316	มาก
ต้องการการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่	4.09	0.302	มาก
รวม	4.02	0.225	มาก

หมายเหตุ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 = มีความต้องการมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 = มีความต้องการมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 = มีความต้องการปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 = มีความต้องการน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 = มีความต้องการน้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ความต้องการด้านการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว รายด้าน พบว่า

1. ความรู้ด้านการเลี้ยง และการจัดการไก่ไข่อย่างต่อเนื่อง

ความรู้ด้านการเลี้ยง และการจัดการไก่ไข่อย่างต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไก่ไข่ด้านความรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการไก่ไข่อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.78 ($\sigma = 0.291$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมากที่สุดในด้านการเลี้ยงไก่อะยะไก่ไข่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป) ค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมาคือ ด้านการเลี้ยงไก่อะยะไก่รุ่น (6-18 สัปดาห์) ค่าเฉลี่ย 4.00 การปรับปรุงโรงเรือน (ค่าเฉลี่ย 3.53) และการเลี้ยงไก่อะยะอนุบาล (0-6 สัปดาห์) ค่าเฉลี่ย 3.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

2. ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม

ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไก่ไข่ด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการฟาร์มอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 ($\sigma = 0.338$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมากที่สุดในด้านการพัฒนาฟาร์มเพื่อรับรองมาตรฐานฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.70) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นเกษตรกรปราดเบรื่อง (Smart Farmer) ค่าเฉลี่ย 4.47 และความรู้ด้านการจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย 4.10) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

3. ความรู้ด้านอาหาร และการให้อาหาร

ความรู้เรื่องอาหาร และการให้อาหารไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไก่ไข่ด้านความรู้เรื่องอาหารและการให้อาหารไก่ไข่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.29 ($\sigma = 0.347$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมากที่สุดในด้านการใช้อาหารเสริมเพื่อลดต้นทุน (ค่าเฉลี่ย 4.67) รองลงมาคือ ด้านการให้อาหารไก่ไข่อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.33) วิธีการ

ผสมอาหารใช้เองเพื่อลดต้นทุน (ค่าเฉลี่ย 4.10) และการคัดเลือกวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 4.07) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

4. ความรู้ด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค

ความรู้ด้านการป้องกันรักษาและควบคุมโรค พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไก่ไข่ด้านความรู้เรื่องการป้องกันรักษาและควบคุมโรคอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.34 ($\sigma = 0.362$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมากที่สุดในด้านความรู้เรื่องการรักษา และการควบคุมโรคในไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.60) รองลงมาคือ ด้านความรู้เรื่องโรคและการป้องกันโรคที่สำคัญในไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.33) การตรวจหาไวรัสไข้หวัดนกและเชื้อโรคชนิดอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 4.27) และความรู้เรื่องการให้วัคซีนในไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.17) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

5. ความรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์

ความรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไก่ไข่ด้านความรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.65 ($\sigma = 0.351$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมากที่สุดในด้านการขออนุญาตนำเข้าเลี้ยงสัตว์ปีกใหม่ (ค่าเฉลี่ย 2.77) รองลงมาคือ ด้านการขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก (ค่าเฉลี่ย 2.53) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

6. ความต้องการรู้การเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่

ความรู้ด้านการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ในด้านความรู้เรื่องการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.55 ($\sigma = 0.312$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมากที่สุดในด้านความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.87) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.73) ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.70) ความรู้และความเข้าใจด้านต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.67) ความรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.60) ความรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.53) ปริมาณลูกไก่ไข่ไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 4.43) ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.40) ระยะเวลาในการจ้องลูกไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.33) และด้านการนำเข้าลูกไก่ไข่และการเคลื่อนย้าย (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

7. การสนับสนุนด้านการตลาด

การสนับสนุนด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไข่ด้านการสนับสนุนด้านการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.25 ($\sigma = 0.320$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการมากที่สุดในด้านความเข้าใจเรื่องคุณภาพของไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 4.63) จำนวนผู้ซื้อ (ค่าเฉลี่ย 4.37) สถานที่จำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 4.27) ราคาตลาดไข่ไก่ในปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 4.17) ความรู้เรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ไข่ไก่ (ลังไข่) (ค่าเฉลี่ย 4.13) และการกำหนดราคาไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 3.97) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

8. ความรู้ด้านบัญชีฟาร์ม

ความรู้ด้านบัญชีฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไข่ด้านความรู้เรื่องบัญชีฟาร์มอยู่ในระดับต้องการมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.13 ($\sigma = 0.459$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของต้องการมากที่สุดในการด้านการจัดทำบัญชี รายรับ-รายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 4.33) จัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.17) และการจัดทำแผนธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 3.90) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

9. การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์

การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการผลิตไข่ด้านการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับ ต้องการมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.68 ($\sigma = 0.316$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เกษตรกรมี ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับความต้องการมากที่สุด ในเว็บไซต์ (ค่าเฉลี่ย 4.30) รองลงมาเพจเฟซบุ๊ก หรือไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.23) แอปพลิเคชันอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.60) ไปปลิว หรือแผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 3.50) โทททัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.37) และวิทยุ (ค่าเฉลี่ย 3.10) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

10. การสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีระดับความต้องการเกี่ยวกับการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่อยู่ในระดับความต้องการมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.09 ($\sigma = 0.302$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเกษตรกรมีระดับความต้องการมากที่สุด ใน ด้านการจัดตั้งกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.07) และความต้องการน้อยที่สุดในด้านการพัฒนากลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.00) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ และการตลาดของไก่ไข่ ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ประเด็น	ระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ความรู้ด้านการเลี้ยง และการจัดการอย่างต่อเนื่อง								
1.1 การปรับปรุงโรงเรือน	1 (3.3)	14 (46.7)	15 (50.0)	-	-	3.53	0.571	มาก
1.2 การเลี้ยงไก่ระยะอนุบาล (0-6 สัปดาห์)	-	10 (33.3)	20.0 (66.7)	-	-	3.33	0.479	ปานกลาง
1.3 การเลี้ยงไก่ระยะไก่รุ่น (6-18 สัปดาห์)	4 (13.3)	22 (73.3)	4 (13.3)	-	-	4.00	0.525	ปานกลาง
1.4 ระยะไข่ไก่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป)	8 (26.7)	22 (73.3)	-	-	-	4.27	0.450	มากที่สุด
2. ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม								
2.1 ความรู้ด้านการจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ	8 (26.7)	17 (56.7)	5 (16.7)	-	-	4.10	0.662	มาก
2.2 การพัฒนาฟาร์มเพื่อรับรองมาตรฐานฟาร์ม	21 (70.0)	9 (30.0)	-	-	-	4.70	0.466	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(N=30)

ประเด็น	ระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.3 การพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	16 (53.3)	14 (46.7)	-	-	-	4.47	0.507	มากที่สุด
3. ความรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร								
3.1 การเลือกใช้อาหารและการให้อาหารไก่ไข่อย่างมีประสิทธิภาพ	11 (36.7)	18 (60.0)	1 (3.3)	-	-	4.33	0.547	มากที่สุด
3.2 วิธีการผสมอาหารใช้เองเพื่อลดต้นทุน	7 (23.3)	19 (63.3)	4 (13.3)	-	-	4.10	0.607	มาก
3.3 การคัดเลือกแก้วตุ๋น	3 (10.0)	26 (86.7)	1 (3.3)	-	-	4.07	0.365	มาก
4.4 การใช้อาหารเสริมเพื่อลดต้นทุน	20 (33.3)	10 (66.7)	-	-	-	4.67	0.479	มากที่สุด
4. ความรู้ด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค								
4.1 ความรู้เรื่องโรคและการป้องกันโรคที่สำคัญในไก่ไข่	15 (50.0)	10 (33.3)	5 (16.7)	-	-	4.33	0.758	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(N=30)

ประเด็น	ระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
4.2 ความรู้เรื่องการให้วัคซีนในไก่ไข่	7 (23.3)	21 (70.0)	2 (6.7)	-	-	4.17	0.531	มาก
4.3 ความรู้เรื่องการรักษาและการควบคุมโรคในไก่ไข่	20 (66.7)	8 (26.7)	2 (6.7)	-	-	4.60	0.621	มากที่สุด
4.4 การตรวจหาไวรัสไข้หวัดนกและเชื้อโรคชนิดอื่นๆ	11 (36.7)	16 (53.3)	3 (10.0)	-	-	4.27	0.640	มากที่สุด
5. ความรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์								
5.1 การขออนุญาตนำเข้าเลี้ยงสัตว์ปีกใหม่	-	-	23 (76.7)	7 (23.3)	-	2.77	0.430	ปานกลาง
5.2 การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก	-	-	16 (53.3)	14 (46.7)	-	2.53	0.507	ปานกลาง
6. ความรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไข่								
6.1 ความรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่	20 (66.7)	8 (26.7)	2 (6.7)	-	-	4.60	0.621	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(N=30)

ประเด็น	ระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6.2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไก่ไข่	27 (90.0)	2 (6.7)	1 (3.3)	-	-	4.87	0.434	มากที่สุด
6.3 ความรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิตไก่ไข่	19 (63.3)	8 (26.7)	3 (10.0)	-	-	4.53	0.681	มากที่สุด
6.4 ความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต	24 (80.0)	4 (13.3)	2 (6.7)	-	-	4.73	0.583	มากที่สุด
6.5 ความรู้และความเข้าใจด้านต้นทุนการผลิต	22 (73.3)	6 (20.0)	2 (6.7)	-	-	4.67	0.606	มากที่สุด
6.6 ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต	21 (70.0)	9 (30.0)	-	-	-	4.70	0.466	มากที่สุด
6.7 ปริมาณลูกไก่ที่ไม่เพียงพอ	15 (50.0)	13 (43.3)	2 (6.7)	-	-	4.43	0.626	ปานกลาง
6.8 ระยะเวลาในการจองลูกไก่ไข่	12 (40.0)	16 (53.3)	2 (6.7)	-	-	4.33	0.606	มากที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6.9 ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่	14 (46.7)	14 (46.7)	2 (6.7)	-	-	4.40	0.621	มากที่สุด
6.10 การนำเข้าลูกไก่ไข่ และการเคลื่อนย้าย	11 (36.7)	16 (53.3)	3 (10.0)	-	-	4.27	0.640	มากที่สุด
7. ความรู้ด้านการตลาด (ความรู้ด้านการตลาด 4 Ps)								
7.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณภาพของไข่ไก่ (ขนาด หรือการรับรองมาตรฐานทางการเกษตร)	21 (70.0)	7 (23.3)	2 (6.7)	-	-	4.63	0.615	มากที่สุด
7.2 ความรู้เรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ไข่ไก่ (ลังไข่)	8 (26.7)	18 (60.0)	4 (13.3)	-	-	4.13	0.629	มาก
7.3 ด้านการกำหนดราคาไข่ไก่	7 (23.3)	15 (50.0)	8 (26.7)	-	-	3.97	0.718	มาก
7.4 ราคาตลาดไข่ไก่ในปัจจุบัน	9	17	4	-	-	4.17	0.648	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มาก							
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	(30.0)	(56.7)	(13.3)	-	-			
7.5 สถานที่จำหน่าย ฯลฯ	10	18	2	-	-	4.27	0.583	มากที่สุด
	(33.3)	(60.0)	(6.7)	-	-			
7.6 จำนวนผู้ซื้อ	13	15	2	-	-	4.37	0.615	มากที่สุด
	(43.3)	(50.0)	(6.7)	-	-			
8. ความรู้ด้านบัญชีฟาร์ม								
8.1 การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	13	14	3	-	-	4.33	0.661	มากที่สุด
	(43.3)	(46.7)	(10.0)	-	-			
8.2 การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต	12	11	7	-	-	4.17	0.791	มาก
	(40.0)	(36.7)	(23.3)	-	-			
8.3 การจัดทำแผนธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่	4	19	7	-	-	3.90	0.607	มาก
	(13.3)	(63.3)	(23.3)	-	-			
9. การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์								
9.1 ใบปลิว หรือแผ่นพับ	2	11	17	-	-	3.50	0.630	มาก

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(N=30)

ประเด็น	ระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
10.2 การบริหารจัดการกลุ่ม	5 (16.7)	22 (73.3)	3 (10.0)	-	-	4.07	0.521	มาก
10.3 การพัฒนากลุ่ม	4 (13.3)	22 (73.3)	4 (13.3)	-	-	4.00	0.252	มาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ใน แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

การวิเคราะห์การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่กับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ โดยใช้การทดสอบ Paired sample t-test พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั้นหมายความว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) แสดงว่าความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเกษตรกรมีระดับความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ (ค่าเฉลี่ย 4.02) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.05) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

1. การรับรู้ด้านการเลี้ยง และการจัดการอย่างต่อเนื่อง พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั้นหมายความว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่าความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีความต้องการพัฒนามากขึ้น เนื่องจากระดับความต้องการพัฒนาอาชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.78) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.13) (ตารางที่ 12)

2. การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาด้านการจัดการฟาร์ม เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.42) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.19) (ตารางที่ 12)

3. การรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาด้านอาหารและการให้อาหาร เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.29) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.24) (ตารางที่ 12)

4. การรับรู้ด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่าความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง

สปป. ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาการรับรู้เรื่องการป้องกัน รักษา และควบคุมโรค เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.34) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.78) (ตารางที่ 12)

5. การรับรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาการรับรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์น้อย เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 2.65) ต่ำกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.92) (ตารางที่ 12)

6. การรับรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไข่ พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาการเลี้ยงและการผลิตไข่ เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.55) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.29) (ตารางที่ 12)

7. การรับรู้ด้านการตลาด พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาการรับรู้เรื่องการตลาด เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.25) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.07) (ตารางที่ 12)

8. การรับรู้ด้านบัญชีฟาร์ม พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาการรับรู้เรื่องบัญชีฟาร์ม เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.13) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.82) (ตารางที่ 12)

9. การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการ

พัฒนาด้านการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.68) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.86) (ตารางที่ 12)

10. การสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาด้านการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ เนื่องจากมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.09) สูงกว่าระดับการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.18) (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

(N=30)

ประเด็นการเปรียบเทียบ	การรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่		ความต้องการพัฒนาอาชีพ การเลี้ยงไก่ไข่		Paired sample t-test		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	t	df	Sig.
การเลี้ยง และการจัดการอย่างต่อเนื่อง	3.13	0.313	3.78	0.291	9.219	29	.000
การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม	3.19	0.358	4.42	0.338	20.515	29	.000
อาหารและการให้อาหาร	3.24	0.266	4.29	0.347	16.735	29	.000
การป้องกันรักษา และควบคุมโรค	2.78	0.494	4.34	0.362	17.744	29	.000
การปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์	3.92	0.543	2.65	0.351	-13.321	29	.000
การเลี้ยง และการผลิตไข่ไก่	3.29	0.316	4.55	0.312	25.376	29	.000
การตลาด (การรับรู้ด้านการตลาด 4 Ps)	3.07	0.343	4.25	0.320	21.288	29	.000
บัญชีฟาร์ม	2.82	0.746	4.13	0.459	6.935	29	.000
การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์	2.86	0.340	3.68	0.316	9.642	29	.000
การสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่	2.18	0.574	4.09	0.302	19.948	29	.000
รวม	3.05	0.260	4.02	0.225	24.722	29	.000

ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

จากผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในทุกด้าน พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาในการผลิตไก่ไข่อยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.07 ($\sigma = 0.415$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าปัญหาด้านการตลาดมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.62) รองลงมาคือ การจัดการของเสียในฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 2.48) แหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 2.40) การป้องกันรักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 2.31) ความรู้ในการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.19) อาหารและการให้อาหารไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.05) มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 1.77) ด้านกายภาพของฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.70) ปริมาณและคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 1.61) และผลกระทบต่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.55) ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

(N=30)

ปัญหา ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่	μ	σ	แปลผล
มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม	1.77	0.655	น้อยที่สุด
ผลกระทบต่อชุมชน	1.55	0.527	น้อยที่สุด
กายภาพ/พื้นที่ของฟาร์ม	1.70	0.501	น้อยที่สุด
อาหาร และการให้อาหารไก่ไข่	2.05	0.625	น้อย
ปริมาณ และคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่	1.61	0.485	น้อยที่สุด
การป้องกัน รักษา และควบคุมโรค	2.31	0.523	น้อย
การจัดการของเสียในฟาร์ม	2.48	0.687	น้อย
ความรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่	2.19	0.289	น้อย
แหล่งเงินทุน	2.40	0.661	น้อย
ความรู้เรื่องการตลาด (ความรู้ด้านการตลาด 4 Ps)	2.62	0.368	ปานกลาง
รวม	2.07	0.415	น้อย

หมายเหตุ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 = มีปัญหามากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 = มีปัญหามาก
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 = มีปัญหาปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 = มีปัญหาน้อย
 ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 = มีปัญหาน้อยที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ระดับปัญหาด้านการเลี้ยงไก่ไข่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบางสปป.ลาวรายด้าน พบว่า

1. ด้านมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

ด้านมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 1.77 ($\sigma = 0.655$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านแหล่งน้ำมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.87) รองลงมาคือ ด้านป่าไม้ (ค่าเฉลี่ย 1.83) ด้านการจัดการของเสีย (ค่าเฉลี่ย 1.77) ด้านมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจากฝุ่น (ค่าเฉลี่ย 1.77) และด้านมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจากเสียง (ค่าเฉลี่ย 1.63) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

2. ด้านผลกระทบอื่นๆ

ด้านผลกระทบต่อชุมชน พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 1.55 ($\sigma = 0.527$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาข้อร้องเรียนของชุมชนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.77) รองลงมาคือ ด้านการยอมรับของชุมชนในการตั้งฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 1.57) และด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และกฎหมาย (ค่าเฉลี่ย 1.33) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

3. ด้านกายภาพของฟาร์ม

ด้านกายภาพของฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 1.70 ($\sigma = 0.501$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาด้านความเหมาะสมของโรงเรือน และอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.90) รองลงมาคือ ด้านการป้องกันโรคและอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 1.50) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

4. ด้านอาหาร และการให้อาหารไก่ไข่

ด้านอาหารและการให้อาหารไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.05 ($\sigma = 0.625$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับสถานที่จำหน่ายอาหารมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.20) รองลงมาคือ ด้านความรู้ในการให้อาหารที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 2.10) และด้านชนิดอาหารที่ต้องการ (ค่าเฉลี่ย 1.87) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

5. ด้านปริมาณ และคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่

ด้านปริมาณและคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 1.61 ($\sigma = 0.485$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาด้านคุณภาพน้ำมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.63) รองลงมาคือ ด้านแหล่งน้ำ (ค่าเฉลี่ย 1.60) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

6. ด้านการป้องกัน รักษา และควบคุมโรค

ด้านการป้องกัน รักษา และควบคุมโรค พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.31 ($\sigma = 0.523$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ไม่มีสถานที่จำหน่ายวัคซีน (ค่าเฉลี่ย 2.50) รองลงมาคือ ความรู้เรื่องโรค (ค่าเฉลี่ย 2.47) ความรู้เรื่องการใช้วัคซีน (ค่าเฉลี่ย 2.43) ความรู้เรื่องการรักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 2.40) คุณภาพวัคซีน (ค่าเฉลี่ย 2.37) ความรู้เรื่องการควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 2.33) ความรู้เรื่องการป้องกันโรค (ค่าเฉลี่ย 2.33) ชนิดวัคซีนที่มีจำหน่ายไม่ครบตามที่ต้องการ (ค่าเฉลี่ย 2.07) และวัคซีนมีราคาแพง (ค่าเฉลี่ย 1.93) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

7. ด้านการจัดการของเสียในฟาร์ม

ด้านการจัดการของเสียในฟาร์ม พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.48 ($\sigma = 0.687$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ การจัดการมูลไก่ (ค่าเฉลี่ย 2.73) รองลงมาคือ การจัดการน้ำเสีย (ค่าเฉลี่ย 2.63) และการจัดการซากไก่ตายและคัตทิ้ง (ค่าเฉลี่ย 2.10) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

8. ด้านความรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไข่

ด้านความรู้ในการเลี้ยงและการผลิตไข่ พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหาอยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.19 ($\sigma = 0.289$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.87) รองลงมาคือ ความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.80) ระยะเวลาในการจอบลูกไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.17) ความรู้และความเข้าใจเรื่องต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.13) ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.13) ความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.03) ปริมาณลูกไก่ไข่ไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 2.00) ความรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิต (ค่าเฉลี่ย 1.97) การนำเข้าลูกไก่ไข่ และการเคลื่อนย้าย (ค่าเฉลี่ย 1.93) ความรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 1.90) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

9. ด้านแหล่งเงินทุน

ด้านแหล่งเงินทุน พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหาอยู่ในระดับเป็นปัญหาเล็กน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.40 ($\sigma = 0.661$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ แหล่งเงินทุนในการผลิตและอนาคต (ค่าเฉลี่ย 2.50) รองลงมาคือ แหล่งเงินทุนในการพัฒนาฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 2.30) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

10.ด้านการตลาด

ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหาอยู่ในระดับเป็นปัญหปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.62 ($\sigma = 0.368$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ต้นทุนสูง (ค่าเฉลี่ย 4.03) รองลงมาคือ คุณภาพไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 2.67) สถานที่รับซื้อมีน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.57) ฤดูกาล (โดยเฉพาะช่วงเทศกาลที่ราคาไข่ไก่ มักจะสูงขึ้น) ค่าเฉลี่ย 2.57 มีสินค้าอื่น ๆ ทดแทนได้ (ค่าเฉลี่ย 2.47) ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดราคา (ค่าเฉลี่ย 2.43) จำนวนผู้ซื้อมีน้อยราย (ค่าเฉลี่ย 2.43) ราคาไม่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย 2.37) ราคารับซื้อต่ำ (ค่าเฉลี่ย 2.33) และปริมาณไข่ไก่ (ค่าเฉลี่ย 2.33) ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่ ในแขวงหลวงพระบาง ส ปปลาว

(N=30)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม								
1.1 ด้านแหล่งน้ำ	-	3 (10.0)	-	17 (56.7)	10 (33.3)	1.87	0.860	น้อย
1.2 ด้านป่าไม้	-	4 (13.3)	-	13 (43.3)	13 (43.3)	1.83	0.986	น้อย
1.3 ด้านการจัดการของเสีย	-	3 (10.0)	-	14 (46.7)	13 (43.3)	1.77	0.898	น้อยที่สุด
1.4 ด้านมลภาวะทางอากาศ เช่น ฝุ่น	-	-	6 (20.0)	11 (36.7)	13 (43.3)	1.77	0.774	น้อยที่สุด
1.5 ด้านมลภาวะทางอากาศ เช่น เสียง	1 (3.3)	-	-	15 (50.0)	14 (46.7)	1.63	0.809	น้อยที่สุด
2. ผลกระทบต่อชุมชน								
2.1 การยอมรับของชุมชนในการตั้งฟาร์มไก่ไข่	-	-	2	13	15	1.57	0.626	น้อยที่สุด

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเสี่ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
2.2 การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และกฎหมาย	-	-	(6.7)	(43.3)	(50.0)	1.33	0.661	น้อยที่สุด
	-	-	3	4	23			
	-	-	(10.0)	(13.3)	(76.7)			
2.3 ข้อร้องเรียนของชุมชน	-	-	6	11	13	1.77	0.774	น้อยที่สุด
	-	-	(20.0)	(36.7)	(43.3)			
	-	-						
3. กายภาพ/พื้นที่ของฟาร์ม								
3.1 ด้านการป้องกันโรคและอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับไก่ไข่	-	-	2	11	17	1.50	0.630	น้อยที่สุด
	-	-	(6.7)	(36.7)	(56.7)			
	-	-	2	23	5			
3.2 ความเหมาะสมของโรงเรือน และอุปกรณ์	-	-	(6.7)	(76.7)	(16.7)	1.90	0.481	น้อย
	-	-						
	-	-						
4.อาหาร และการให้อาหารไก่ไข่								
4.1 ชนิดอาหารที่ต้องการ	-	-	4	18	8	1.87	0.629	น้อย
	-	-	(16.7)	(60.0)	(26.7)			
	-	-						
4.2 สถานที่จำหน่ายอาหาร	-	-	13	10	7	2.20	0.805	น้อย
	-	-						
	-	-						

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่				μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			
4.3 ความรู้ในการให้อาหารที่เหมาะสม	-	-	(43.3)	(33.3)	(23.3)		
	-	-	8	17	5	2.10	0.662 น้อย
	-	-	(26.7)	(56.7)	(16.7)		
5. ปริมาณ และคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่							
5.1 ด้านแหล่งน้ำ	-	-	-	18	12	1.60	0.498 น้อยที่สุด
	-	-	-	(60.0)	(40.0)		
5.2 ด้านคุณภาพน้ำ	-	-	-	19	11	1.63	0.490 น้อยที่สุด
	-	-	-	(63.3)	(36.7)		
6. การป้องกัน รักษา และควบคุมโรค							
6.1 ชนิดวัคซีนที่มีจำหน่ายไม่ครบตามที่ต้องการ	-	-	9	14	7	2.07	0.740 น้อย
	-	-	(30.0)	(46.7)	(23.3)		
6.2 คุณภาพวัคซีน	-	-	17	7	6	2.37	0.809 น้อย
	-	-	(56.7)	(23.3)	(20.0)		
6.3 ความรู้เรื่องการใช้วัคซีน	-	-	16	11	3	2.43	0.679 น้อย

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่						μ	σ	แปลผล
	น้อยที่สุด								
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
6.4 วัคซีนมีราคาแพง	-	-	(53.3)	(36.7)	(10.0)		1.93	0.907	น้อย
	-	-	11	6	13				
	-	-	(36.7)	(20.0)	(43.3)				
6.5 ไม่มีสถานที่จำหน่ายวัคซีน	-	-	20	5	5		2.50	0.777	น้อย
	-	-	(66.7)	(16.7)	(16.7)				
	-	1	14	13	2		2.47	0.681	น้อย
6.6 ความรู้เรื่องโรค	-	(3.3)	(46.7)	(43.3)	(6.7)				
	-	1	11	15	3		2.33	0.711	น้อย
	-	(3.3)	(36.7)	(50.0)	(10.0)				
6.7 ความรู้เรื่องการป้องกันโรค	-	-	13	14	3		2.33	0.661	น้อย
	-	-	(43.3)	(46.7)	(10.0)				
	-	1	13	13	3		2.40	0.724	น้อย
6.8 ความรู้เรื่องการควบคุมโรค	-	(3.3)	(43.3)	(43.3)	(10.0)				
	-	-	13	14	3		2.33	0.661	น้อย
	-	-	(43.3)	(46.7)	(10.0)				
6.9 ความรู้เรื่องการรักษาโรค	-	1	13	13	3		2.40	0.724	น้อย
	-	(3.3)	(43.3)	(43.3)	(10.0)				
	-	-	13	14	3		2.33	0.661	น้อย
7. การจัดการของเสียในฟาร์ม									
7.1 การจัดการมูลไก่	-	6	13	8	3		2.73	0.907	ปานกลาง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
7.2 การจัดการน้ำเสีย	-	3 (10.0)	16 (53.3)	8 (26.7)	3 (10.0)	2.63	0.809	ปานกลาง
7.3 การจัดการซากไก่ตาย และคัตทิ้ง	-	-	6 (20.0)	21 (70.0)	3 (10.0)	2.10	0.548	น้อย
8. ความรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไข่								
8.1 ความรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่	-	-	-	27 (90.0)	3 (10.0)	1.90	0.305	น้อย
8.2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไข่	-	-	3 (10.0)	25 (83.3)	2 (6.7)	2.03	0.414	น้อย
8.3 ความรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการ ผลิต	-	-	2 (6.7)	25 (83.3)	3 (10.0)	1.97	0.414	น้อย
8.4 ความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพ การผลิต	-	-	24 (80.0)	6 (20.0)	-	2.80	0.407	ปานกลาง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
8.5 ความรู้และความเข้าใจเรื่องต้นทุนการผลิต	-	-	7	20	3	2.13	0.571	น้อย
8.6 ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต	-	-	(23.3)	(66.7)	(10.0)			
8.7 ปริมาณลูกไก่ไข่ไม่เพียงพอ	-	-	5	25	5	2.00	0.587	น้อย
8.8 ระยะเวลาในการจอลูกไก่ไข่	-	-	9	17	4	2.17	0.648	น้อย
8.9 ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่	-	-	(30.0)	(56.7)	(13.3)			
8.10 การนำลูกไก่ไข่ และการเคลื่อนย้าย	-	-	6	22	2	2.13	0.507	น้อย
9. แหล่งเงินทุน	-	-	(20.0)	(73.3)	(6.7)			
	-	1	25	4	-	1.93	0.521	น้อย
	-	(3.3)	(83.3)	(13.3)	-			

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่						μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
9.1 แหล่งเงินทุนในการพัฒนาฟาร์ม	-	-	13	13	4		2.30	0.702	น้อย
	-	-	(43.3)	(43.3)	(13.3)				
9.2 แหล่งเงินทุนในการผลิต และอนาคต	-	-	18	9	3		2.50	0.682	น้อย
	-	-	(60.0)	(30.0)	(10.0)				
10. การตลาด									
10.1 ต้นทุนสูง	4	23	3	-	-		4.03	0.490	มาก
	(13.3)	(76.7)	(10.0)	-	-				
10.2 ราคาซื้อต่ำ (คุณค่าของสินค้าหลุดลง ผู้ผลิตอาจได้รับกำไรน้อยลงเนื่องจากราคารับ ซื้อที่ต่ำ)	-	-	11	18	1		2.33	0.547	น้อย
	-	-	(36.7)	(60.0)	(3.3)				
10.3 ราคาไม่แน่นอน (มีผลต่อความเชื่อมั่นของ ผู้บริโภค การวางแผนทางการเงิน)	-	-	11	19	-		2.37	0.490	น้อย
	-	-	(36.7)	(63.3)	-				

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(N)

ประเด็นปัญหา	ระดับของปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่					μ	σ	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
10.4 ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดราคา	-	-	17	13	-	2.43	0.504	น้อย
10.5 ปริมาณไข่ไก่	-	-	(56.7)	(43.3)	-			
10.6 คุณภาพไข่ไก่	-	-	20	10	-	2.33	0.479	น้อย
	-	-	(66.7)	(33.3)	-			
10.7 จำนวนผู้ซื้อมีน้อยราย	-	-	20	10	-	2.67	0.479	ปานกลาง
	-	-	(66.7)	(33.3)	-			
10.8 สถานที่รับซื้อมีน้อย	-	1	19	6	4	2.57	0.774	น้อย
	-	(3.3)	(63.3)	(20.0)	(13.3)			
10.9 ฤดูกาล (ราคาไข่ไก่มักจะสูงขึ้นในช่วงเทศกาล ต่างๆ)	-	-	21	5	4	2.57	0.728	น้อย
	-	-	(70.0)	(16.7)	(13.3)			
10.10 มีสินค้าอื่น ๆ ทดแทนได้ (กินไข่ อื่นๆ แทนไข่ไก่ เช่น ไข่เป็ด ไข่ห่าน แทนไข่ไก่ กรณีที่ไข่ไก่แพงกว่า)	-	-	1	12	17	2.47	0.571	น้อย
	-	-	(3.3)	(40.0)	(56.7)			

บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของ เกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว 2) เพื่อศึกษาการรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการ เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว 3) เพื่อเปรียบเทียบความ ต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว 4) เพื่อ ศึกษาปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว โดยมีจำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง 30 ฟาร์ม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2567 จนถึง เดือน มีนาคม ปี พ.ศ. 2568

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการเลี้ยง การผลิต และการตลาดไข่ไก่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการ เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมบางประการของเกษตรกร

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 86.7 โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 41–50 ปี คิดเป็น ร้อยละ 80.0 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 56.7 และมี ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ระหว่าง 3–5 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.7 เกษตรกรทั้งหมดไม่มีตำแหน่ง ทางสังคม และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ คิดเป็นร้อยละ 100.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่วนใหญ่มีจำนวน 4–6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 โดยจำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ส่วนใหญ่ อยู่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 บุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลการเลี้ยงไก่ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของฟาร์ม คิด เป็นร้อยละ 53.3 อาชีพหลักของเกษตรกรคือการเลี้ยงไก่ ส่วนอาชีพรองคือการเลี้ยงสัตว์น้ำ คิด เป็นร้อยละ 83.3 พื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 6–10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.3 โดย เกษตรกรทั้งหมดใช้ที่ดินส่วนตัวในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100.0 จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงใน ปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1,001 ตัวขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 90.0 เช่นเดียวกับจำนวนไก่ไข่สูงสุดที่ เคยเลี้ยงทั้งฟาร์ม/โรงเรือน ซึ่งอยู่ในช่วงเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 90.0 ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อ

การตัดสินใจเลี้ยงไก่ไข่ คือ การที่อาชีพนี้สามารถสร้างรายได้ที่ดี คิดเป็นร้อยละ 53.3 นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่จากการแนะนำของบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 70.0 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 83.3 อย่างไรก็ตาม เกษตรกรทั้งหมดมีการกู้ยืมเงินจากธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 100.0 ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนมีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 16.7 โดยส่วนใหญ่เป็นหนี้สินในช่วงวงเงิน 100,001–150,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 6.7

2. สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร

ระบบฟาร์ม พบว่า ฟาร์มทั้งหมดเป็นระบบเปิด คิดเป็นร้อยละ 100.0 สำหรับการได้รับมาตรฐานฟาร์ม/โรงเรือน พบว่า ฟาร์มส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการยื่นขอรับการรับรองมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ในส่วนของรูปแบบโรงเรือน พบว่า โรงเรือนทั้งหมดเป็นแบบเปิด มีตาข่ายป้องกันนกและสัตว์พาหะนำโรค คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยใช้ระบบการเลี้ยงแบบกรงตับทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100.0 พื้นโรงเรือนส่วนใหญ่ทำจากไม้ คิดเป็นร้อยละ 66.7 พันธุ์ไก่ไข่ที่เกษตรกรนิยมเลี้ยง พบว่าส่วนใหญ่เป็นพันธุ์โรดไอส์แลนด์เรด หรือไก่โรด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนระยะอายุของไก่ที่นำมาเลี้ยง พบว่าส่วนใหญ่เป็นไกรุ่นอายุ 6–18 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 83.3 อุปกรณ์การเลี้ยงที่ใช้ พบว่า เกษตรกรใช้ระบบให้น้ำแบบนิปปิ้ลร่วมกับรางให้อาหารแบบร่อง คิดเป็นร้อยละ 100.0 สำหรับการบันทึกข้อมูลการเลี้ยง พบว่า ฟาร์มส่วนใหญ่มีการจดบันทึกข้อมูลในทุกรุ่น คิดเป็นร้อยละ 80.0 การบันทึกการขายและรายรับ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการบันทึกข้อมูลทั้งรายจ่ายและรายรับในทุกรุ่น คิดเป็นร้อยละ 83.3 สำหรับอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ฟาร์มส่วนใหญ่ใช้อาหารสำเร็จรูปตามระยะการเจริญเติบโตของไก่ คิดเป็นร้อยละ 80.0 ในด้านวิธีการให้อาหาร พบว่าเกษตรกรครึ่งหนึ่งให้อาหารแบบจำกัดปริมาณตามคู่มือการเลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 50.0 และอีกครึ่งหนึ่งให้อาหารแบบไม่จำกัดปริมาณ โดยให้ไก่กินได้เต็มที่ คิดเป็นร้อยละ 50.0 แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้น้ำบาดาล คิดเป็นร้อยละ 76.7 สำหรับการเตรียมโรงเรือนก่อนนำลูกไก่เข้ามาเลี้ยงใหม่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อในโรงเรือนและอุปกรณ์ทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 96.7

3. การป้องกันและการรักษาโรค

ด้านการป้องกันและการรักษาโรค พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ทุกฟาร์มเคยให้วัคซีนแก่ไก่ คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยส่วนใหญ่ให้วัคซีนตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ 86.7 ขณะที่ฟาร์มส่วนใหญ่มีการให้วัคซีนเร็วกว่ากำหนด จำนวน 27 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 90.0 สำหรับวัคซีนที่ใช้ในการเลี้ยงทุกรุ่น พบว่า ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ให้วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล คิดเป็นร้อยละ 90.0 ส่วนวัคซีนที่มีการให้เป็นบางครั้งและไม่สม่ำเสมอ ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบ คิดเป็นร้อยละ 100.0 ขณะที่วัคซีนที่ไม่เคยมีการให้แก่ไก่เลย ได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร วัคซีนป้องกันโรฝีตาซ และวัคซีนป้องกันโรคมาเร็กซ์ คิดเป็นร้อยละ 100.0 ในด้านการเกิดโรค พบว่า ฟาร์มไก่ไข่

ทั้งหมดจำนวน 30 ฟาร์ม เคยประสบปัญหาไก่ป่วย คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยสาเหตุของการตายของไก่ในรอบปีแบ่งออกเป็น ไก่ตายจากสาเหตุปกติ คิดเป็นร้อยละ 50.0 และไก่ตายจากภัยธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ในส่วนของการใช้ยา พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ส่วนใหญ่มีการใช้ยาปฏิชีวนะ คิดเป็นร้อยละ 96.7 สำหรับการกำจัดพยาธิภายใน พบว่า เกษตรกรใช้ยาเคมีเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 53.3 ส่วนบุคคลที่ทำหน้าที่รักษาเมื่อไก่เจ็บป่วย พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ส่วนใหญ่ทำการรักษาเอง คิดเป็นร้อยละ 66.7

4. การผลิต และการตลาด

รูปแบบการเลี้ยงไก่ของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นระบบที่มีการนำไก่เข้าเลี้ยงครั้งเดียว และจำหน่ายจนหมดก่อนจึงจะนำไก่รุ่นใหม่มาเลี้ยงพร้อมกันอีกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 86.7 สำหรับรูปแบบการจัดจำหน่าย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมจำหน่ายที่หน้าฟาร์มและนำไปส่งให้กับร้านค้าโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 66.7 ในส่วนของการเป้าหมายการเลี้ยงไก่ในอนาคต พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีแผนจะเลี้ยงไก่ในปริมาณ 4,001–8,000 ตัวต่อปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 ทั้งนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าผู้รับซื้อไก่นำไปจำหน่ายต่อให้กับใคร คิดเป็นร้อยละ 96.7 อย่างไรก็ตาม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบราคาจำหน่ายไก่ในท้องตลาดก่อนการขาย คิดเป็นร้อยละ 93.3 นอกจากนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่กำหนดราคาจำหน่ายไก่ไปตามราคาท้องตลาด โดยมีจำนวน 22 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 73.3 สำหรับรายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยมากกว่า 250,001 บาทต่อปี จำนวน 29 ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 96.7

5. การได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่

หน่วยงานที่เกษตรกรเคยได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการบริการจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 86.7 สำหรับหน่วยงานที่เกษตรกรเคยได้รับการเข้าเยี่ยมเพื่อติดตามและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการบริการจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 93.3 ในด้านการบริการสุขภาพสัตว์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เคยได้รับการบริการจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 83.3 ทั้งนี้ แหล่งข้อมูลที่เกษตรกรได้รับเกี่ยวกับการเลี้ยงและการตลาดไก่ ส่วนใหญ่ได้รับจากเพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ คิดเป็นร้อยละ 93.3

ตอนที่ 2 การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการผลิตไข่ไก่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง

1. ระดับการรับรู้ของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ ในแขวงหลวงพระบาง

การรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ในทุกด้านโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.05 ($\sigma = 0.260$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การรับรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 3.92) การรับรู้ด้านการเลี้ยงและ

การผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 3.29) การรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร (ค่าเฉลี่ย 3.24) การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 3.19) การรับรู้ด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.13) การรับรู้ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.07) การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 2.86) การรับรู้ด้านบัญชีฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 2.82) การรับรู้ด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 2.78) และการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.18)

2. ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง

ความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในทุกด้านโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับความต้องการมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.02 ($\sigma = 0.225$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความต้องการด้านการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.55) ความต้องการด้านการจัดการฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.42) ความต้องการด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 4.34) ความต้องการด้านอาหาร และการให้อาหาร (ค่าเฉลี่ย 4.29) ความต้องการการสนับสนุนด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.25) ความต้องการด้านบัญชีฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.13) ความต้องการการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.09) ความต้องการด้านการเลี้ยง และการจัดการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.78) ความต้องการการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.68) และความต้องการด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.65)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

พบว่าการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่กับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่ โดยใช้การทดสอบ Paired sample t-test แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยรวม มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่าความต้องการพัฒนาอาชีพการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ เนื่องจากเกษตรกรมีระดับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.02) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.05) ซึ่งมี 10 ด้านดังนี้ 1) ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการเลี้ยง และการจัดการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.78) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.13) 2) ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการจัดการฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.42) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.19) 3) ความต้องการพัฒนาอาชีพการรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร (ค่าเฉลี่ย 4.29) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.24) 4) ความต้องการพัฒนาอาชีพการรับรู้ด้านการป้องกันรักษาและควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 4.34) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.78) 5) ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.65) ต่ำกว่า

การรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.92) 6) ความต้องการพัฒนาอาชีพในการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.58) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.29) 7) ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.25) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.07) 8) ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านบัญชีฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.13) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.82) 9) ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.68) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.86) และ 10) ความต้องการพัฒนาอาชีพ การสนับสนุน จัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.09) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.18)

ตอนที่ 4 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของระดับปัญหาของการผลิตไก่ไข่อยู่ในระดับ ไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.07 ($\sigma = 0.415$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย พบว่าปัญหาด้านการตลาดมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.62) รองลงมาคือ การจัดการของเสียในฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 2.48) แหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 2.40) การป้องกันรักษา และ ควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 2.31) ความรู้ในการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.19) อาหารและการให้อาหารไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.05) มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 1.77) ด้านกายภาพของฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.70) ปริมาณและคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 1.61) และผลกระทบต่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.55)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอประเด็นสำคัญคือ 1) สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไก่ไข่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว 2) การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว 3) เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว 4) ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

1. สภาพการเลี้ยง การผลิต การตลาดไก่ไข่ และการได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ฟาร์มเลี้ยงไก่ทั้งหมดเป็นระบบเปิด (ร้อยละ 100.0) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรยังนิยมใช้ระบบการเลี้ยงแบบเปิด เนื่องจากมีต้นทุนการจัดตั้งฟาร์มที่ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับระบบปิด อย่างไรก็ตาม ระบบเปิดอาจมีข้อจำกัดในด้านการควบคุมสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

และประสิทธิภาพการผลิตของไก่ไข่ งานวิจัยของ ธารทิพย์ พันธุ์ศรี (2565) ระบุว่า การพัฒนาฟาร์มไก่ไข่ให้เป็นระบบปิดสามารถช่วยลดปัจจัยเสี่ยงจากโรคระบาดและเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้อาหารสำเร็จรูปตามระยะการเจริญเติบโตของไก่ (ร้อยละ 80.0) และให้อาหารทั้งแบบจำกัดปริมาณตามคู่มือ (ร้อยละ 50.0) และแบบไม่จำกัดปริมาณ (ร้อยละ 50.0) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ที่ระบุว่า การเลือกใช้อาหารที่เหมาะสมช่วยเพิ่มผลผลิตและลดปัญหาสุขภาพของไก่ไข่ ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่พบว่าส่วนใหญ่ใช้น้ำบาดาล (ร้อยละ 76.7) ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สะอาดและเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงสัตว์ ด้านการป้องกันและรักษาโรค พบว่าเกษตรกรทุกฟาร์มให้วัคซีนแก่ไก่ไข่ (ร้อยละ 100.0) โดยวัคซีนที่ใช้ประจำได้แก่ วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล (ร้อยละ 90.0) และวัคซีนป้องกันโรคหลอดลม (ร้อยละ 100.0) ซึ่งแสดงถึงการตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันโรคในฟาร์ม ทั้งนี้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สุขสมบูรณ์ (2562) ที่ระบุว่า การให้วัคซีนตามโปรแกรมสามารถลดอัตราการป่วยและอัตราการตายของไก่ไข่ได้อย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการตลาด พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายไก่ไข่ที่หน้าฟาร์มหรือนำไปส่งร้านค้า (ร้อยละ 66.7) โดยตั้งเป้าหมายการเลี้ยงในอนาคตที่จำนวน 4,001-8,000 ตัวต่อปี (ร้อยละ 30.0) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา วงศ์สวัสดิ์ (2564) กล่าวว่า การจำหน่ายไก่ไข่โดยตรงช่วยเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการขนส่ง สำหรับการสนับสนุนและการพัฒนาอาชีพ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการบริการจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ (ร้อยละ 86.7) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิชัย ศรีสวัสดิ์ (2563) ที่พบว่าการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐช่วยส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงไก่ไข่ในระดับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การรับรู้ และความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวง

หลวงพระบาง สปป.ลาว

2.1 ระดับความรู้ของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่ ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีระดับการรับรู้ในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 3.05 ($\sigma = 0.260$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การรับรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 3.92 ในขณะที่การสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่ 2.18 การรับรู้เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ที่อยู่ในระดับสูงสุด สะท้อนถึงความตระหนักของเกษตรกรในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่ที่กำหนดโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2562) ในด้านการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ การรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) แสดงถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการเลี้ยงไก่ไข่อย่างมี

ประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ กชพร ธาราสมบัติ และคณะ (2567) พบว่าเกษตรกรมีความต้องการในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการที่ 2.72 นอกจากนี้ งานวิจัยของ กมลชนก ปริบูรณ์ และคณะ (2567) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์การเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย 17.58 ปี และได้รับข้อมูลข่าวสารจากการอบรม และเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเกษตรกรมีความรู้เรื่องมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรในระดับมาก แต่มีความต้องการการส่งเสริมในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.72) ซึ่งเน้นถึงความสำคัญของการส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง สำหรับการรับรู้ด้านการให้อาหารไก่ไข่ และการจัดการฟาร์มซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.24 และ 3.19 ตามลำดับ บ่งชี้ถึงความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านการจัดการฟาร์มและโภชนาการสัตว์ จากการศึกษาโดย Global Food Partners (2565) ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงแนวทางปฏิบัติในฟาร์มและการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงไก่ไข่ ด้านการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.18) สะท้อนถึงความจำเป็นในการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและการแบ่งปันทรัพยากร และจากการศึกษาของ วิชัย ศรีสวัสดิ์ (2563) ระบุว่าปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ ได้แก่ จำนวนไก่ในฟาร์ม หนี้สิน และความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

2.2 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่ ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว

ความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับความต้องการมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.02 ($\sigma = 0.225$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการด้านการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.55) ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะและความรู้ในกระบวนการเลี้ยงและการจัดการฟาร์ม ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารทิพย์ พันธุ์ศรี (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดการฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อผลผลิตที่สูงขึ้น และคุณภาพไข่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สังคม แสนบุตติ (2558) ที่พบว่า ความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้าโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.54) โดยเฉพาะในด้านการผลิตและการตลาด อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญนิกร สันทะสัก และคณะ (2566) ที่พบว่าประชาชนในแขวงสาละวัน สปป.ลาว มีความต้องการส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมืองอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.22) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกมล ประภาสพงษ์ (2567) ที่ระบุว่าแนวทางการส่งเสริมศักยภาพผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ในสายพันธุ์โคราชทั้งรายเล็ก และรายใหญ่มีความต้องการส่งเสริมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.69) ด้านความต้องการในการจัดการฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.42) สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการฟาร์มให้

มีมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ศรีสวัสดิ์ (2563) ที่ระบุว่าการจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพช่วยลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาด ส่วนความต้องการด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 4.34) แสดงถึงความตระหนักของเกษตรกรในการป้องกันโรคระบาดในฟาร์ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สุขสมบูรณ์ (2562) ที่เน้นถึงความสำคัญของการใช้วัคซีนและการดูแลสุขภาพไก่เพื่อป้องกันการสูญเสียจากโรคระบาด สำหรับความต้องการด้านอาหารและการให้อาหาร (ค่าเฉลี่ย 4.29) พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการเลือกใช้อาหารที่มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและการผลิตไข่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ที่ระบุว่าการใช้อาหารที่มีคุณภาพช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนในระยะยาว นอกจากนี้ ความต้องการการสนับสนุนด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.25) แสดงถึงความจำเป็นในการเข้าถึงช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายและการตั้งราคาที่เหมาะสม ซึ่งตรงกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของ สุชาดา วงศ์สวัสดิ์ (2564) ที่กล่าวว่าพัฒนาเครือข่ายการตลาดและการประชาสัมพันธ์ช่วยเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับเกษตรกร ส่วนความต้องการด้านบัญชีฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.13) และการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 4.09) แสดงถึงความสำคัญของการจัดการด้านการเงินและการสร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทั้งนี้ ความต้องการด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.78) และการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.68) แสดงถึงความจำเป็นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและการสร้างการรับรู้ในตลาด สำหรับความต้องการด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.65) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แสดงถึงความจำเป็นในการให้ความรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพกับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่กับการรับรู้ในการเลี้ยงไก่ โดยใช้การทดสอบ Paired sample t-test พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั้นหมายความว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว มีความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ในระดับที่สูงกว่าการรับรู้ในปัจจุบัน โดยระดับความต้องการเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ซึ่งสูงกว่าระดับการรับรู้เฉลี่ยที่ 3.05 สะท้อนถึงความจำเป็นในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่อย่าง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการเลี้ยงและการจัดการอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.78) สูงกว่าการรับรู้

(ค่าเฉลี่ย 3.13) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารทิพย์ พันธุ์ศรี (2565) ที่ระบุว่าการพัฒนาเทคนิคการเลี้ยงและการจัดการฟาร์มมีความสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตและลดความสูญเสีย นอกจากนี้ ความต้องการด้านการจัดการฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 4.42) ยังสูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.19) ซึ่งตรงกับผลการศึกษาโดย วิชัย ศรีสวัสดิ์ (2563) กล่าวถึงความจำเป็นในการสนับสนุนเกษตรกรในการบริหารจัดการฟาร์มเพื่อความยั่งยืน ในด้านอาหารและการให้อาหาร พบว่าความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.29) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.24) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ที่เน้นถึงความสำคัญของอาหารที่มีคุณภาพต่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของไก่ไข่ ส่วนด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค ความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.34) ก็สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.78) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สุขสมบูรณ์ (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าการใช้วัคซีนและการป้องกันโรคเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความสูญเสียในฟาร์มไก่ไข่ ในส่วนของการพัฒนาอาชีพ บุญเพ็ง สิทธิวงษา (2567) กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่แบบสมาร์ตฟาร์มช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น นอกจากนี้ รัฐศักดิ์ โช้แก้ว (2559) ยังพบว่าปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของฟาร์มไก่ไข่ประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร 2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 3) ปัจจัยด้านการตลาด 4) ปัจจัยด้านต้นทุน และ 5) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการเลี้ยงไก่ไข่ในระยะยาว ด้านการตลาด พบว่าความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.25) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา วงศ์สวัสดิ์ (2564) ที่ระบุว่าการสนับสนุนด้านการตลาดสามารถเพิ่มโอกาสทางธุรกิจและรายได้ของเกษตรกรได้ ในส่วนของการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่ พบว่าความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.68 และ 4.09 ตามลำดับ) สูงกว่าการรับรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.86 และ 2.18) ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกร จากผลการวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว มีความต้องการพัฒนาอาชีพในทุกด้านในระดับที่สูงกว่าการรับรู้ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ระบุถึงความสำคัญของการพัฒนาเทคนิคการเลี้ยง การจัดการฟาร์ม การให้อาหาร การป้องกันโรค การตลาด และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ของเกษตรกรอย่างยั่งยืน

4. ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปัญหาในการผลิตไก่ไข้อยู่ในระดับไม่เป็นปัญหา โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.07 ($\sigma = 0.415$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารทิพย์ พันธุ์ศรี (2565) ที่ระบุว่าการพัฒนาระบบการเลี้ยงไก่ไข่ที่ได้มาตรฐานช่วยลดปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต นอกจากนี้ สุพัฒน์ จันวงศ์ (2566) ยังพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีระดับปัญหาอยู่ในระดับ "ไม่เป็นปัญหา"

เช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 1.65) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการตลาด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.62) แสดงถึงความท้าทายที่เกษตรกรต้องเผชิญในการจำหน่ายผลผลิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ วงศ์สวัสดิ์ (2564) ที่ระบุว่าความผันผวนของราคาตลาดและการแข่งขันส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร นอกจากนี้ อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) รายงานว่า เกษตรกรประสบปัญหาเกี่ยวกับวัสดุรองพื้นโรงเรือนและอาหารสำเร็จรูปที่มีราคาสูง รวมถึงการขาดข้อมูลที่จำเป็นจากหน่วยงานราชการ ขณะที่ สังคม แสบุดดี (2558) พบว่า เกษตรกรเผชิญกับปัญหาด้านเงินทุน ค่าอาหาร ค่าแรงงาน และการขยายฟาร์มที่ถูกต่อต้านจากชุมชนใกล้เคียง เนื่องจากมลพิษทางอากาศและแหล่งน้ำ สำหรับ การจัดการของเสียในฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 2.48) พบว่า การจัดการมูลไก่และของเสียจากฟาร์มยังคงเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะในฟาร์มขนาดใหญ่ ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ วิชัย ศรีสวัสดิ์ (2563) ที่เสนอว่า การใช้เทคโนโลยีการจัดการของเสียสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความยั่งยืนในการผลิต ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 2.40) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายการผลิตและการปรับปรุงฟาร์ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย สุขสมบูรณ์ (2562) ที่ระบุว่า การสนับสนุนด้านการเงินและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมีความจำเป็นสำหรับการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร สำหรับ การป้องกัน รักษา และควบคุมโรค (ค่าเฉลี่ย 2.31) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถจัดการปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีความท้าทายในการป้องกันโรคระบาด โดยเฉพาะโรคที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัจฉริยา ยวงเกตุ (2560) ที่พบว่าการใช้วัคซีนและการรักษาสุขอนามัยในฟาร์มสามารถลดการแพร่กระจายของโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ปัญหาด้านความรู้ในการเลี้ยงและการผลิตไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.19) และ ด้านอาหาร และการให้อาหารไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 2.05) อยู่ในระดับไม่ปัญหา แสดงว่าเกษตรกรมีความรู้ และประสบการณ์เพียงพอ อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 1.77) โดยเฉพาะเรื่องกลิ่นและของเสียจากฟาร์ม ยังคงเป็นปัจจัยที่ต้องพัฒนาเพื่อให้การเลี้ยงเป็นมิตรต่อชุมชนมากขึ้น ด้านกายภาพของฟาร์ม (ค่าเฉลี่ย 1.70) ปริมาณและคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่ (ค่าเฉลี่ย 1.61) และ ผลกระทบต่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย 1.55) อยู่ในระดับไม่ปัญหา ซึ่งสะท้อนถึงการจัดการที่มีประสิทธิภาพและการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว อยู่ในระดับที่มีความยั่งยืน โดยเกษตรกรสามารถจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การสนับสนุนด้านการตลาด การจัดการของเสีย และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องได้รับความสนใจเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การพัฒนาความรู้และทักษะการเลี้ยงไก่ไข่ หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเกษตรกร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการเลี้ยง การดูแลสุขภาพไก่ไข่ และการจัดการฟาร์มที่ถูกต้องลักษณะ เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับปรุงวิธีการเลี้ยง และเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายเกษตรกร เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างกัน

2. การส่งเสริมการตลาดและการจัดจำหน่าย ควรมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจำหน่ายไข่ไก่ ช่วยลดต้นทุนการขนส่งและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้น รวมถึงการส่งเสริมการใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน หรือการขายตรงถึงผู้บริโภค เพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายและสร้างแบรนด์ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้า

3. การสนับสนุนด้านเงินทุน รัฐบาลควรสนับสนุนนโยบายที่ช่วยลดต้นทุนการผลิต เช่น การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือเงินกู้ระยะยาว เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในการลงทุนด้านอุปกรณ์การเลี้ยง และการขยายฟาร์ม รวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการขนส่งสินค้าเกษตร นอกจากนี้ ควรส่งเสริมโครงการสินเชื่อหรือกองทุนสนับสนุนการเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อช่วยเกษตรกรในการขยายฟาร์ม หรือปรับปรุงการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในฟาร์ม ควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบการให้น้ำและอาหารแบบอัตโนมัติ รวมถึงการปรับปรุงระบบระบายอากาศในโรงเรือน เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงไก่ไข่ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตไข่ไก่ และให้การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกร

5. การส่งเสริมด้านสุขภาพสัตว์และการป้องกันโรค ควรจัดทำโปรแกรมการให้วัคซีนที่เหมาะสม และส่งเสริมการใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพสัตว์เพื่อลดการใช้ยาปฏิชีวนะ รวมทั้งส่งเสริมการตรวจสุขภาพไก่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในฟาร์ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จ
2. ควรศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงไก่ในแต่ละขนาดของฟาร์ม เพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าในการลงทุนและหาวิธีลดต้นทุนการผลิต
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมต่อการเลี้ยงไก่
4. ควรศึกษาความต้องการและพฤติกรรมผู้บริโภคไก่ของประชาชนในแขวงหลวงพระบาง เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับกลยุทธ์การผลิตและการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
5. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิต เช่น ระบบอัตโนมัติในการจัดการฟาร์ม
7. ควรศึกษาผลกระทบที่ตามมาของกระบวนการเลี้ยงไก่ต่อสิ่งแวดล้อมในระดับฟาร์ม และชุมชน โดยนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงาน โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม
8. ศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับฟาร์มไก่ขนาดเล็กและขนาดกลาง

บรรณานุกรม

- กขพร ธาราสมบัติ, นครศ รังควัต, พุฒิสรรค์ เครือคำ & สายสกุล ฟองมูล. 2567. ความต้องการในการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ วารสารผลิตภัณฑ์การเกษตร, 6(1), 65-75.
- กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2544. การเลี้ยงไก่ไข่. กรุงเทพฯ: กองปศุสัตว์สัมพันธ์ กรมปศุสัตว์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2560. คู่มือและวิธีการปฏิบัติงาน ระบบส่งเสริมการเกษตร (Training and Visit System: T & V System). กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กระทรวงกสิกรรมและป่าไม้. 2561. มาตรฐานฟาร์มไก่ สปป.ลาว. เวียงจันทน์: กระทรวงกสิกรรมและป่าไม้
- กอบกุล วิชาญสรรค์ศักดิ์. 2560. การจัดการความขัดแย้งในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุฬาพิทย ปิ่นเงิน. 2555. คุณภาพและสีไข่แดงของไข่ไก่ที่วางจำหน่ายในท้องตลาด เขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปัญหาพิเศษปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ชยันต์ วรรณะกฤติ. 2536. การกำหนดกรอบคิดในการวิจัย ในคู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลอศรี แก้วสูงเนิน. (2554). การศึกษาการพัฒนาตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ชัยสมพล ชาวประเสริฐ 2547. การตลาดบริหาร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น
- ดิณ ประยูรพฤทธิ. 2538. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทำนอง สิงคาลวนิช. 2514. การเกษตรกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: รวมมิตรไทย.
- เทพดวงจันทร์ บุญธิเดช, รัชสธรณ์ คงธนจารุอนันต์, วิณา นิลวงศ์, ภาวิณี อารีศรีสม, & พิณภา หมวกยอด. (2567). การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรธุรกิจการท่องเที่ยวในเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย, 5(2), 38-51.
- ธารพิทย พันธุ์ศรี. 2565. การจัดการฟาร์มไก่ไข่ระบบปิดเพื่อเพิ่มผลผลิต. วารสารวิทยาศาสตร์การเกษตร, 56(3), 45-55.

- นทีทิพย์ กฤษณามระ. 2538. **ฮอว์โมนกลไกและการออกฤทธิ์ร่วม**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นายปิยพัฒน์ วงศ์ศรี. 2566. การผลิต การตลาด และความต้องการพัฒนาอาชีพการผลิตไก่เนื้อเชิงพาณิชย์ ของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดกำแพงสระปือ ประเทศกัมพูชา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร มหามหาลัยแม่โจ้
- นาริรัตน์ พักเพื่องบุญ. 2554. **ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคในศูนย์จำหน่าย เอส. บี. ดีไฮดี สแควร์ ในกรุงเทพฯ**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. 2550. **พัฒนาการการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: ร้าไทยเพรส.
- บุญเพ็ง สิริธวิชา. 2567. การพัฒนาอาชีพและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การเลี้ยงไก่พื้นบ้านแบบสมาร์ท ฟาร์มในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. **วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์**, 4(1), 98-111.
- บุญสม จันทรเอี่ยม. 2536. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ปภาวดี ประจักษ์สุนิติ และ กิ่งพร ทองใบ. 2533. **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร**. กรุงเทพฯ: ประชุมช่าง.
- ประภากร ธาราฉาย. 2560. **การผลิตสัตว์ปีก** [Online]. Available <http://www.as2.mju.ac.th/E-.pdf> (23. มีนาคม.2567).
- แผนกแผนการและการลงทุน. 2564. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ครั้งที่ 8 ของแขวงหลวงพระบาง, 2564-2568**. หลวงพระบาง: แผนกแผนการและการลงทุน.
- พงษ์ศักดิ์ ขอจดี. 2545. **ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบ้านแหลมแท่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพรรณ ยะคำป้อ. 2558. **ระบบการผลิตและการตลาด และความคุ้มค่าของการลงทุน ทำฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่เพศผู้ในจังหวัดลำพูนและลำปาง** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พุดิสรรค์ เครือคำ. 2564. **ส่งเสริมการเกษตร**. เชียงใหม่: สาขาวิชาการส่งเสริมและสื่อสารเกษตร คณะ ผลิต กรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เพ็ญนิกร สันทะสัก, ธรรมรักษ์ ละอองนวล และประสิทธิ์ กุลบุญญา 2565. **แนวทางส่งเสริมการเลี้ยงไก่ พื้นเมืองของประชาชน เมือง สาละวัน แขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว**. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**, 7(3), 1217-1232.
- รัฐศักดิ์ ไข่แก้ว. 2559. **การพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการฟาร์มไก่ไข่: กรณีศึกษาในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม** มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรทัศน์ อินทร์คัมพร. 2546. **การส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาชนบท**. เชียงใหม่:

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรวิทย์ โรมรัตน์พันธ์. 2549. **ทุนทางสังคม**. กรุงเทพฯ: โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.

วิจิตร อาวะกุล. 2551. การฝึกอบรม: **คู่มือฝึกอบรมและพัฒนาบุคคล**. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริม และฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิชัย ศรีสวัสดิ์. 2563. บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไขในชุมชน.

วารสารวิจัยสังคมศาสตร์, 41(4), 101-110.

วิทยา พยัคฆ์บุตร และเสรี ชัดแจ้ง. 2564. การรับรู้วัฒนธรรมองค์การต่อผลการปฏิบัติงานของ

องค์การ. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 12(1), 143-159.

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2532. **หลักการพัฒนาชุมชน** : การพัฒนาชุมชนประยุกต์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วิวัฒน์ จันทร์กิงทอง, จุฑามาศ พรหมมนตรี, นิศาชล สกุลชาญณรงค์, นธิ เหมมันต์, ฐานันท์ ตั้งจุจิกุล, และ วรณะ วิจิตร. (2561). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องแกงตำมือบ้านทุ่งชุมพลพัฒนา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. ใน การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 9 (หน้า 132-142). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ศศิณา ปาละสิงห์. 2547. ความต้องการในการพัฒนาตนเองของข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตำบลคลองหก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริกมล ประภาสพงษ์. 2567. แนวทางการส่งเสริมเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการเลี้ยงไก่สายพันธุ์โคราชในเขตอำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์. **วารสารร้อยแก่นสาร** 9 (6), 504-521.

สมชาย สุขสมบูรณ์. 2562. การใช้วัคซีนป้องกันโรคในฟาร์มไก่ไข่. **วารสารการปศุสัตว์ไทย**, 48(1), 67-75.

สมภพ สุขกลัด. 2542. **การรับรู้ของข้าราชการครูจังหวัดกาญจนบุรีที่มีต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542** กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สังคม แสนบุตดี. 2558. **ความต้องการของเกษตรกรต่อการเลี้ยงไก่ไข่เชิงการค้าในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2532. **การพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สานิตย์ บุญชู. 2525. **การพัฒนาชุมชน**: ชุมชนศึกษาและวางแผนโครงการ. กรุงเทพฯ: สาขาพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2562. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่ไข่. [Online]. Available

https://www.acfs.go.th/standard/download/GAP_Layer_Farm%28G%29_2562.pdf

(24 มีนาคม 2568).

สิทธิ อธิสรณ์. 2552. **การสื่อสารทางการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาดา วงศ์สวัสดิ์. 2564. การตลาดและการจัดจำหน่ายไก่ไข่ในประเทศไทย. **วารสารเศรษฐศาสตร์เกษตร**, 59(2), 89-96.

สุดาพร กุณทลบุตร. 2557. **หลักการตลาดสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไมตรี สุนทรวรรณ. 2557. **การบริหารทรัพยากรมนุษย์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัฒน์ จันทวงศ์. 2566. **ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดกำแพงสระปือ ประเทศกัมพูชา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สุรสิฐ อินตะ. 2551. **ศึกษาความสัมพันธ์ของการสื่อสารทางการตลาดกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุวรรณแสง. 2542. **จิตวิทยาทั่วไป**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ รวมสาส์น.

สุวรรณี รอยชัย, รัชสรณ์ คงธนจารุอนันต์, ภาวิณี อารีศรีสม, พิณภา หมวกยอด, นรินทร์ ท้าวแก่นจันทร์ และ กอบลาภ อารีศรีสม. (2567). การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบภายใต้ศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. **วารสารภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน**, 5(1), 54-70.

สุวิมล แม่นจริง. 2545. **การส่งเสริมการตลาด**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เอชเอ็นกรุ๊ป.

เสรี พงศ์พิศ. 2551. **แนวคิด แนวปฏิบัติ ยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พลังปัญญา.

เสรี วงษ์มณฑา. 2542. **กลยุทธ์การตลาด**. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์ม/ไซเท็ก

แสงเดือน ทวีสิน. 2545. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยเส็ง

ไสว เครือรัตน์ไพบูลย์. 2550. **ความต้องการการนิเทศของข้าราชการครูโรงเรียนวัดแสงสรรค์**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ภาคนิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชภัฏพรนคร.

อัจฉริยา ยวงเกต. 2560. **การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อำพล นามเสียงใต้. 2552. **การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนรู้ ของครูสังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

Abrahamsson, P. & Tauson, R. 1995. Aviary systems and conventional cages for laying

- hen. **J. Anim. Sci**, 45(3), 194-203.
- Biddle. 1965. **W. W. The Community development Process The Rediscovery of local initiative**. New York: Rinehart and Winston.
- Bouapao, L., Insouvanh, C., Pholsena, M., Armstrong, J., & Staab, M. (2016). **Strategic review of food and nutrition security in Lao People's Democratic Republic**. World Food Programme.
- Dessler, G. 1997. **Human Resource Management**. (7th ed.). Upper Saddle River: NJ: Prentice Hall.
- Ginzberg, E. 1972. Toward a Theory of Occupational Choice: A Restatement. **Vocational Guidance Quarterly**, 20(3), 2-9.
- Ginzberg, E., Ginsburg, S. W., Axelrad, S. & Herma, J. L. 1951. **Occupational choice: An approach to a general theory**. Columbia University Press.
- Global Food Partners. 2565. **Survey results presentation: Perspectives of egg producers on the implementation and maintenance of cage-free layer systems in China, Thailand, Malaysia, Japan, Indonesia, and the Philippines** [Online]. Retrieved March 24, 2025, from <https://globalfoodpartners.com>
- Gutteridge, T. G. & Hutcheson, P. 1990. **Organizational Career Development: Benchmarks for Building a World-Class Workforce**. San Francisco: CA: Jossey-Bass.
- Hogan, J. A. 1973. Development of food recognition in young chicks: maturation and nutrition. **J. Anim. Sci.**, 83(61), 355-366.
- Kotler & P Keller. 2009. **Marketing Management**. Pearson Prentice Hall.
- Kotler P & Armstrong G. 2004. **Principles of Marketing**. Pearson/Prentice Hall.
- Kotler. P & Keller.K.L. 2012. **Marketing Management**. 14th Edition. Pearson Education.
- Kotler P. & Armstrong G. 2003. **Marketing: an introduction**. Pearson Educacion.
- Luangprabang-laos.com. **Map of Luang Prabang**. [Online]. Available <https://www.luangprabang-laos.com/Map-of-Luang-Prabang>.
- Luo, Y. 2013. The influence of marketing promotion strategies and corporate image on brand awareness of UnionPay credit card of ICBC (Public Company Limited) Master's thesis, Dhurakij Pundit University. Retrieved from <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/152759.pdf>

- Maslow, A. H. 1954. **Motivation and Personality**. New York: NY: Harper & Row.
- Mosher, A. T. 1978. **An Introduction to Agricultural Extension**. New York: Agricultural Development Council.
- Oden, K., Keeling, K. J. & Algers, B. 2002. Behaviour of layers in two types of aviary system on 25 commercial farms in Sweden. **Brit. Poultry. Sci.**, 43(3), 169-181.
- Philip & Kotler. 1994. Reconceptualizing marketing: an interview with Philip Kotler. **European Management Journal**, 12(4), 353-361.
- Porter & Michael .E. 1990. New global strategies for competitive advantage. **Planning Review**, 18(3), 4-14.
- Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G. & Osborn, R. N. 2005. **Organizational behavior**. 7th ed. Hoboken: John Wiley & Sons.
- Schiffman, L. G., Kanuk, L. L. & 2007. **Consumer behavior**. 9th ed. Englewood Cliffs: Prentice – Hall.
- Solomon. 1996. Using consumption constellations to develop integrated communications strategies. **Journal of Business Research**, 37(3), 183-191
- Swanson, B. E. 1984. **Agricultural Extension : A reference manual**. 2nd. N.P.: Food and Agricultural Organization.
- The United States Department of Agriculture. 2000. **Egg-Grading Manual**. [Online]. Available <https://www.ams.usda.gov/grades-standards/egg-grading-manual> (15.มิ.นาคม.2567).
- Webster, A. B., Nogosse, R. M. M., Sander, I., Wandt, B., Neumann, U. & Glunder, G. 2003. Investigations of laying hen health in enriched cages as compared to conventional cages and a floor pen system. **Wien. Tierarztl. Monat.**, 90(10), 257-266.
- Wirtz & Lovelock. 2011. **Service marketing: People, technology, strategy**. 7th edition. New Jersey: Prentice-Hall.
- Abrahamsson, P. & Tauson, R. 1995. Aviary systems and conventional cages for laying hen. **J.Anim. Sci**, 45(3), 194-203.
- Biddle. 1965. **W. W. The Community development Process The Rediscovery of local initiative**. New York: Rinehart and Winston.
- Global Food Partners. 2565. **นำเสนอผลการสำรวจจากการวิจัย: เกี่ยวกับมุมมองของผู้ผลิตไข่ไก่**

ในเรื่องการดำเนินการและการบำรุงรักษาระบบการเลี้ยงไก่ไข่แบบไม่ขังกรง(เคจฟรี) ในประเทศจีน, ไทย, มาเลเซีย, ญี่ปุ่น, อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://globalfoodpartners.com> (24 มีนาคม 2568).

- Hogan, J. A. 1973. Development of food recognition in young chicks: maturation and nutrition. **J. Anim. Sci.**, 83(61), 355-366.
- Kotler & P Keller. 2009. **Marketing Management**. Pearson Prentice Hall.
- Kotler P & Armstrong G. 2004. **Principles of Marketing**. Pearson/Prentice Hall.
- Kotler. P & Keller.K.L. 2012. **Marketing Management**. 14th Edition Pearson Education.
- Kotler.p & Armstrong g. 2003. **Marketing: an introduction**. Pearson Educacion.
- Luangprabang-laos.com. **Map of Luang Prabang**. [Online]. Available <https://www.luangprabang-laos.com/Map-of-Luang-Prabang>.
- Maslow, A. H. 1954. **Motivation and Personality**. New York: NY: Harper & Row.
- Mosher, A. T. 1978. **An Introduction to Agricultural Extension**. New York: Agricultural Development Council.
- Oden, K., Keeling, K. J. & Algers, B. 2002. **Behaviour of layers in two types of aviary system on 25 commercial farms in Sweden**. *Brit. Poultry. Sci.*, 43(3), 169-181.
- Philip & Kotler. 1994. **Reconceptualizing marketing: an interview with Philip Kotler**. *European Management Journal*, 12(4), 353-361.
- Porter & Michael .E. 1990. New global strategies for competitive advantage *Planning Review*, 18(3), 4-14.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. 1977. On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research**, 2(2), 49-60.
- Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G. & Osborn, R. N. 2005. **Organizational behavior**. 7th ed. Hoboken: John Wiley & Sons.
- Schiffman, L. G., Kanuk, L. L. & 2007. **Consumer behavior**. 9th ed. Englewood Cliffs: Prentice – Hall.
- Sisouvong, V., Phommavong, S., & Pasanchay, K. (2023). Tourism Industry Growth during the Period of the Development: Xaythany District Vientiane Capital, Lao PDR. **International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews**, 3(1), 29-38.

- Solomon. 1996. Using consumption constellations to develop integrated communications strategies. **Journal of Business Research**, 37(3), 183-191
- Swanson, B. E. 1984. **Agricultural Extension : A reference manual**. 2nd. N.P.: Food and Agricultural Organization.
- Tabilin, E. J., Gray, D. J., Jiz, M. A., Mationg, M. L., Inobaya, M., Avenido-Cervantes, E., & Gordon, C. A. (2025). Schistosomiasis in the Philippines: A comprehensive review of epidemiology and current control. **Tropical Medicine and Infectious Disease**, 10(1), 1–15
- The United States Department of Agriculture. 2000. **Egg-Grading Manual**. [Online]. Available <https://www.ams.usda.gov/grades-standards/egg-grading-manual> (15 มีนาคม.2567).
- Webster, A. B., Nogosse, R. M. M., Sander, I., Wandt, B., Neumann, U. & Glunder, G. 2003. Investigations of laying hen health in enriched cages as compared to conventional cages and a floor pen system. **Wien. Tierarztl. Monat.**, 90(10), 257-266.
- Wirtz & Lovelock. 2011. **Service marketing: People, technology, strategy**. 7th edition. New Jersey: Prentice-Hall.
- Yami, A., Esatu, W., Rege, E., Hoang, H., Cuc, N. T. K., Tum, S., & Dessie, T. (2024). Smallholder chicken production manual: A farmers' training and reference manual to inform day-to-day production decisions.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

Miss Malaythong NITHAPHONE

เกิดเมื่อ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2541-2545 ประถมศึกษา โรงเรียนประถมสมบูรณ์บ้านสมสนุก เมืองปากอู แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

พ.ศ. 2545-2548 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ปากอู เมืองปากอู แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

พ.ศ. 2548-2551 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษาสมบูรณ์ ปากอู เมืองปากอู แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

พ.ศ. 2551-2556 ปริญญาตรี สาขา การเลี้ยงสัตว์ คณะเกษตรศาสตร์ และทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยสุพานวง แขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน ข้าราชการ สังกัด วิทยาลัยการกรรมและป่าไม้ภาคเหนือ แขวงหลวงพระบางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ภาศพนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงไก่ไข่

เรื่องการผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชียงพวนิชย์
ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง การผลิต การตลาดไข่ไก่ และแนวทางการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชียงพวนิชย์ ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาขาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยข้อมูลที่ได้นี้จะนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ โดยจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับ และท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คำแนะนำ สำหรับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 3 การป้องกัน และการรักษาโรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 4 การผลิต และการตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 5 การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 6 ระดับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ เชียงพวนิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 7 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ เชียงพวนิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 8 ปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่ เชียงพวนิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวง

พระบาง สปป.ลาว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ☐ อายุไม่เกิน 20 ปี ☐ อายุระหว่าง 21-30 ปี
☐ อายุระหว่าง 31-40 ปี ☐ อายุระหว่าง 41-50 ปี
☐ อายุระหว่าง 51-60 ปี ☐ อายุ 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ☐ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

4. รายได้เฉลี่ยต่อปีของครัวเรือน

☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี ☐ ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท/ปี
☐ ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี ☐ ตั้งแต่ 150,001-200,000 บาท/ปี
☐ ตั้งแต่ 200,001-250,000 บาท/ปี ☐ มากกว่า 250,001 บาทขึ้นไป/ปี

5. สถานะทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ☐ ปกส, บ้าน ☐ อาสาสมัครปศุสัตว์ (สัตว์บาล)
☐ ชาวหมู่บ้าน ☐ ปกช, บ้าน ☐ อาสาสมัครสาธารณสุข
☐ สหพันธ์สตรีหมู่บ้าน ☐ นายบ้าน
☐ สถานะอื่นๆ ระบุ.....

6. สถานะการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่

☐ ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ☐ เป็นสมาชิกกลุ่ม

7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

☐ จำนวน 1 - 3 คน ☐ จำนวน 4 - 6 คน
☐ มากกว่า 6 คน ระบุ.....คน

8. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่ ระบุ.....คน

9. บุคคลที่เลี้ยงไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เจ้าของฟาร์ม ☐ บุตรชาย/บุตรสาว ☐ บิดา/มารดา
☐ สามี/ภรรยา ☐ บุตรเขย/บุตรสะใภ้
☐ จ้างแรงงาน ระบุ.....คน
☐ บุคคลอื่น ระบุ.....

10. การประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เป็นอาชีพหลัก ส่วนอาชีพรอง คือ

(....) ทำนา

(....) ทำไร่

(....) ทำสวน

(....) เลี้ยงสัตว์บก

(....) สัตว์น้ำ

(....) เกษตรผสมผสาน

(....) ค้าขาย

(....) อาชีพอื่น ๆ ระบุ.....

☐ เป็นอาชีพรอง ส่วนอาชีพหลัก คือ

(....) ทำนา

(....) ทำไร่

(....) ทำสวน

(....) เลี้ยงสัตว์บก

(....) สัตว์น้ำ

(....) เกษตรผสมผสาน

(....) ค้าขาย

(....) อาชีพอื่น ๆ ระบุ.....

11. พื้นที่ที่ใช้ทางการเกษตร

☐ จำนวนน้อยกว่า 1 ไร่

☐ จำนวน 1-5 ไร่

☐ จำนวน 6-10 ไร่

☐ จำนวน 11-15 ไร่

☐ จำนวน 16 ไร่ขึ้นไป

12. พื้นที่ที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่

☐ ที่ดินส่วนตัว

☐ ที่ดินเช่า

☐ ที่ดินอื่นๆ

13. จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยง ณ ปัจจุบัน

☐ ฟักโรงเรือน

☐ จำนวน 401 – 600 ตัว

☐ จำนวน 601 – 800 ตัว

☐ จำนวน 801 – 1,000 ตัว

☐ จำนวน 1,001 ตัวขึ้นไป

14. จำนวนไก่ไข่ที่เลี้ยงได้สูงสุดทั้งฟาร์ม/โรงเรือน

☐ ไม่เกิน 400 ตัว

☐ จำนวน 401 – 600 ตัว

☐ จำนวน 601 – 800 ตัว

☐ จำนวน 801 – 1,000 ตัว

☐ ตั้งแต่ 1,001 ตัวขึ้นไป

15. สาเหตุสำคัญที่สุดที่ตัดสินใจเลี้ยงไก่ไข่

☐ รายได้ดี

☐ มีผู้ชักชวน

☐ เป็นธุรกิจของครอบครัว

☐ อื่น ๆ

☐ หน่วยงานราชการแนะนำ

16. ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่ไข่

☐ น้อยกว่า 1 ปี

☐ 1-2 ปี

☐ 3-5 ปี

☐ 6-8 ปี ☐ มากกว่า 9 ปีขึ้นไป

17. แหล่งเงินทุนที่ใช้ประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่

- ☐ ของตนเอง ☐ ญาติ ☐ หุ้นส่วน/เพื่อน
☐ กู้ยืมเงิน
☐ ของตนเองและกู้ยืมบางส่วน

กรณีทำนากู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนในการประกอบอาชีพเลี้ยงไก่ไข่ แหล่งเงินกู้ยืมมาจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ธนาคาร ☐ สถาบันไมโครไฟแนนซ์ ☐ กลุ่มออมทรัพย์
☐ กองทุนหมู่บ้าน ☐ ธนาคารเฉพาะกิจ ☐ เพื่อนบ้าน
☐ นายทุน ☐ อื่น ๆ

18. ทำนามีภาระหนี้สินในปัจจุบันหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี โปรตรระบุ.....
☐ น้อยกว่า หรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี
☐ ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท/ปี
☐ ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี
☐ ตั้งแต่ 150,001-200,000 บาท/ปี
☐ ตั้งแต่ 200,001-250,000 บาท/ปี
☐ มากกว่า 250,001 บาทขึ้นไป/ปี

ตอนที่ 2 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป. ลาว
 คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. ระบบฟาร์ม/โรงเรือน

- ☐ ฟาร์มระบบเปิด (ไม่มีรั้วและระบบป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม/โรงเรือน)
☐ ฟาร์มระบบปิด (มีรั้วและระบบป้องกันโรคเข้าสู่ฟาร์ม/โรงเรือน)

2. การได้รับมาตรฐานฟาร์ม/โรงเรือน

- ☐ ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน
☐ กำลังยื่นขอรับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม
☐ ได้รับการรับรองมาตรฐาน ระบุชื่อมาตรฐาน.....

3. รูปแบบโรงเรือน

- ☐ โรงเรือนแบบเปิด ไม่มีตาข่ายกันนกและสัตว์พาหนะนำโรค
☐ โรงเรือนแบบปิด มีตาข่ายกันนกและสัตว์พาหนะนำโรค

- ☐ โรงเรือนแบบปิด มีระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้น (Evaporative Cooling System)

4. ลักษณะพื้นโรงเรือน

- ☐ พื้นดิน ☐ พื้นสแลท ☐ ยกพื้นด้วยระแนง ลวดตาข่าย
☐ พื้นซีเมนต์ ☐ พื้นแบบอื่น ๆ ระบุ.....

5. ระบบการเลี้ยงไก่ไข่

- ☐ ระบบกรงตับ ☐ ระบบขังคอก ☐ ระบบอินทรีย์
☐ ระบบปล่อยอิสระ ☐ ระบบอื่นๆ ระบุ.....

6. พันธุ์ไก่ไข่เลี้ยง

- ☐ พันธุ์เล็กฮอร์นขาวหงอนจักร ☐ พันธุ์โรดไอส์แลนด์เรด หรือ ไก่ไรต์
☐ พันธุ์บาร์พลัมหรือค หรือ ไก่บาร์ ☐ พันธุ์ลูกผสม
☐ พันธุ์ไฮ-บริด ☐ พันธุ์อื่นๆ ระบุ.....

7. ระยะไก่ไข่ที่นำมาเลี้ยง

- ☐ ระยะไก่กก (0-6 สัปดาห์)
☐ ระยะไกรุ่น (6-18 สัปดาห์)
☐ ระยะไก่ไข่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป)

8. อุปกรณ์การเลี้ยง

- ☐ ใช้อุปกรณ์มาตรฐาน (กระตักน้ำและถังอาหารแบบแขวน)
☐ ใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปี้ลและถังอาหารแบบแขวน
☐ ใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปี้ลและถังอาหารแบบกึ่งอัตโนมัติ
☐ ใช้ระบบกินน้ำแบบนิปปี้ลร่วมกับรางให้อาหารแบบร่อง
☐ ใช้อุปกรณ์ชนิดอื่น ๆ ระบุ.....

9. การบันทึกข้อมูลการเลี้ยง (จำนวนอาหาร จำนวนไก่ตาย และการให้วัคซีน เป็นต้น)

- ☐ ไม่มีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยง
☐ มีการบันทึกข้อมูลการเลี้ยงบางรุ่น
☐ มีการจดบันทึกข้อมูลการเลี้ยงทุกรุ่น

10. การบันทึกการขายและรายรับในการเลี้ยงไก่ไข่

- ☐ ไม่มีการบันทึกข้อมูลการขายและรายรับ
☐ มีการบันทึกข้อมูลการขายและรายรับบางรุ่น
☐ มีการบันทึกข้อมูลการขายและรายรับทุกรุ่น

11. อาหารที่ให้ไก่ไข่

- ☐ ใช้อาหารไก่ไข่เลี้ยงไก่ ตามระยะไข่
- ☐ ใช้อาหารไก่ไข่ระยะใดระยะหนึ่ง เลี้ยงไก่เพียงเบอร์เดียว
- ☐ ผสมอาหารเองเพื่อใช้เลี้ยงไก่ไข่
- ☐ ใช้อาหารไก่ชนิดอื่นในการเลี้ยงไก่ไข่ ระบุ.....

12. วิธีการให้อาหารไก่ไข่

- ☐ ให้อาหารไก่ชนิดแบบจำกัดจำนวนตามคู่มือ
- ☐ ให้อาหารไก่แบบกินเต็มที่ไม่จำกัดจำนวน

13. แหล่งน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่

- ☐ ใช้น้ำประปา
- ☐ ใช้น้ำบาดาล
- ☐ ใช้น้ำบ่อ
- ☐ ใช้น้ำจากลำคลองหรือแม่น้ำ
- ☐ ใช้น้ำชนิดอื่น ๆ ระบุ.....

14. การเตรียมโรงเรือน

- ☐ ไม่เคยทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนก่อนนำไก่เข้ามาเลี้ยงใหม่
- ☐ ทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์ทุกครั้งก่อนนำลูกไก่เข้ามาเลี้ยงใหม่
- ☐ ทำความสะอาดและพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์เป็นบางครั้ง
- ☐ ทำความสะอาด แต่ไม่เคยพ่นยาฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์เลย

ตอนที่ 3 การป้องกัน และการรักษาโรคของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

1. การให้วัคซีน

- ☐ ไม่เคยให้วัคซีนไก่ไข่ (ถ้าไม่เคยให้วัคซีนไก่ไม่ต้องตอบข้อ 18-20)
- ☐ เคยให้วัคซีนไก่ไข่

2. การให้วัคซีนไก่ไข่ตามโปรแกรม

- ☐ ให้วัคซีนครบทุกชนิด
- ☐ ให้วัคซีนบางชนิด

3. การให้วัคซีนไก่ไข่ตามกำหนดเวลา

- ☐ ให้วัคซีนช้ากว่ากำหนด
- ☐ ให้วัคซีนเร็วกว่ากำหนด

4. ชนิดวัคซีนที่ให้ไก่ไข่ในการเลี้ยงทุกรุ่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล
- ☐ วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร
- ☐ วัคซีนป้องกันโรคคอหิวด์ไก่
- ☐ วัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบติดต่อ
- ☐ วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษ
- ☐ วัคซีนป้องกันโรคมาเร็กซ์

5. วัคซีนที่ให้เป็นบางครั้ง ไม่ได้ให้เป็นประจำ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล	☐ วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร
☐ วัคซีนป้องกันโรคคหิวัตไก่อ	☐ วัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบติดต่อ
☐ วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษ	☐ วัคซีนป้องกันโรคมาเร็กซ์

6. วัคซีนที่ไม่เคยให้ไก่ไข่เลย

☐ วัคซีนป้องกันโรคนิวคาสเซิล	☐ วัคซีนป้องกันโรคกัมโบโร
☐ วัคซีนป้องกันโรคคหิวัตไก่อ	☐ วัคซีนป้องกันโรคหลอดลมอักเสบติดต่อ
☐ วัคซีนป้องกันโรคฝีดาษ	☐ วัคซีนป้องกันโรคมาเร็กซ์

7. การป่วยของไก่ไข่ในรอบปี

- ☐ ไม่เคยป่วย ☐ เคยป่วย

8. สาเหตุการตายของไก่ในรอบปี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ตายปกติ
- ☐ ป่วยตายด้วยโรคระบาด
- ☐ ตายจากภัยธรรมชาติ ระบุ.....
- ☐ ตายจากสาเหตุอื่น ๆ ระบุ.....

9. การใช้ยาปฏิชีวนะ หรือยาสมุนไพร

- ☐ ไม่เคยรักษา (คัดทิ้งหรือทำลาย)
- ☐ ใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษา
- ☐ ใช้ยาสมุนไพรในการรักษา
- ☐ ใช้ทั้งยาปฏิชีวนะและยาสมุนไพรในการรักษา

10. การกำจัดพยาธิภายใน

- ☐ ไม่เคยกำจัด ☐ กำจัดโดยใช้ยาสมุนไพร
- ☐ กำจัดโดยใช้ยาเคมี ☐ ใช้ทั้งยาเคมีและสมุนไพร

11. บุคคลที่ทำการรักษาเมื่อไก่ไข่เจ็บป่วย

- ☐ ไม่ได้รักษา ☐ อาสาสมัครปศุสัตว์
- ☐ เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ☐ รักษาเอง ☐ บุคคลอื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 4 การผลิต และการตลาดของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

1. รูปแบบการเลี้ยง

- ☐ เลี้ยงแบบนำเข้าไก่ครั้งเดียวและจำหน่ายจนหมดก่อนนำเข้ามาเลี้ยงใหม่พร้อมกัน (All In

All Out)

- ☐ เลี้ยงไก่ไข่หลายรุ่นในฟาร์มเดียวกัน

2. รูปแบบการจัดจำหน่าย

- ☐ ลูกค้ารายย่อยมาซื้อหน้าฟาร์ม
- ☐ ลูกค้ามารับซื้อราคาส่งที่หน้าฟาร์ม
- ☐ ทั้งลูกค้ารายย่อยและลูกค้าราคาส่งมาซื้อที่หน้าฟาร์ม
- ☐ จำหน่ายที่หน้าฟาร์มและนำไปส่งร้านค้า
- ☐ นำไปส่งให้ลูกค้าที่ร้านค้า

3. เป้าหมายในการเลี้ยงไก่ไขในอนาคต

- ☐ ไม่มีเป้าหมายการผลิต (เลิกเลี้ยง) ☐ 1,000-4,000 ตัวต่อปี
- ☐ 4,001-8,000 ตัวต่อปี ☐ 8,001-10,000 ตัวต่อปี
- ☐ ตั้งแต่ 10,001 ตัวต่อปีต่อไป

4. ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้รับซื้อไก่ไขส่งขายให้ใครต่อ

- ☐ ไม่ทราบ ☐ ทราบ ส่งขายให้แก่.....

5. ท่านทราบราคาขายไก่ไขในท้องตลาดมาก่อนหรือไม่

- ☐ ไม่ทราบ ☐ ทราบ

6. กรณีที่ท่านทราบราคาขายไก่ไขในท้องตลาดมาก่อน เมื่อเปรียบเทียบกับราคาที่ได้จริงเป็นอย่างไร

- ☐ ราคาสูงกว่าที่ทราบ ☐ ราคาเท่ากับที่ทราบ ☐ ราคาต่ำกว่าที่ทราบ

7. วิธีการกำหนดราคาขายของท่านใช้วิธีการใด

- ☐ กำหนดเอง ☐ ประกาศของรัฐบาล ☐ กำหนดตามราคาท้องตลาด
- ☐ คำนวณจากต้นทุน+กำไร ☐ กำหนดตามลูกค้า ☐ อื่น ๆ

8. รายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่ไข (เป็นบาท)

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท/ปี
- ☐ ตั้งแต่ 50,001-100,000 บาท/ปี
- ☐ ตั้งแต่ 100,001-150,000 บาท/ปี
- ☐ ตั้งแต่ 150,001-200,000 บาท/ปี
- ☐ ตั้งแต่ 200,001-250,000 บาท/ปี
- ☐ มากกว่า 250,001 บาทขึ้นไป/ปี

ตอนที่ 5 การได้รับการส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกรในแขวงหลวง

พระบาง สปป. ลาว

1. หน่วยงานที่ท่านเคยได้รับการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- ☐ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
- ☐ ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด
- ☐ หน่วยงานอื่น ๆ ระบุ.....

2. หน่วยงานที่ท่านเคยได้รับการเข้าเยี่ยมติดตามพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- ☐ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
- ☐ ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด
- ☐ หน่วยงานอื่น ๆ ระบุ.....

3. หน่วยงานที่ท่านเคยได้รับการด้านสุขภาพไก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- ☐ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
- ☐ ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด
- ☐ อาสาสมัครปศุสัตว์(สัตวบาล)
- ☐ หน่วยงานอื่น ๆ ระบุ.....

4. แหล่งการได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยง และการตลาดไก่ไข่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด
- ☐ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
- ☐ เพื่อนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่
- ☐ ไม่เคยได้รับการบริการจากหน่วยงานใด
- ☐ ช่องทางการสื่อสารอื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 6 ระดับการรับรู้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกร ในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางบนช่องหน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ระดับ 1 หมายถึง มีการรับรู้มากที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง มีการรับรู้บ้าง

ระดับ 3 หมายถึง มีการรับรู้ปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีการรับรู้การมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีการรับรู้มากที่สุด

การรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่	ระดับการรับรู้				
	1	2	3	4	5
1. การรับรู้ด้านการเลี้ยง และการจัดการอย่างต่อเนื่อง					
1.1 การปรับปรุงโรงเรือน					
1.2 การเลี้ยงไก่อระยะไก่อก (0-6 สัปดาห์)					
1.3 การเลี้ยงไก่อระยะไก่อรุ่น (6-18 สัปดาห์)					
1.4 ระยะไข่ไข่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป)					
2. การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์ม					
2.1 การรับรู้ด้านการจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ					
2.2 การพัฒนาฟาร์มเพื่อรับรองมาตรฐานฟาร์ม					
2.3 การพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer)					
3. การรับรู้ด้านอาหารและการให้อาหาร					
3.1 การเลือกใช้อาหารและการให้อาหารไก่ไข่อย่างมี ประสิทธิภาพ					
3.2 วิธีการผสมอาหารใช้เองเพื่อลดต้นทุน					
3.3 การคัดเลือกวัตถุดิบ					
3.4 การใช้อาหารเสริมเพื่อลดต้นทุน					
4. การรับรู้ด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค					
4.1 การรับรู้เรื่องโรค และการป้องกันโรคที่สำคัญในไก่ไข่					
4.2 การรับรู้เรื่องการให้วัคซีนในไก่ไข่					
4.3 การรับรู้เรื่องการรักษา และการควบคุมโรคในไก่ไข่					
4.4 การตรวจหาไวรัสไข้หวัดนก และเชื้อโรคชนิดอื่นๆ					
5. การรับรู้ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์					
5.1 การขออนุญาตนำเข้าเลี้ยงสัตว์ปีกใหม่					
5.2 การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก					

การรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่	ระดับการรับรู้				
	1	2	3	4	5
6. การรับรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่					
6.1 การรับรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่					
6.2 การรับรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไก่ไข่					
6.3 การรับรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิตไก่ไข่					
6.4 ความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต					
6.5 การรับรู้และความเข้าใจเรื่องต้นทุนการผลิต					
6.6 ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต					
6.7 ปริมาณลูกไก่ไข่ไม่เพียงพอ					
6.8 ระยะเวลาในการจ้องลูกไก่ไข่					
6.9 ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่					
6.10 การนำเข้าลูกไก่ไข่ และการเคลื่อนย้าย					
7. การรับรู้ด้านการตลาด (การรับรู้ด้านการตลาด 4 Ps)					
7.1 การรับรู้ความเข้าใจเรื่องคุณภาพของไข่ไก่ (ขนาด หรือการรับรองมาตรฐานทางการเกษตร)					
7.2 การรับรู้เรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ไข่ไก่ (ลังไข่)					
7.3 ด้านการกำหนดราคาไข่ไก่					
7.4 ราคาตลาดไข่ไก่ในปัจจุบัน					
7.5 สถานที่จำหน่าย ฯลฯ					
7.6 จำนวนผู้ซื้อ					
8. การรับรู้ด้านบัญชีฟาร์ม					
8.1 การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย					
8.2 การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต					
8.3 การจัดทำแผนธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่					
9. การรับรู้สนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์					
9.1 ใบปลิว หรือแผ่นพับ					
9.2 วิทยู					
9.3 โทรทัศน์					
9.4 เว็บไซต์					

การรับรู้ด้านการเลี้ยงไก่ไข่	ระดับการรับรู้				
	1	2	3	4	5
9.5 เพจเฟซบุ๊ก หรือไลน์					
9.6 แอปพลิเคชันอื่น ๆ					
10. การรับรู้ด้านการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่					
10.1 การจัดตั้งกลุ่ม					
10.2 การบริหารจัดการกลุ่ม					
10.3 การพัฒนากลุ่ม					

ตอนที่ 7 ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบางสปป.ลาว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางบนช่องหน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ระดับ 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีความต้องการมาก

ระดับ 5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่	ระดับความต้องการ				
	1	2	3	4	5
1. ความต้องการด้านการเลี้ยง และการจัดการอย่างต่อเนื่อง					
1.1 การปรับปรุงโรงเรือน					
1.2 การเลี้ยงไก่ระยะไข่กก (0-6 สัปดาห์)					
1.3 การเลี้ยงไก่ระยะไข่รุ่น (6-18 สัปดาห์)					
1.4 ระยะไข่ (18 สัปดาห์ขึ้นไป)					
2. ความต้องการด้านการจัดการฟาร์ม					
2.1 ความรู้ด้านการจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ					
2.2 การพัฒนาฟาร์มเพื่อรับรองมาตรฐานฟาร์ม					
2.3 การพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นเกษตรกร					

ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่	ระดับความต้องการ				
	1	2	3	4	5
ปราดเปรื่อง (Smart Farmer)					
3. ความต้องการด้านอาหาร และการให้อาหาร					
3.1 การเลือกใช้อาหาร และการให้อาหารไก่ไข่อย่างมีประสิทธิภาพ					
3.2 วิธีการผสมอาหารใช้เองเพื่อลดต้นทุน					
3.3 การคัดเลือกวัตถุดิบ					
3.4 การใช้อาหารเสริมเพื่อลดต้นทุน					
4. ความต้องการด้านการป้องกันรักษา และควบคุมโรค					
4.1 ความรู้เรื่องโรค และการป้องกันโรคที่สำคัญในไก่ไข่					
4.2 ความรู้เรื่องการให้วัคซีนในไก่ไข่					
4.3 ความรู้เรื่องการรักษา และการควบคุมโรคในไก่ไข่					
4.4 การตรวจหาไวรัสไข้หวัดนก และเชื้อโรคชนิดอื่นๆ					
5. ความต้องการด้านการปฏิบัติตามกฎหมายด้านปศุสัตว์					
5.1 การขออนุญาตนำเข้าเลี้ยงสัตว์ปีกใหม่					
5.2 การขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก					
6. ความต้องการในด้านการเลี้ยง และการผลิตไก่ไข่					
6.1 ความรู้ และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่					
6.2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไก่ไข่					
6.3 ความรู้ และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิตไก่ไข่					
6.4 ความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต					
6.5 ความรู้และความเข้าใจเรื่องต้นทุนการผลิต					
6.6 ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต					
6.7 ปริมาณลูกไก่ไข่ไม่เพียงพอ					
6.8 ระยะเวลาในการจ้องลูกไก่ไข่					
6.9 ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่					
6.10 การนำเข้าลูกไก่ไข่ และการเคลื่อนย้าย					
7. ความต้องการด้านการตลาด (ด้านการตลาด 4 Ps)					

ความต้องการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่	ระดับความต้องการ				
	1	2	3	4	5
7.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องคุณภาพของไข่ไก่ (ขนาด หรือการรับรองมาตรฐานทางการเกษตร)					
7.2 ความรู้เรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ไข่ไก่ (ลังไข่)					
7.3 ด้านการกำหนดราคาไข่ไก่					
7.4 ราคาตลาดไข่ไก่ในปัจจุบัน					
7.5 สถานที่จำหน่าย ฯลฯ					
7.6 จำนวนผู้ซื้อ					
8. ความต้องการด้านบัญชีฟาร์ม					
8.1 การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย					
8.2 การจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิต					
8.3 การจัดทำแผนธุรกิจการเลี้ยงไก่ไข่					
9. ความต้องการสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์					
9.1 ใบปลิว หรือแผ่นพับ					
9.2 วิทยู					
9.3 โทรทัศน์					
9.4 เว็บไซต์					
9.5 เพจเฟซบุ๊ก หรือไลน์					
9.6 แอปพลิเคชันอื่น ๆ					
10. ความต้องการสนับสนุนจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ไข่					
10.1 การจัดตั้งกลุ่ม					
10.2 การบริหารจัดการกลุ่ม					
10.3 การพัฒนากลุ่ม					

ตอนที่ 8 ปัญหาของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์ของเกษตรกรในแขวงหลวงพระบาง
สปป.ลาว

คำชี้แจง 1) ระดับ 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ระดับ 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง มีปัญหามาก

ระดับ 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

2) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางบนช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่าน

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	1	2	3	4	5
1. มลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม					
1.1 ด้านแหล่งน้ำ					
1.2 ด้านป่าไม้					
1.3 ด้านการจัดการของเสีย					
1.4 ด้านมลภาวะทางอากาศ เช่น ฝุ่น					
1.5 ด้านมลภาวะทางอากาศ เช่น เสียง					
2. ผลกระทบต่อชุมชน					
2.1 การยอมรับของชุมชนในการตั้งฟาร์ม/โรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่					
2.2 การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และกฎหมาย					
2.3 ข้อร้องเรียนของชุมชน					
3. กายภาพ/พื้นที่ของฟาร์ม					
3.1 ด้านการป้องกันโรคและอันตรายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับไก่ไข่					
3.2 ความเหมาะสมของโรงเรือน และอุปกรณ์					
3.3 การพัฒนาฟาร์มเพื่อรับรองมาตรฐานฟาร์ม					
3.4 การพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)					
4. อาหาร และการให้อาหารไก่ไข่					
4.1 ชนิดอาหารที่ต้องการ					
4.2 สถานที่จำหน่ายอาหาร					
4.3 ความรู้ในการให้อาหารที่เหมาะสม					
5. ปริมาณ และคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่					
5.1 ด้านแหล่งน้ำ					
5.2 ด้านคุณภาพน้ำ					

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	1	2	3	4	5
6. การป้องกัน รักษา และควบคุมโรค					
6.1 ชนิดวัคซีนที่มีจำหน่ายไม่ครบตามที่ต้องการ					
6.2 คุณภาพวัคซีน					
6.3 ความรู้เรื่องการใช้วัคซีน					
6.4 วัคซีนมีราคาแพง					
6.5 ไม่มีสถานที่จำหน่ายวัคซีน					
6.6 ความรู้เรื่องโรค					
6.7 ความรู้เรื่องการป้องกันโรค					
6.8 ความรู้เรื่องการควบคุมโรค					
6.9 ความรู้เรื่องการรักษาโรค					
7. การจัดการของเสียในฟาร์ม					
7.1 การจัดการมูลไก่					
7.2 การจัดการน้ำเสีย					
7.3 การจัดการซากไก่ตาย และคัดทิ้ง					
8. ความรู้ในการเลี้ยง และการผลิตไข่					
8.1 ความรู้และความเข้าใจเรื่องพันธุ์ไก่ไข่					
8.2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องการผลิตไข่					
8.3 ความรู้และความเข้าใจเรื่องสมรรถนะการผลิตไข่					
8.4 ความสามารถในการคำนวณประสิทธิภาพการผลิต					
8.5 ความรู้และความเข้าใจเรื่องต้นทุนการผลิต					
8.6 ความสามารถในการคำนวณต้นทุนการผลิต					
9.7 ปริมาณลูกไก่ไข่ไม่เพียงพอ					
9.8 ระยะเวลาในการจ้องลูกไก่ไข่					
9.9 ความต่อเนื่องในการเลี้ยงไก่ไข่					
9.10 การนำเข้าลูกไก่ไข่ และการเคลื่อนย้าย					
9. แหล่งเงินทุน					
9.1 แหล่งเงินทุนในการพัฒนาฟาร์ม					
9.2 แหล่งเงินทุนในการผลิต และอนาคต					

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	1	2	3	4	5
10. การตลาด					
10.1 ต้นทุนสูง					
10.2 ราคารับซื้อต่ำ (คุณค่าของสินค้าหลุดลง ผู้ผลิตอาจได้รับกำไรน้อยลงเนื่องจากราคารับซื้อที่ต่ำ)					
10.3 ราคาไม่แน่นอน (มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค การวางแผนทางการเงิน)					
10.4 ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดราคา					
10.5 ปริมาณไข่ไก่					
10.6 คุณภาพไข่ไก่					
10.7 จำนวนผู้ซื้อมีน้อยราย					
10.8 สถานที่รับซื้อมีน้อย					
10.9 ฤดูกาล (ราคาไข่ไก่มักจะสูงขึ้นในช่วงเทศกาลต่างๆ)					
10.10 มีสินค้าอื่น ๆ ทดแทนได้ (กินไข่ อื่นๆ แทนไข่ไก่ เช่น ไข่เป็ด ไข่ห่าน แทนไข่ไก่ กรณีที่ไข่ไก่แพงกว่า)					

มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มาตรฐานเกษตร

